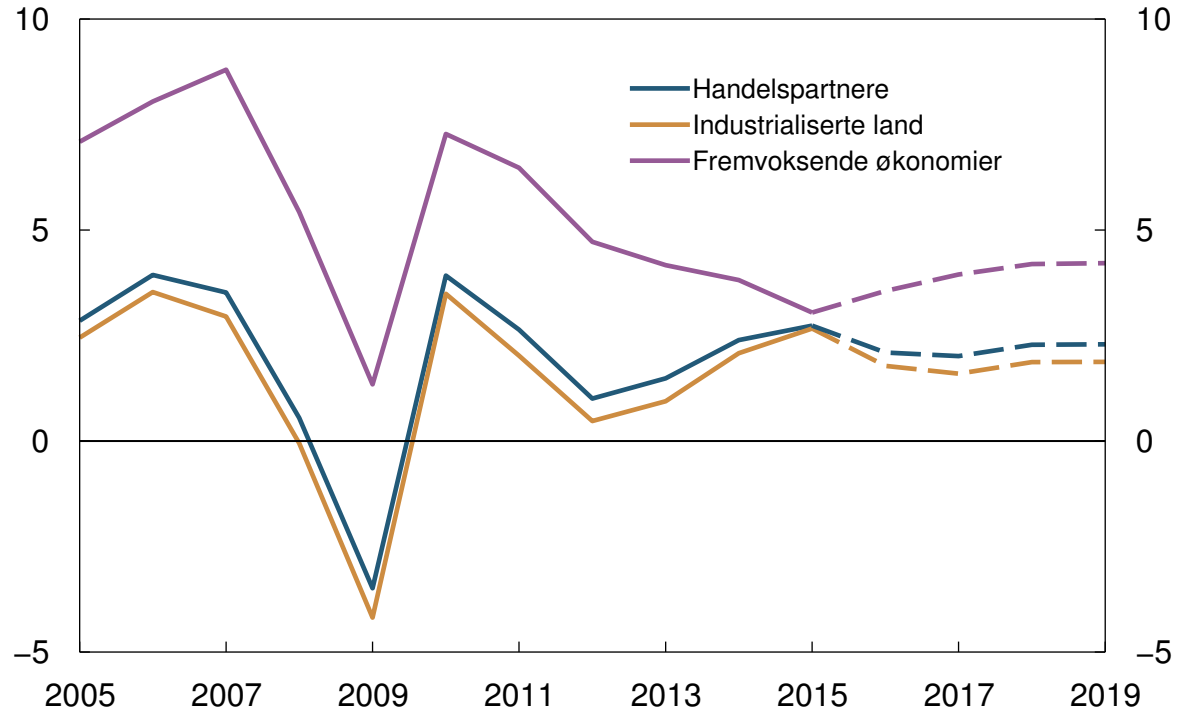

Figur 1.1 BNP hos handelspartnerne.
Volum. Eksportvekt. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2019¹⁾

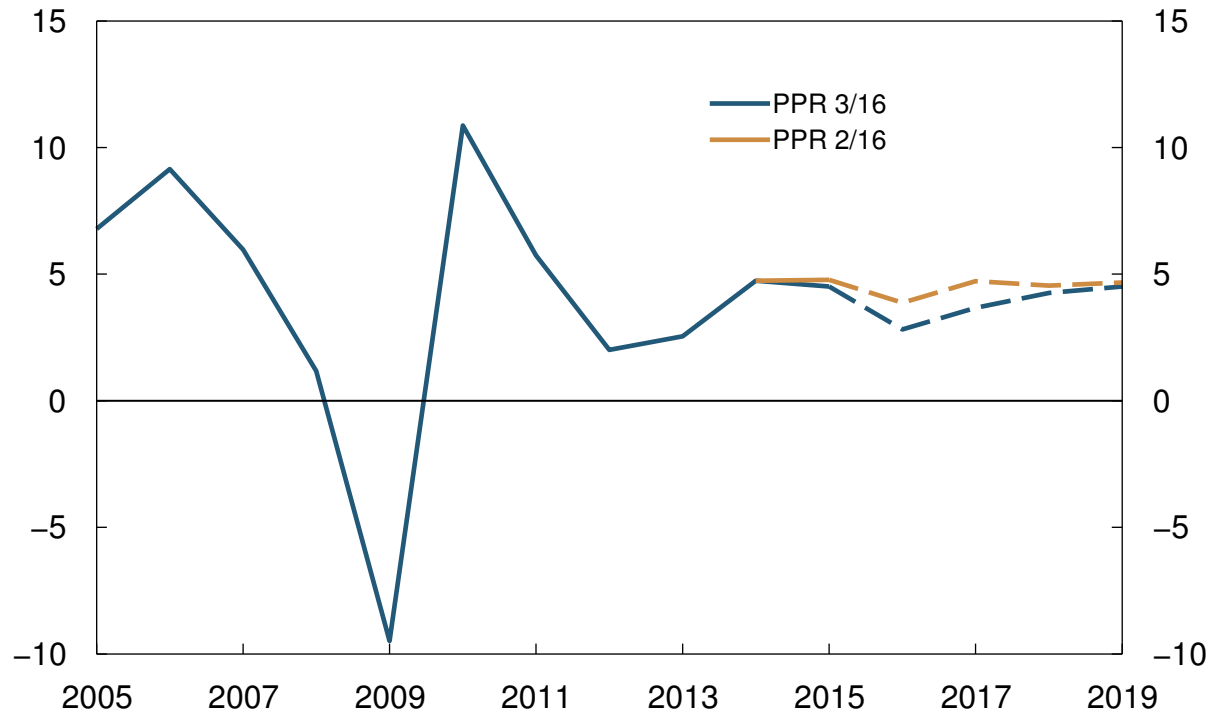

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.2 Import hos handelspartnerne.

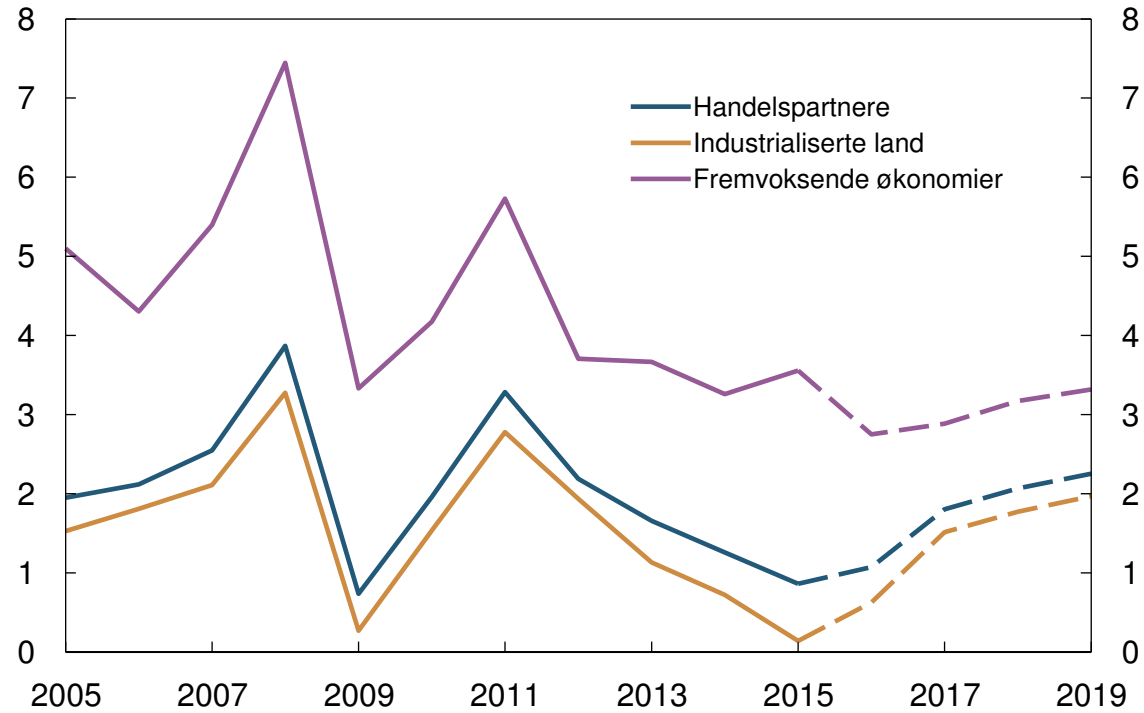
Volum. Eksportvekter. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.3 KPI hos handelspartnerne.
Importvekter. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2019¹⁾

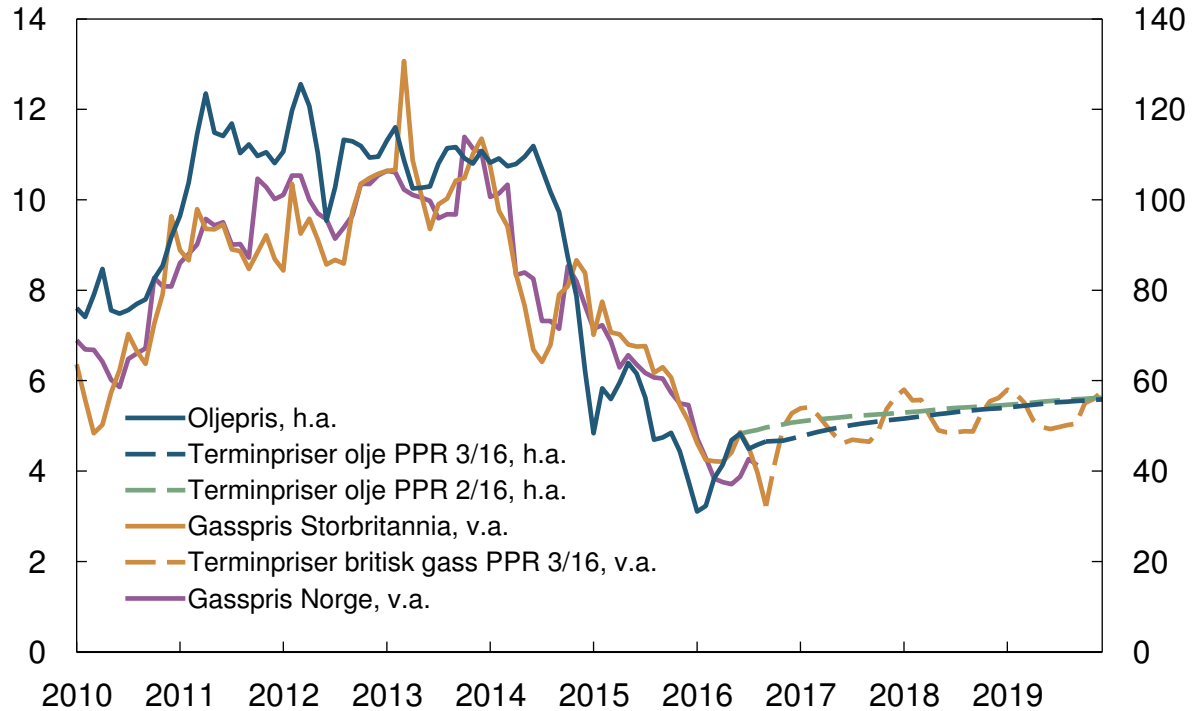

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.4 Spot- og terminpriser på råolje og naturgass.

Olje. USD per fat. Gass. USD per MMBtu¹⁾. Januar 2010 – desember 2019²⁾

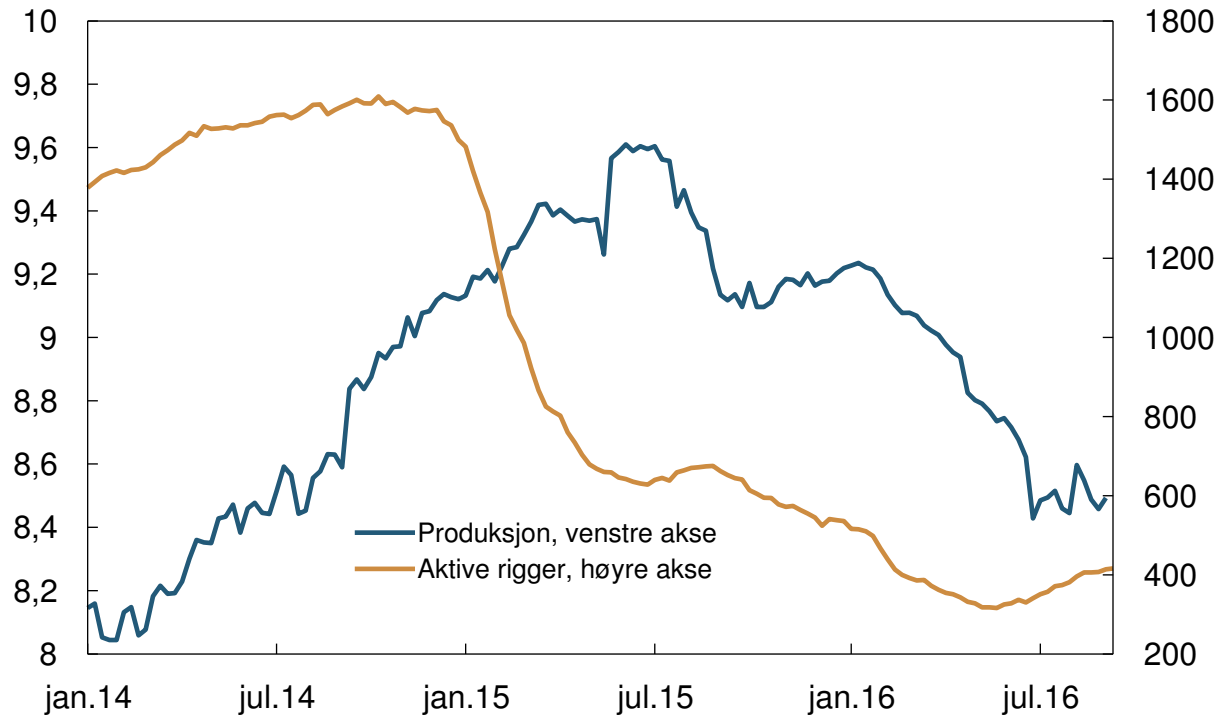

1) Millioner British thermal units.

2) For terminpriser (stiplet) vises gjennomsnittet av terminprisene i perioden 13. – 17. juni 2016 for PPR 2/16 og 12. – 16. september 2016 for PPR 3/16.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.5 Aktive rigger og oljeproduksjon¹⁾ i USA. Uke 1 2014 – uke 37 2016²⁾

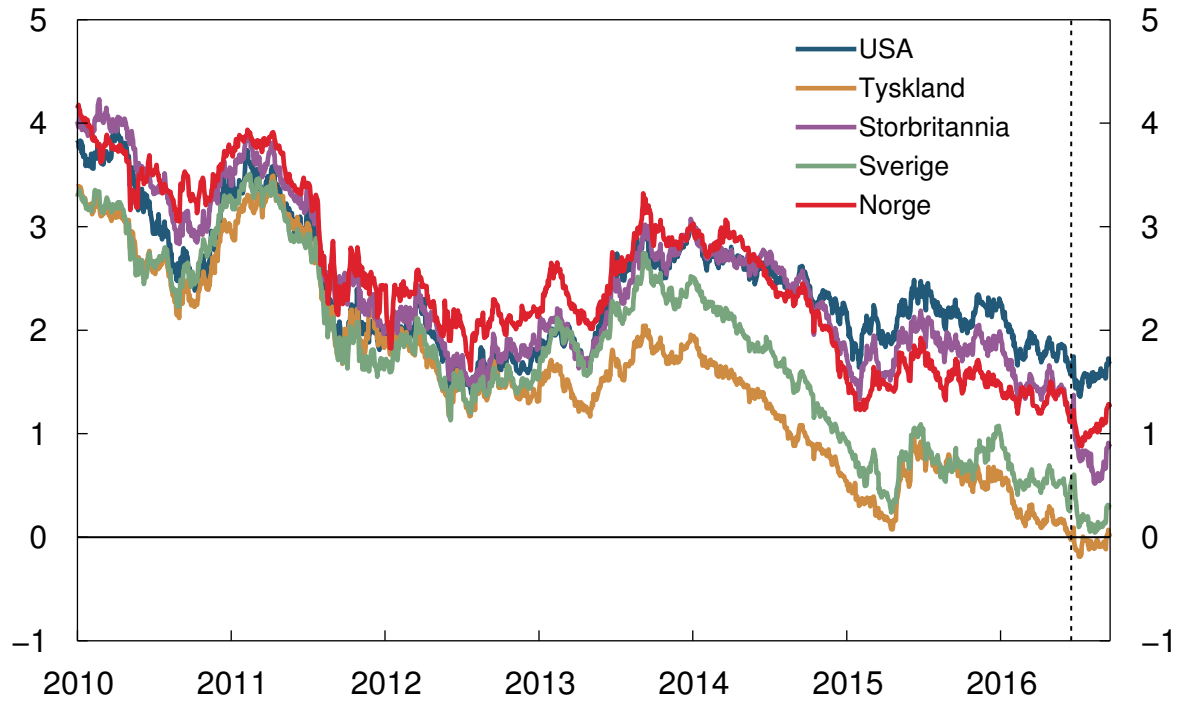

1) Produksjon i millioner fat per dag.

2) Siste observasjon for produksjon er uke 36 2016.

Kilde: Thomson Reuters

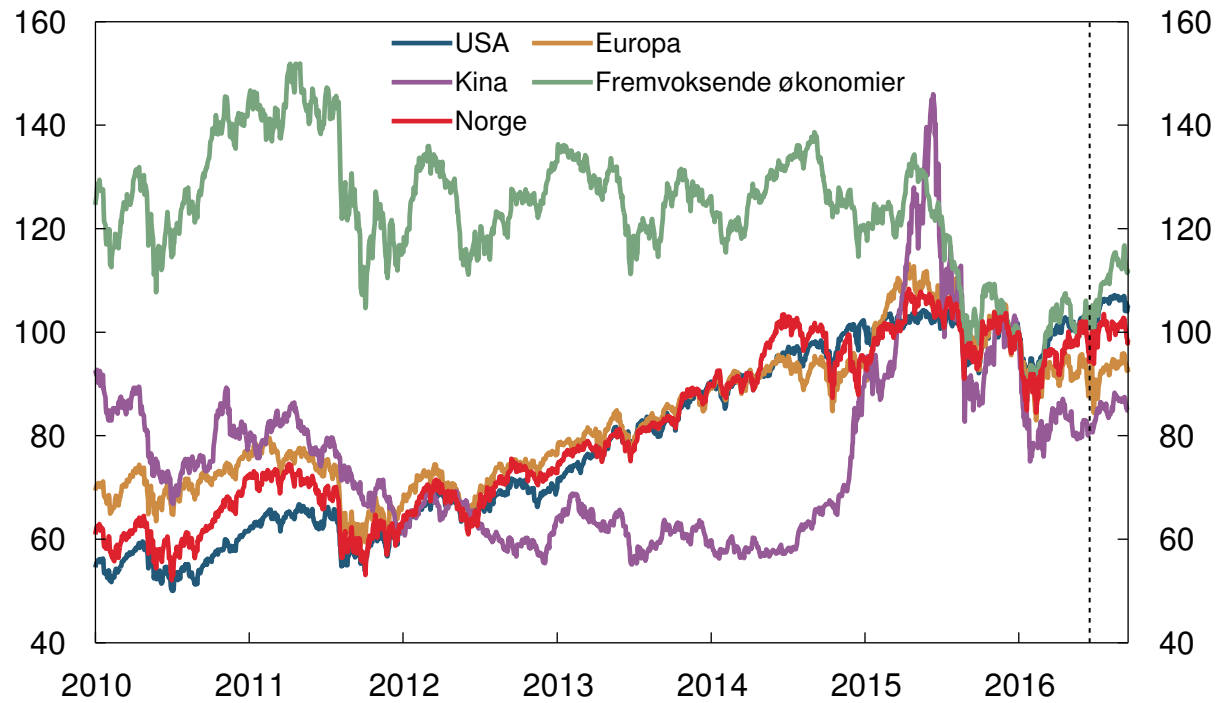
Figur 1.6 Renter på 10-års statsobligasjoner.
Prosent. 1. januar 2010 – 16. september 2016¹⁾

1) PPR 2/16 var basert på informasjon til og med 17. juni 2016, markert ved vertikal linje.
Kilde: Bloomberg

Figur 1.7 Utvalgte aksjekursindekser.

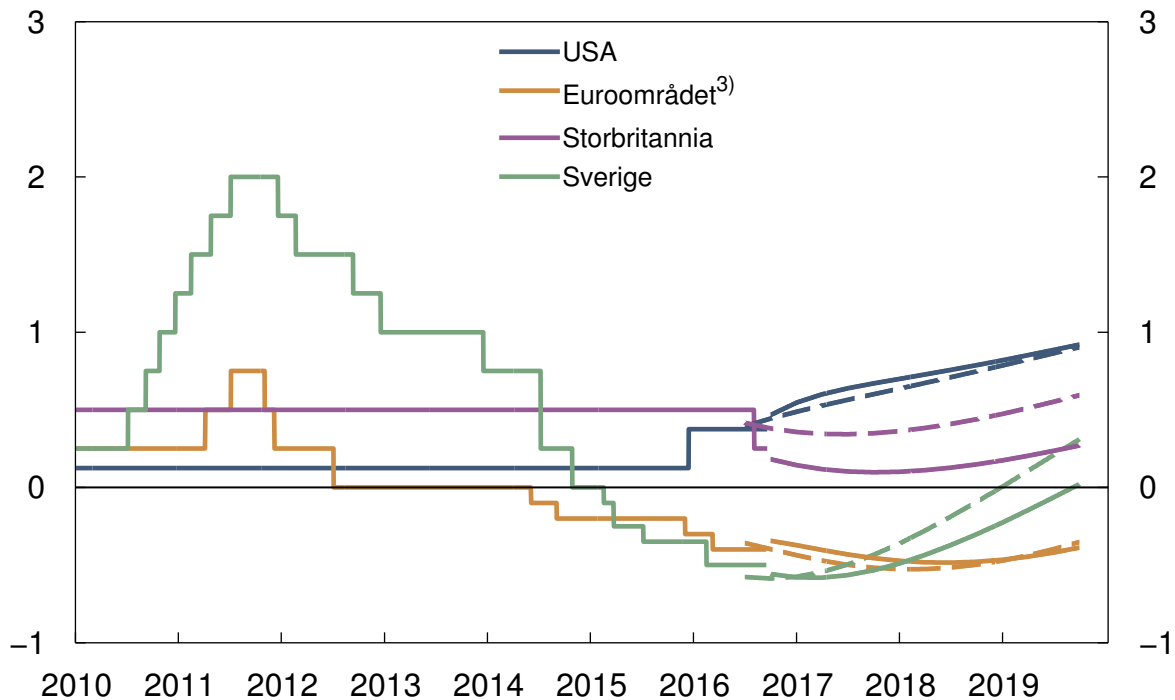
Januar 2016 = 100. 1. januar 2010 – 16. september 2016¹⁾

1) PPR 2/16 var basert på informasjon til og med 17. juni 2016, markert ved vertikal linje.

Kilde: Bloomberg

Figur 1.8 Styringsrenter og beregnede terminrenter per 17. juni 2016 og 16. september 2016. ¹⁾ Prosent. 1. januar 2010 – 31. desember 2019 ²⁾

1) Beregnede terminrenter per 17. juni 2016 (stiplet). Terminrenter per 16. september 2016 (heltrukken). Terminrentene er basert på Overnight Index Swap (OIS)-renter.

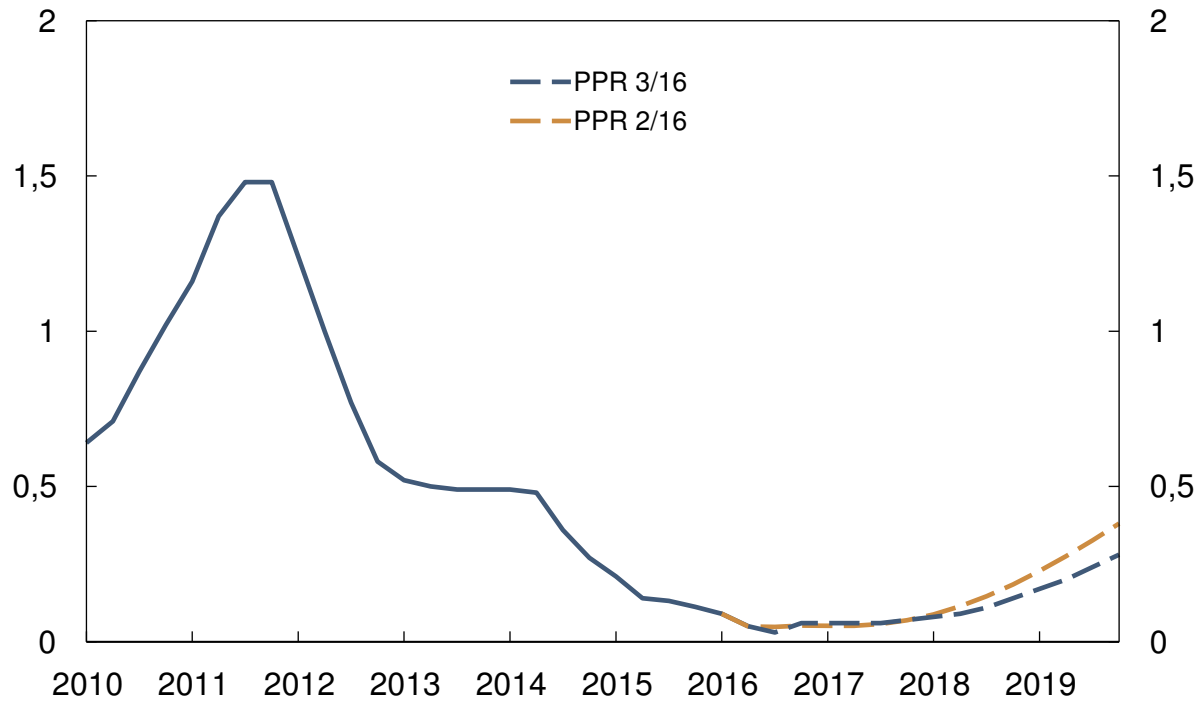
2) Dagstall fra 1. januar 2010 og kvartalstall fra 1. oktober 2016.

3) ESBs innskuddsrente. Eonia fra 3. kv. 2016.

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.9 Pengemarkedsrenter hos handelspartnerne.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019²⁾

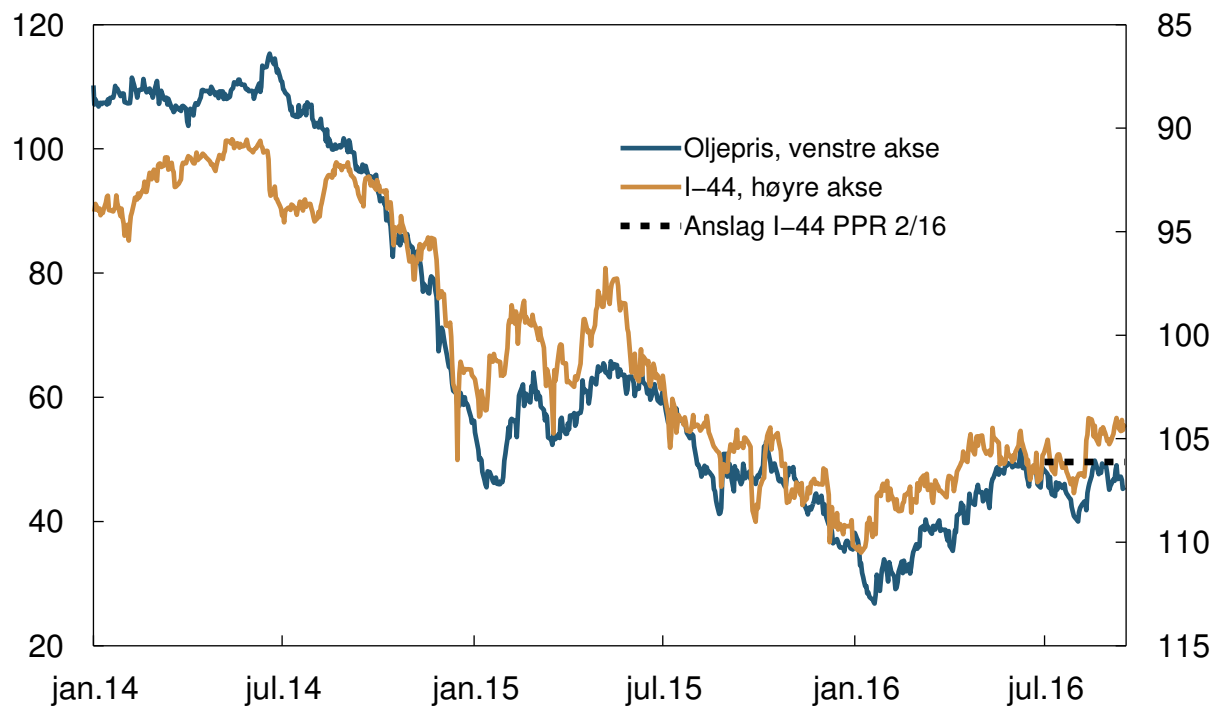

1) Aggregatet for handelspartnerenes renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*.

2) Stiplede blå og oransje linjer viser terminrenter henholdsvis per 16. september 2016 og 17. juni 2016.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.10 Oljepris¹⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)²⁾.
1. januar 2014 – 16. september 2016

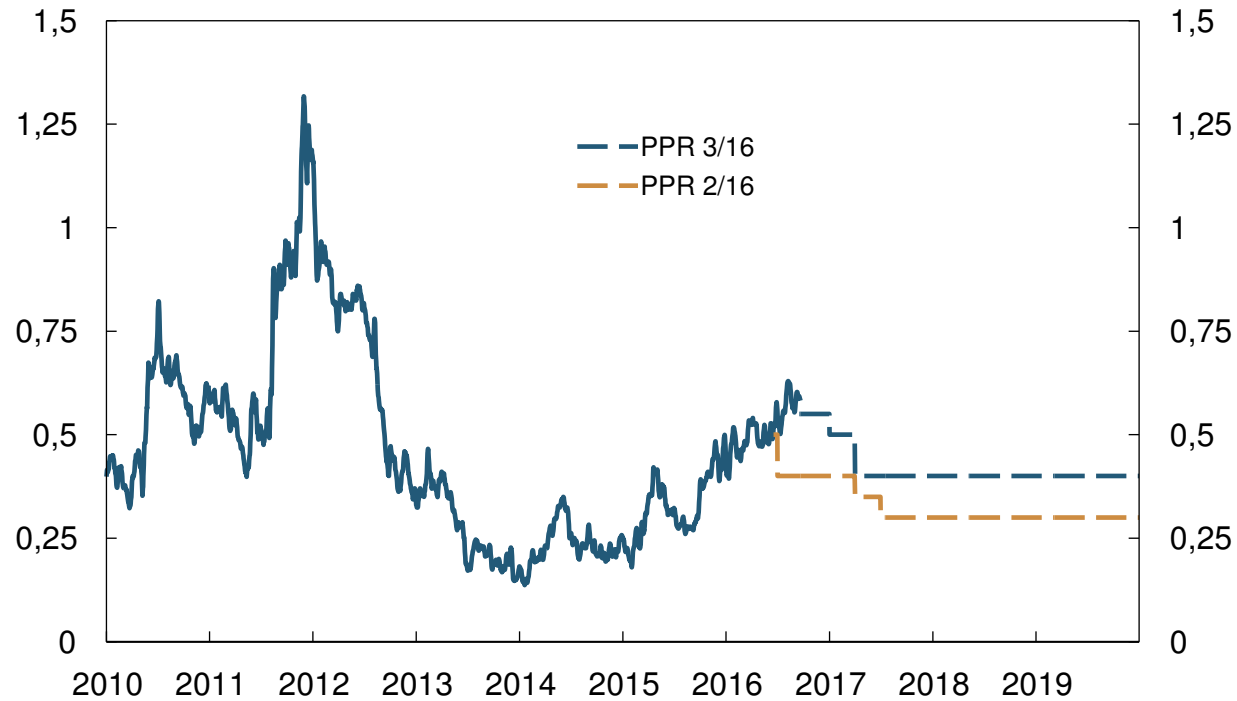

1) Brent blend. USD per fat.

2) Stigende kurve betyr sterkere kurs.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.11 Påslag i tremåneders Nibor.¹⁾ Fem dagers glidende gjennomsnitt. Prosentenheter. 1. januar 2010 – 31. desember 2019²⁾

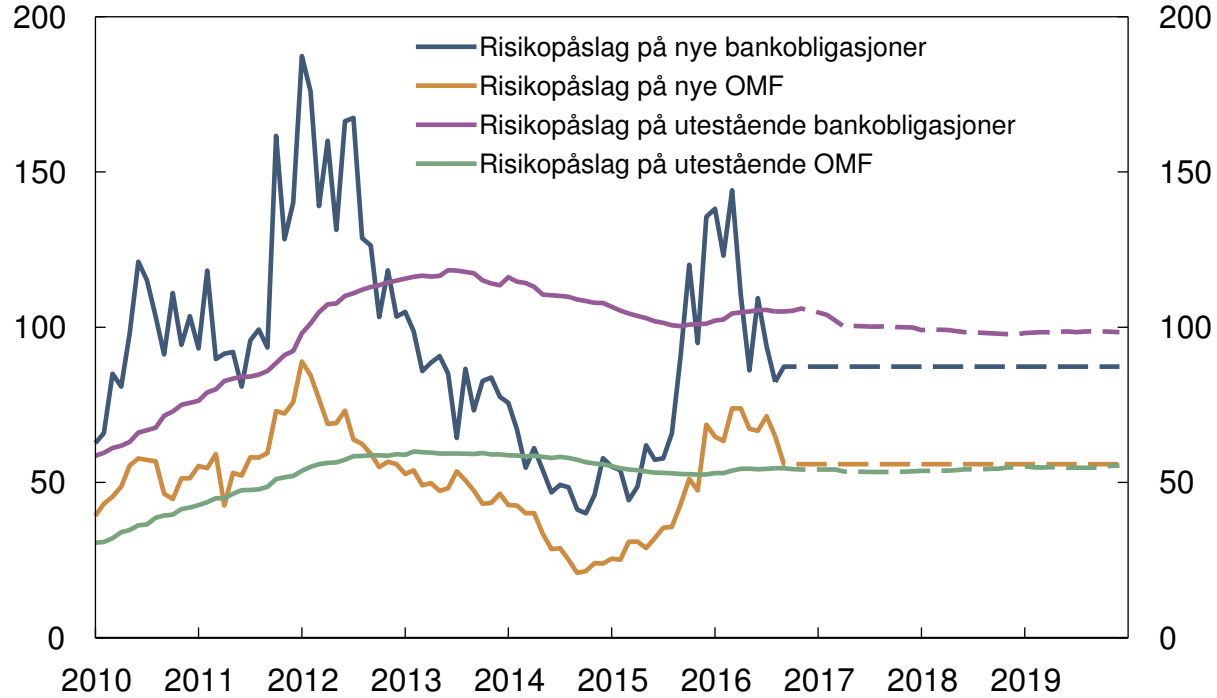

1) Norges Banks anslag på differansen mellom tremåneders Nibor og forventet styringsrente.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

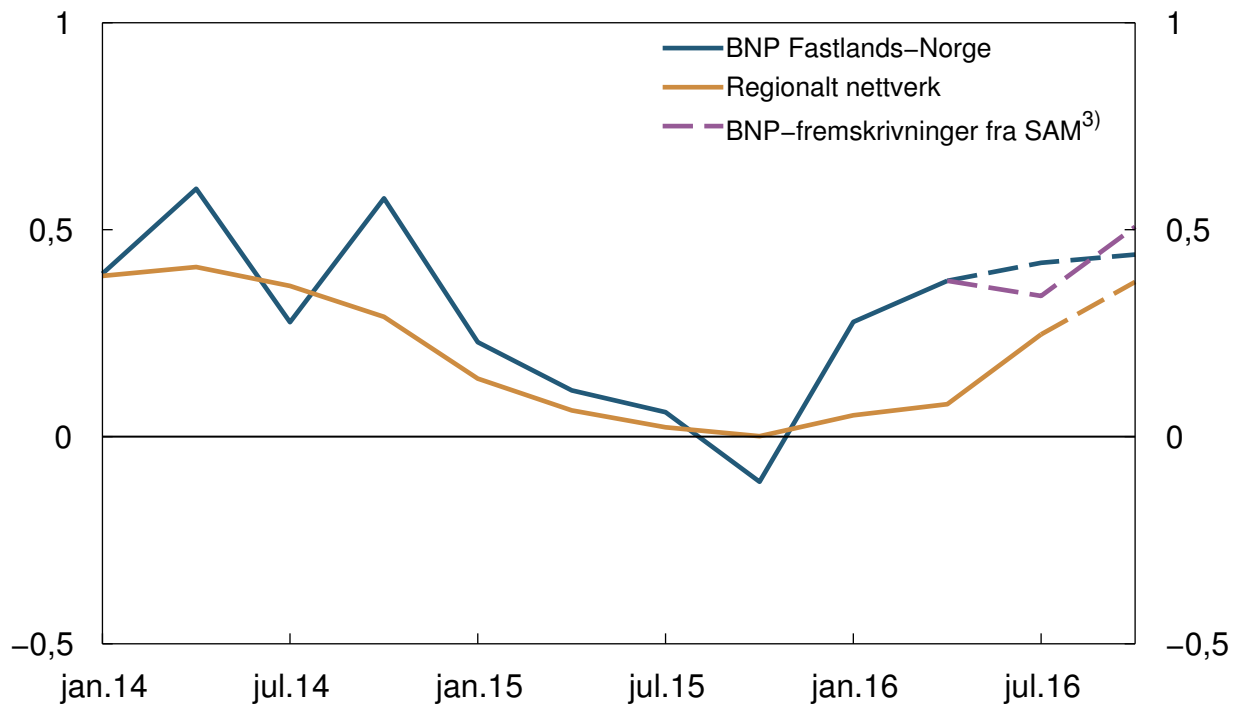
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.12 Gjennomsnittlig risikopåslag på ny og utestående obligasjonsgjeld for norske banker. Påslag over tremåneders Nibor. Basispunkter. Januar 2010 – desember 2019 ¹⁾

1) Anslag for september 2016 – desember 2019 (stiplet).
Kilder: Bloomberg, DNB Markets, Stamdata og Norges Bank

Figur 1.13 BNP for Fastlands-Norge og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst.¹⁾ Kvartalsvekst. Prosent. 1. kv. 2014 – 4. kv. 2016²⁾

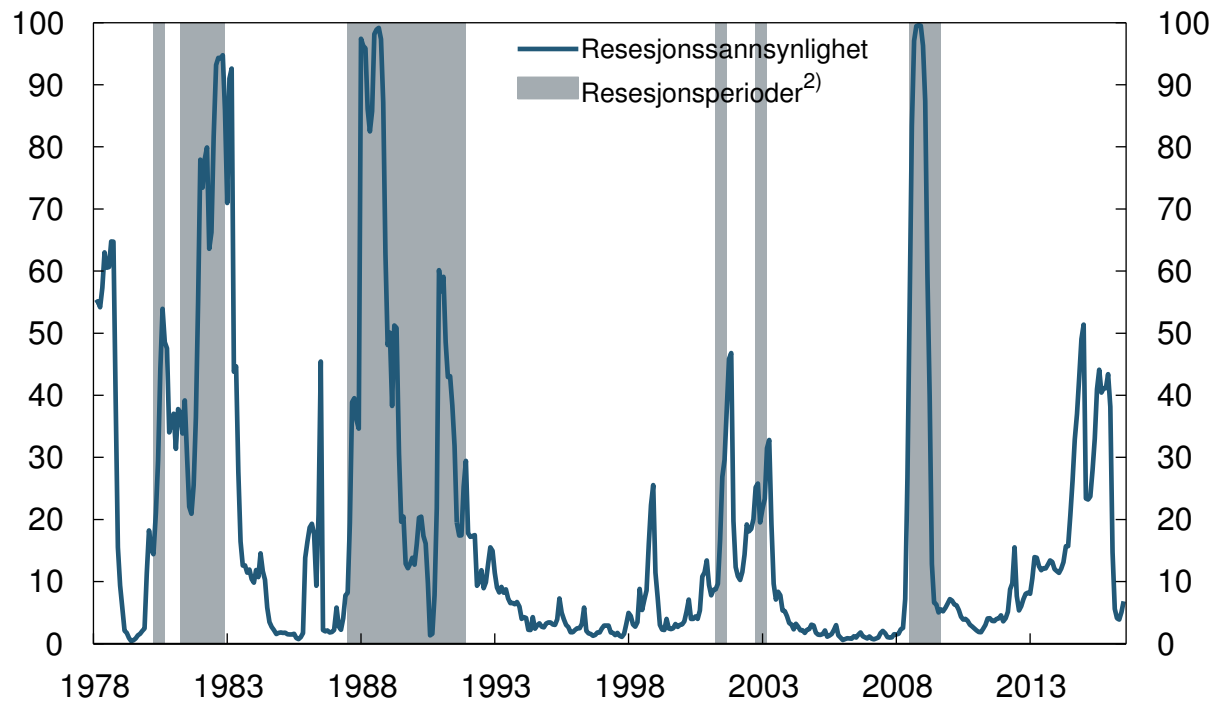
1) Rapportert vekst siste tre måneder (heltrukken) og forventet vekst i produksjon neste seks måneder (stiplet).

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2016 (stiplet).

3) System for sammenveiling av kortidsmodeller.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.14 Sannsynlighet for fall i aktiviteten.¹⁾
Prosent. Februar 1978 – juli 2016

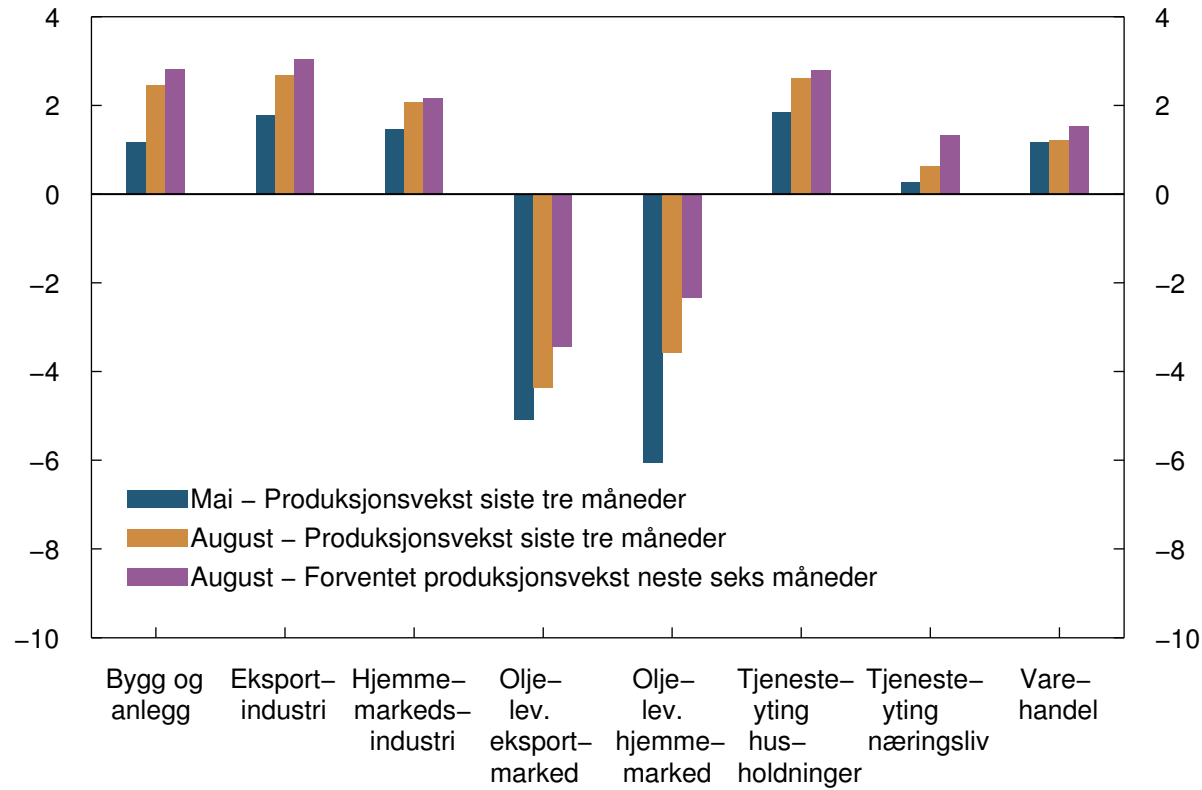

1) Glattede resesjonssannsynligheter beregnet med månedlig indikatormodell basert på antall arbeidsledige, oljepris, industriproduksjonsindeksen og detaljomsetningsindeksen. I en utdyping i PPR 1/16 presenterte vi resesjonssannsynligheter beregnet i sanntid.

2) Datert i Aastveit, K.A., A.S. Jore og F. Ravazzolo (2016), «Identification and real-time forecasting of Norwegian business cycles», *International Journal of Forecasting*, 32, 283–292.

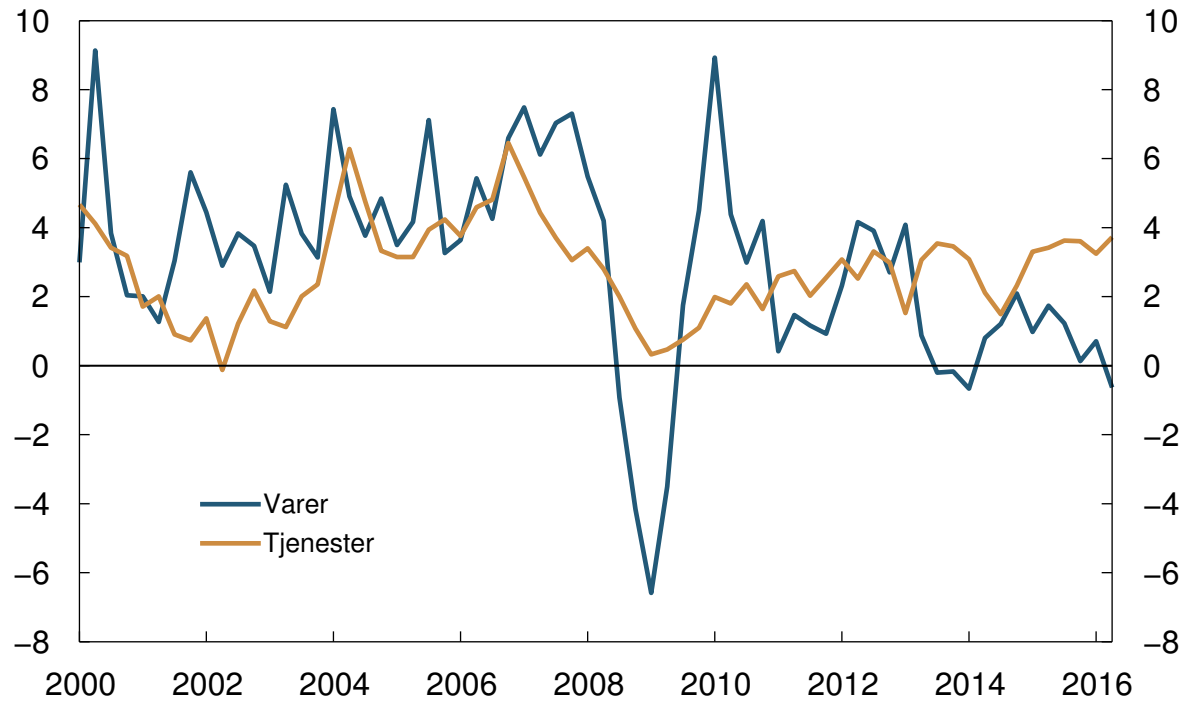
Kilde: Norges Bank

Figur 1.15 Produksjonsvekst i Regionalt nettverk.
Annualisert. Prosent

Kilde: Norges Bank

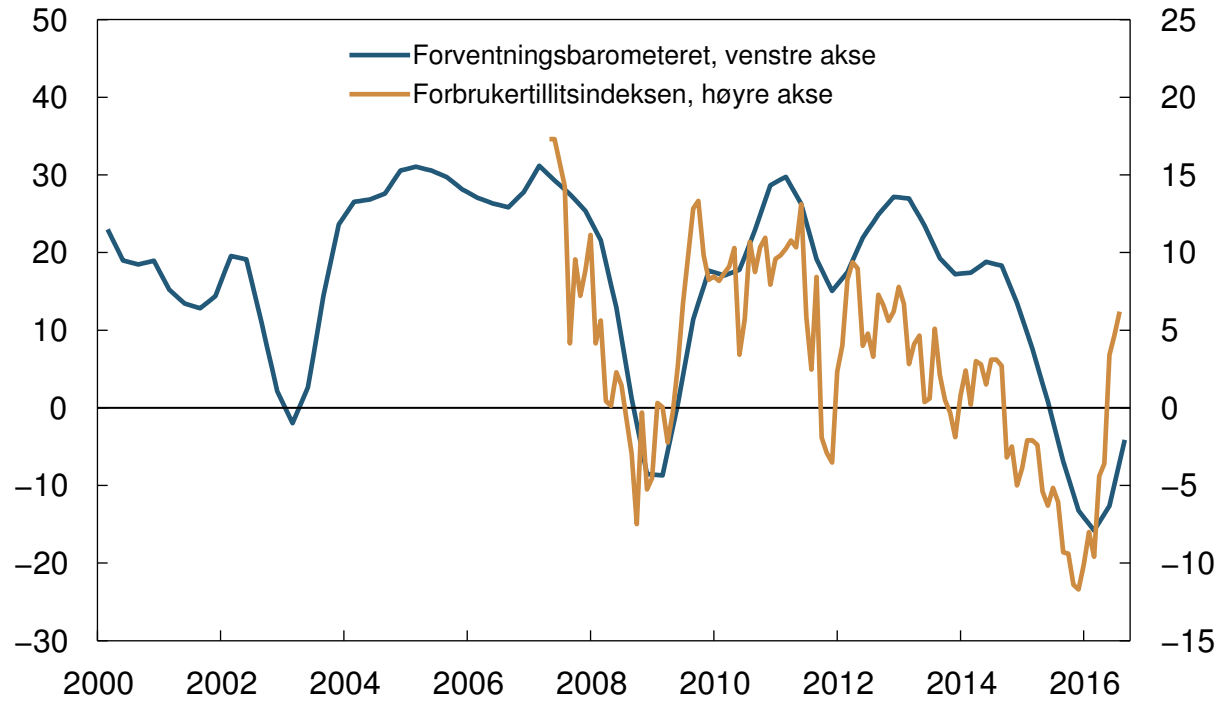
Figur 1.16 Husholdningenes konsum av varer og tjenester.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2000 – 2. kv. 2016

Kilde: Statistisk sentralbyrå

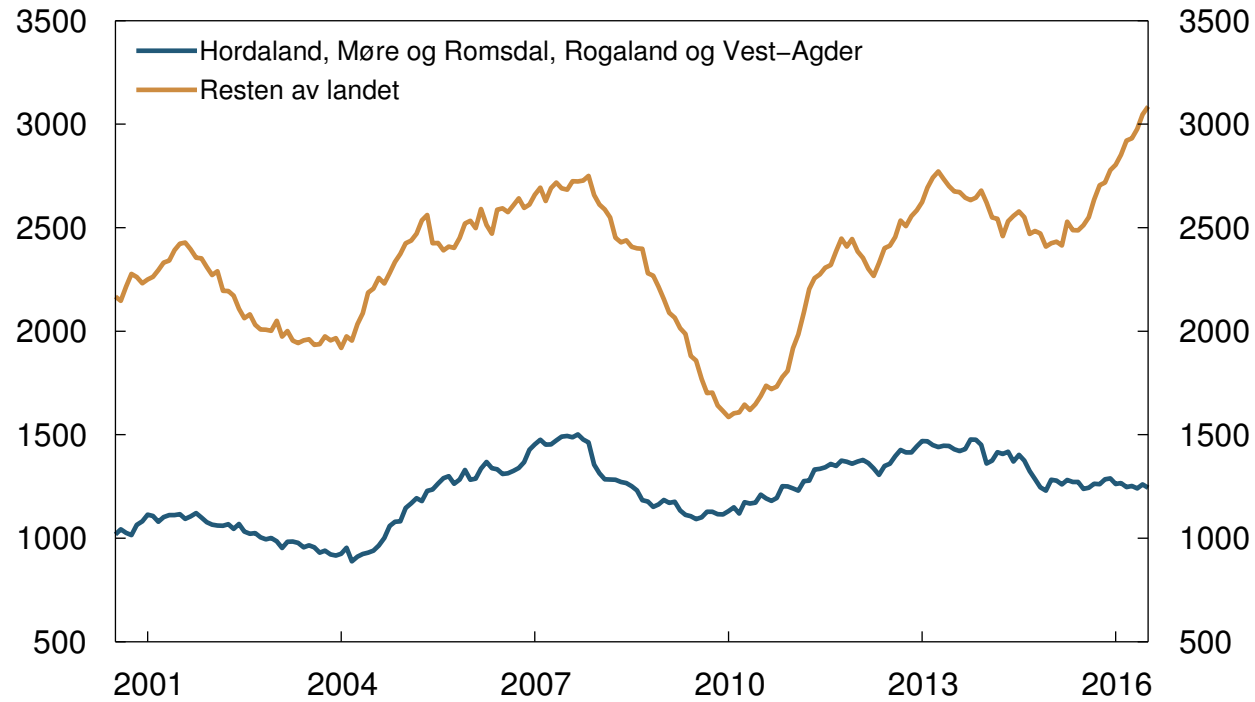

Figur 1.17 Forbrukertillit. Nettotall. TNS Gallups Forventningsbarometer for husholdningene. 1. kv. 2000 – 3. kv. 2016. Opinions forbrukertillitsindeks (CCI). Mai 2007 – august 2016

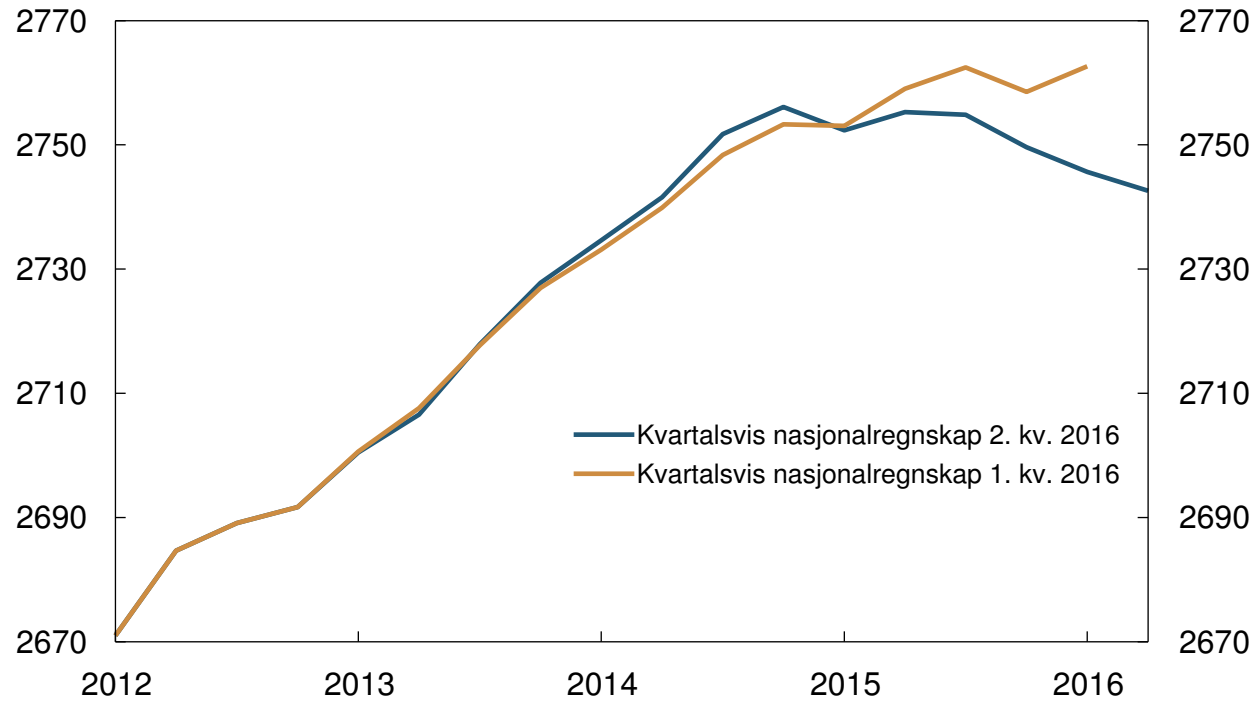
Kilder: Opinion og TNS Gallup

Figur 1.18 Igangsettingstillatelser til bolig etter fylke.
Areal i 1000 kvm. Akkumulert siste tolv måneder. Juli 2000 – juli 2016

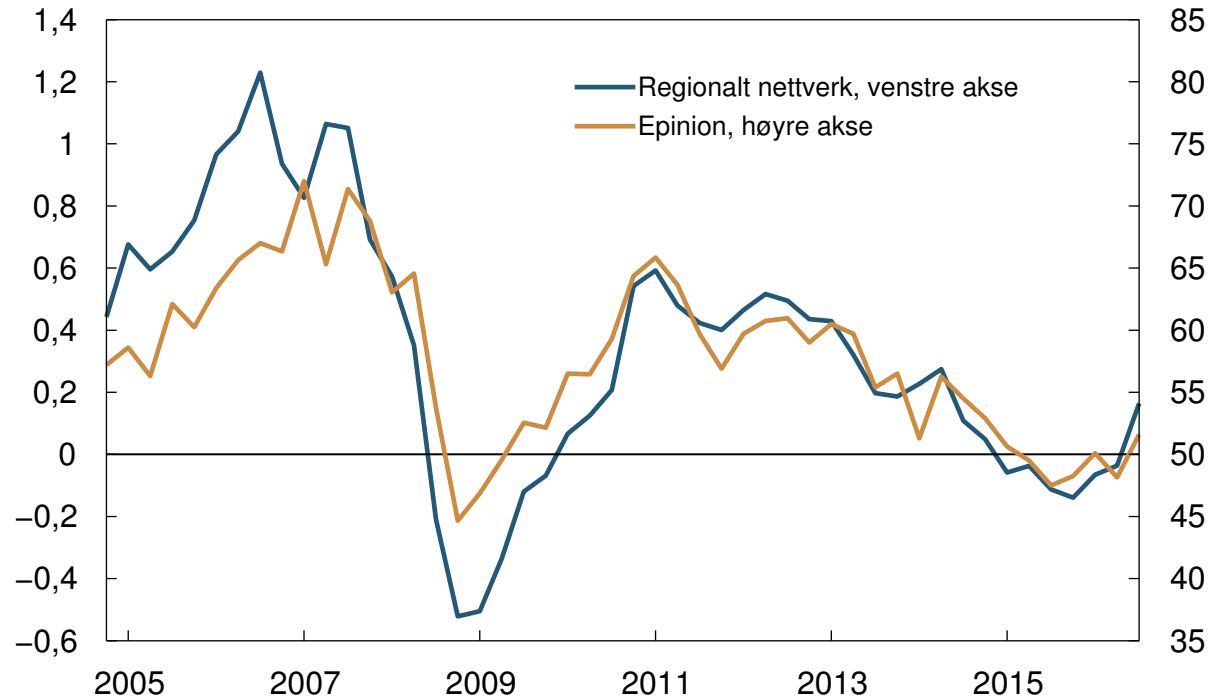
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.19 Sysselsetting.
Antall i tusen. Sesongjustert. 1. kv. 2012 – 2. kv. 2016

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 1.20 Forventet endring i sysselsetting. Regionalt nettverk.¹⁾ Prosent.
Epinions forventningsundersøkelse.²⁾ Diffusjonsindeks.³⁾ 4. kv. 2004 – 3. kv. 2016

1) Forventet endring i sysselsetting neste tre måneder.

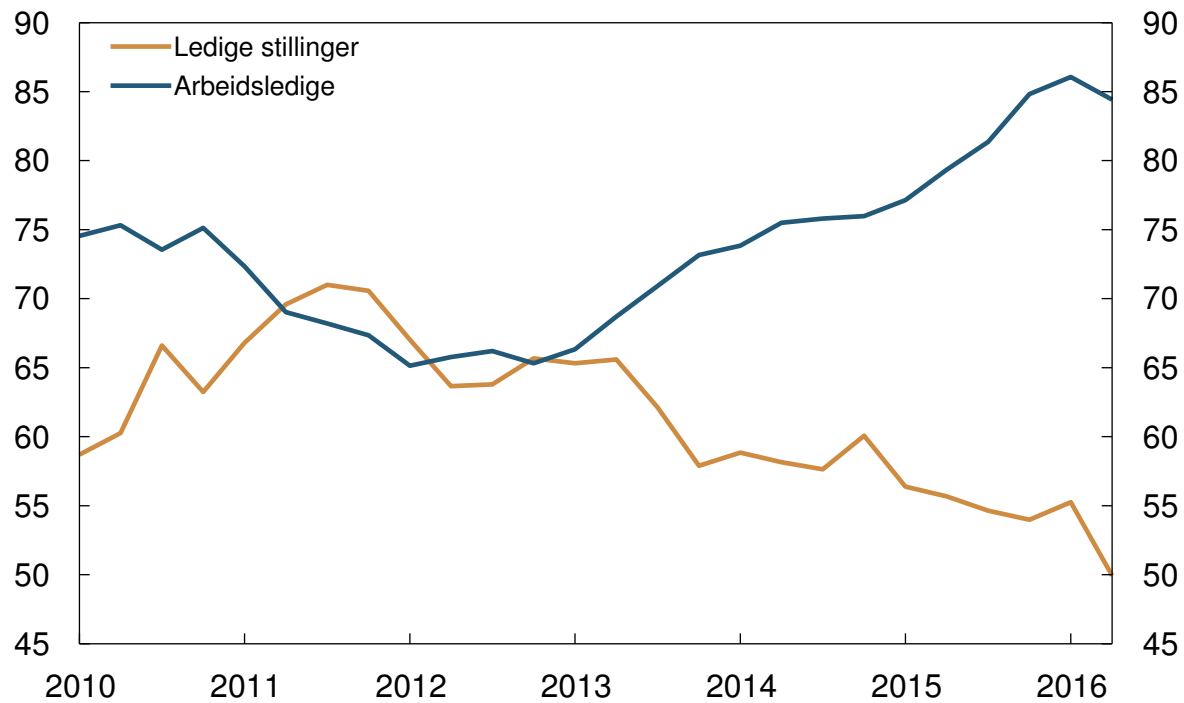
2) Forventet endring i ansettelser neste tolv måneder.

3) Andel av næringslivsledere som venter "flere ansatte" i egen bedrift neste tolv måneder

+ (1/2 * andel som venter "like mange ansatte").

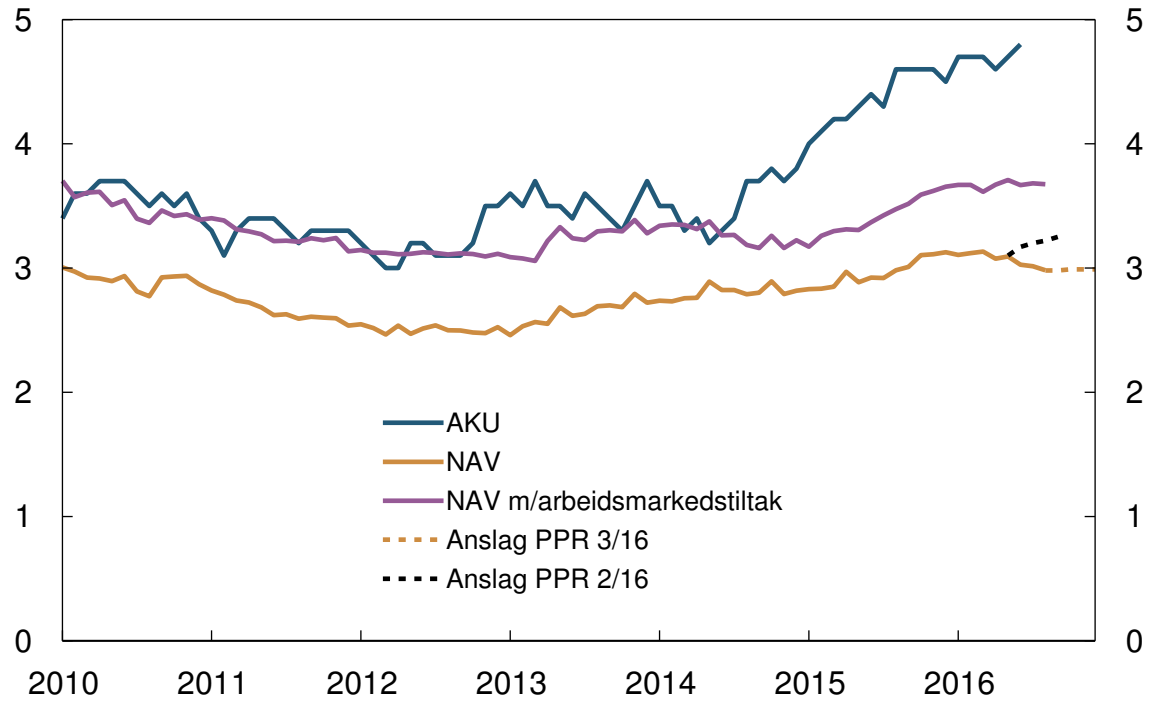
Kilder: Epinion og Norges Bank

Figur 1.21 Ledige stillinger og registrerte arbeidsledige.
Antall i tusen. Sesongjustert. 1. kv. 2010 – 2. kv. 2016

Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.22 Arbeidsledighet som andel av arbeidsstyrken. AKU¹⁾ og NAV²⁾.
Sesongjustert. Prosent. Januar 2010 – desember 2016³⁾

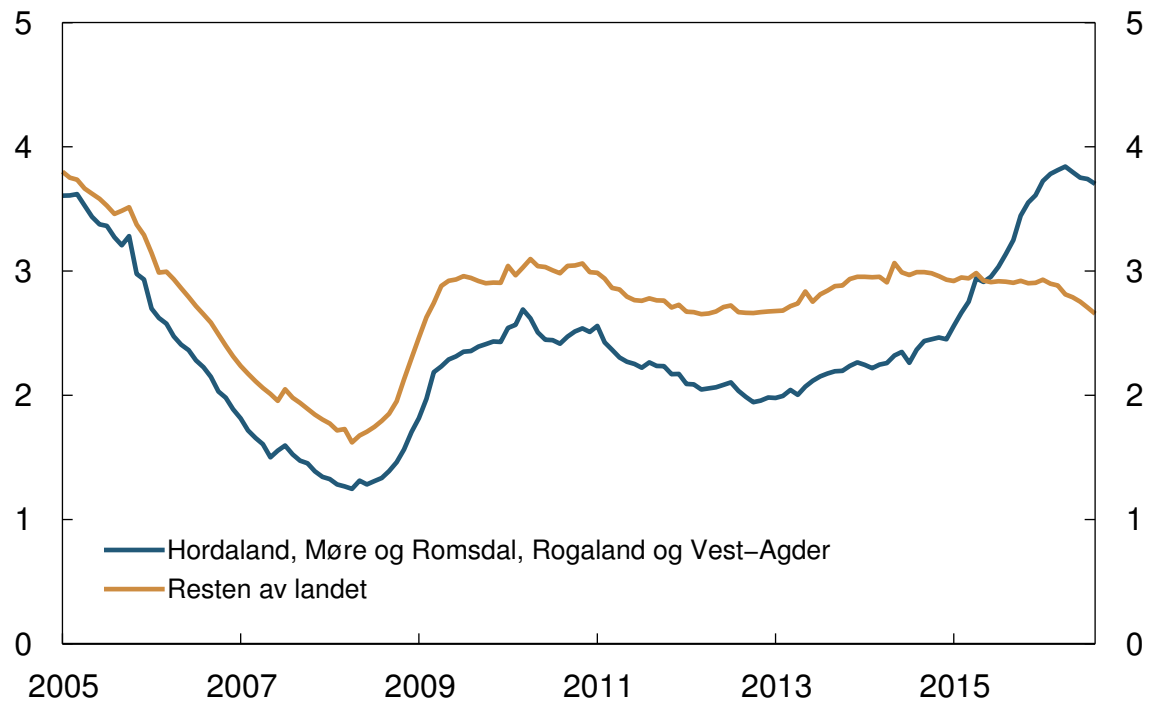
1) Arbeidskraftundersøkelsen.

2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for september 2016 – desember 2016 (stiplet).

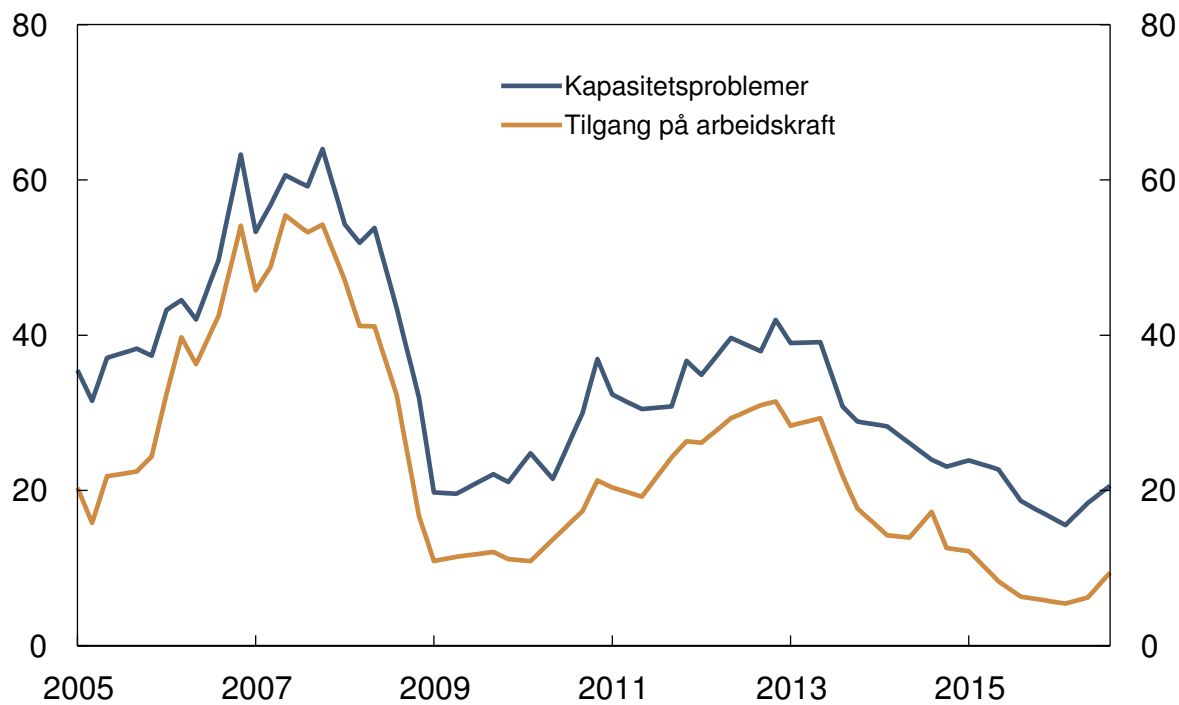
Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.23 Registrert arbeidsledighet etter fylke.
Andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent. Januar 2005 – august 2016

Kilder: NAV og Norges Bank

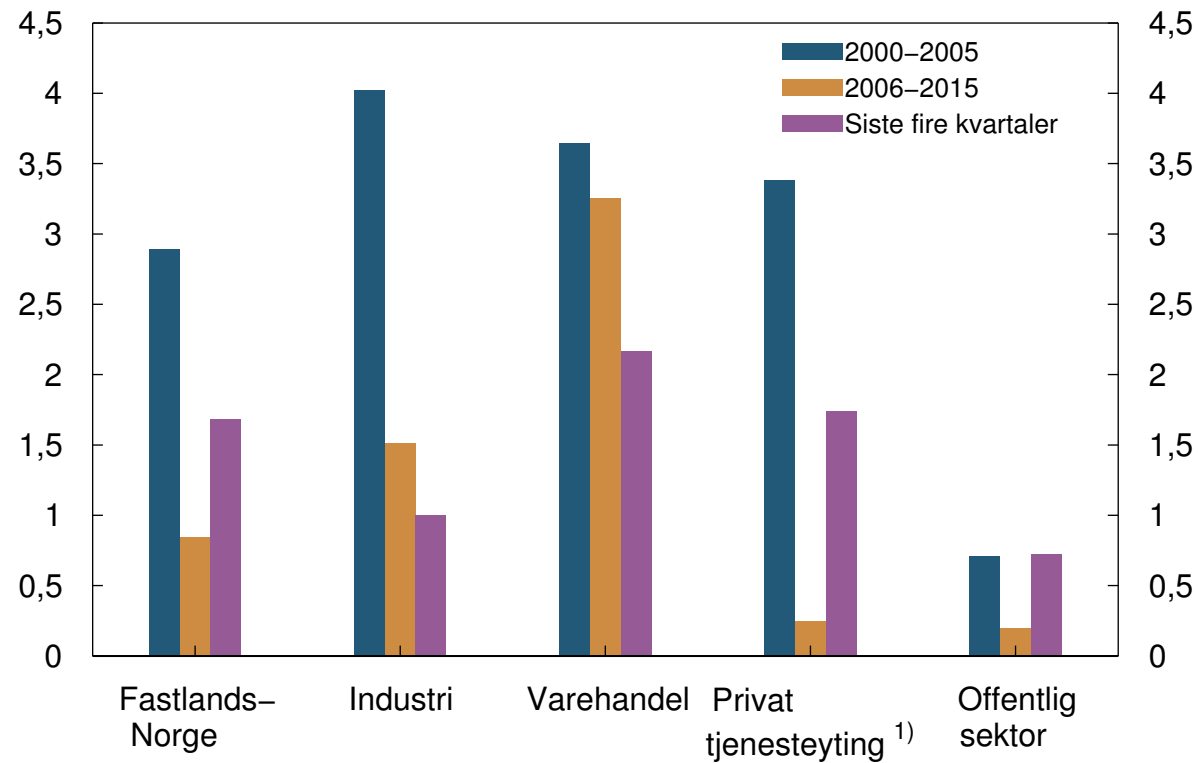
Figur 1.24 Kapasitetsproblemer og tilgang på arbeidskraft i Regionalt nettverk.¹⁾
Prosent. Januar 2005 – august 2016

1) Andel av kontaktbedrifter som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en vekst i etterspørselen og andel av kontakter som svarer at tilgang på arbeidskraft begrenser produksjonen.
Kilde: Norges Bank

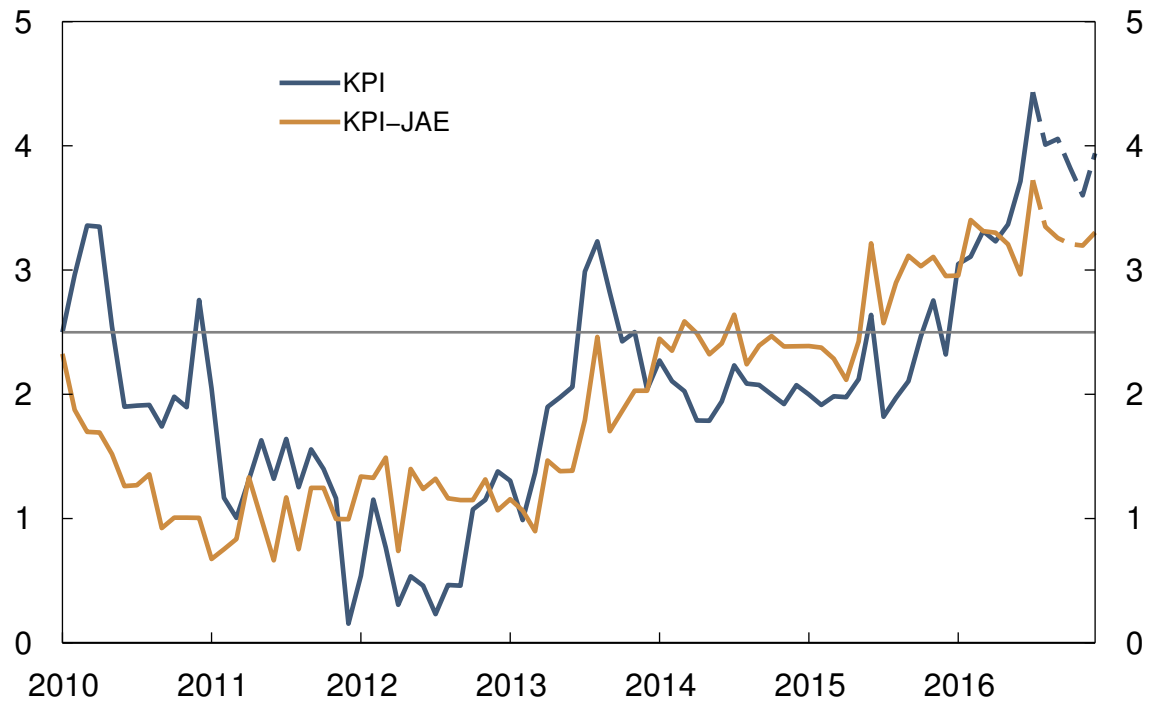

Figur 1.25 Produktivitetsvekst i Fastlands-Norge.
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent. 1. kv. 2000 – 2. kv. 2016

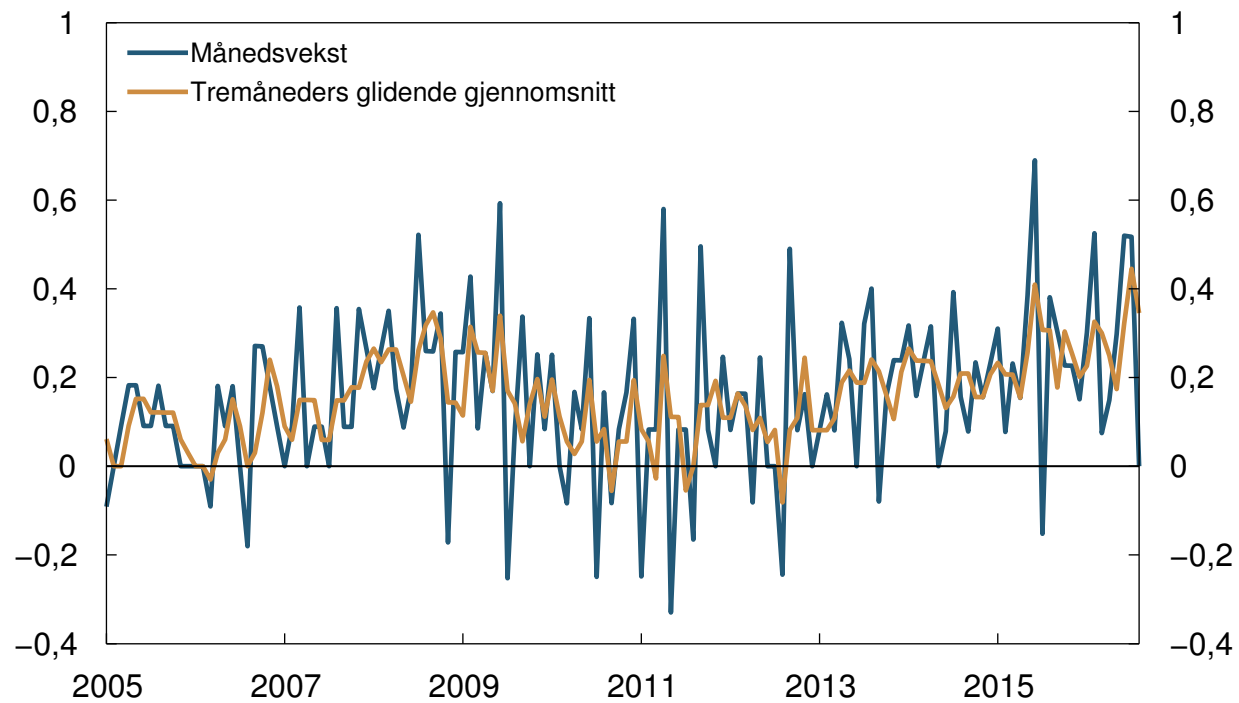
1) Utenom bolig tjenester og varehandel.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.26 KPI og KPI-JAE¹⁾.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2010 – desember 2016²⁾

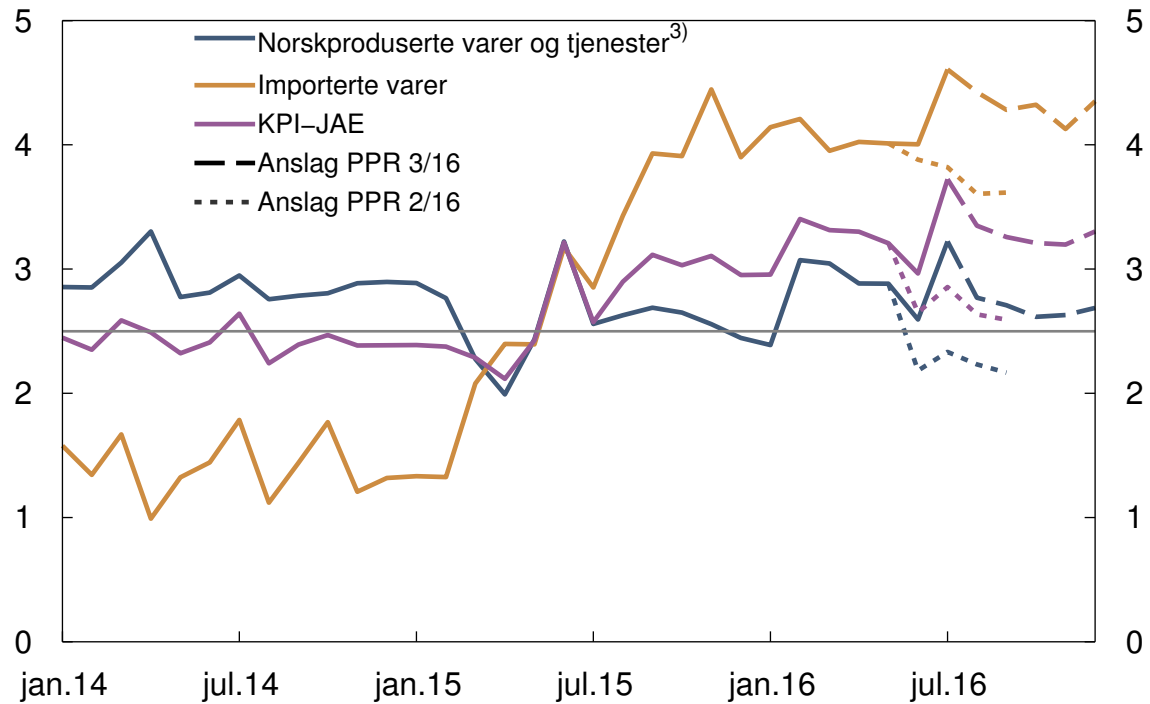
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.
2) Anslag for september 2016 – desember 2016 (stiplet).
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.27 KPI–JAE¹⁾.
Månedsvkst. Sesongjustert. Prosent. Januar 2005 – august 2016

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.28 KPI-JAE¹⁾ samlet og fordelt etter leveringssektorer.
 Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2014 – desember 2016²⁾

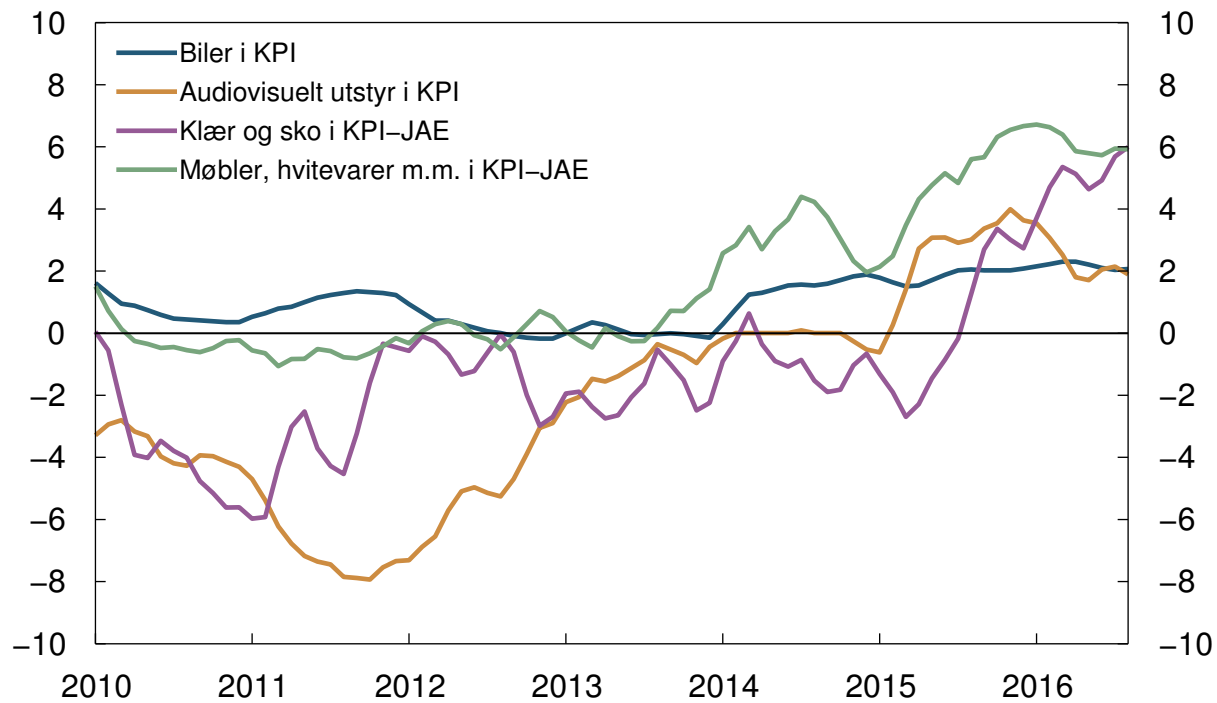
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for september 2016 – desember 2016 (stiplet).

3) Norges Banks beregninger.

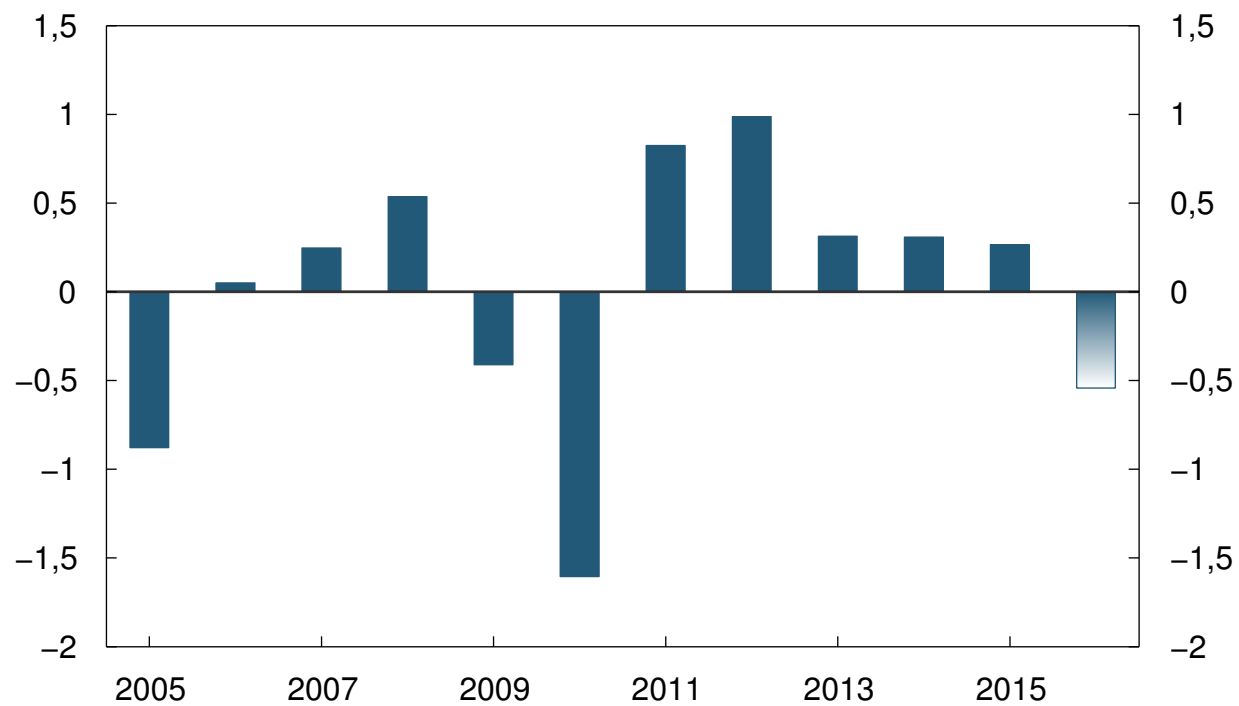
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.29 KPI og KPI-JAE¹⁾. Varegrupper med høy importandel. Tolv månedersvekst. Tre måneders glidende gjennomsnitt. Prosent. Januar 2010 – august 2016

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

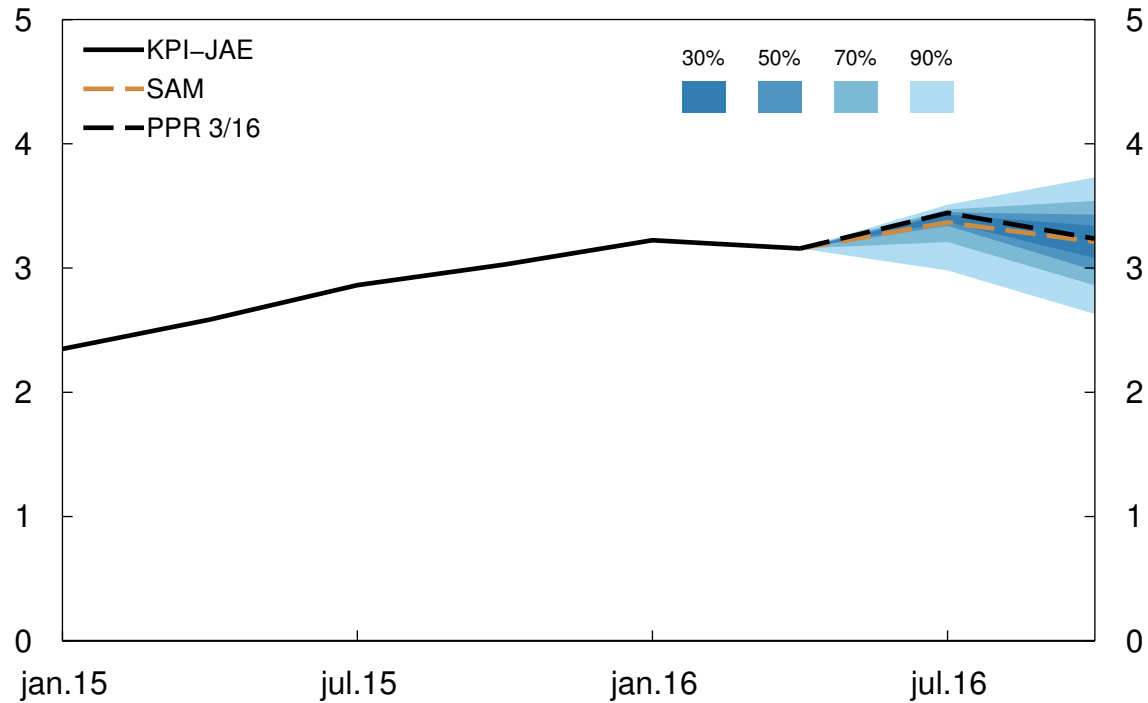
Figur 1.30 Indikator for internasjonale prisimpulser til importerte konsumvarer målt i utenlandsk valuta. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2016¹⁾

1) Anslag for 2016 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.31 KPI-JAE¹⁾. Faktisk utvikling, anslag i referansebanen og fremskrivninger fra SAM med usikkerhetsvifte. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2015 – 4. kv. 2016²⁾

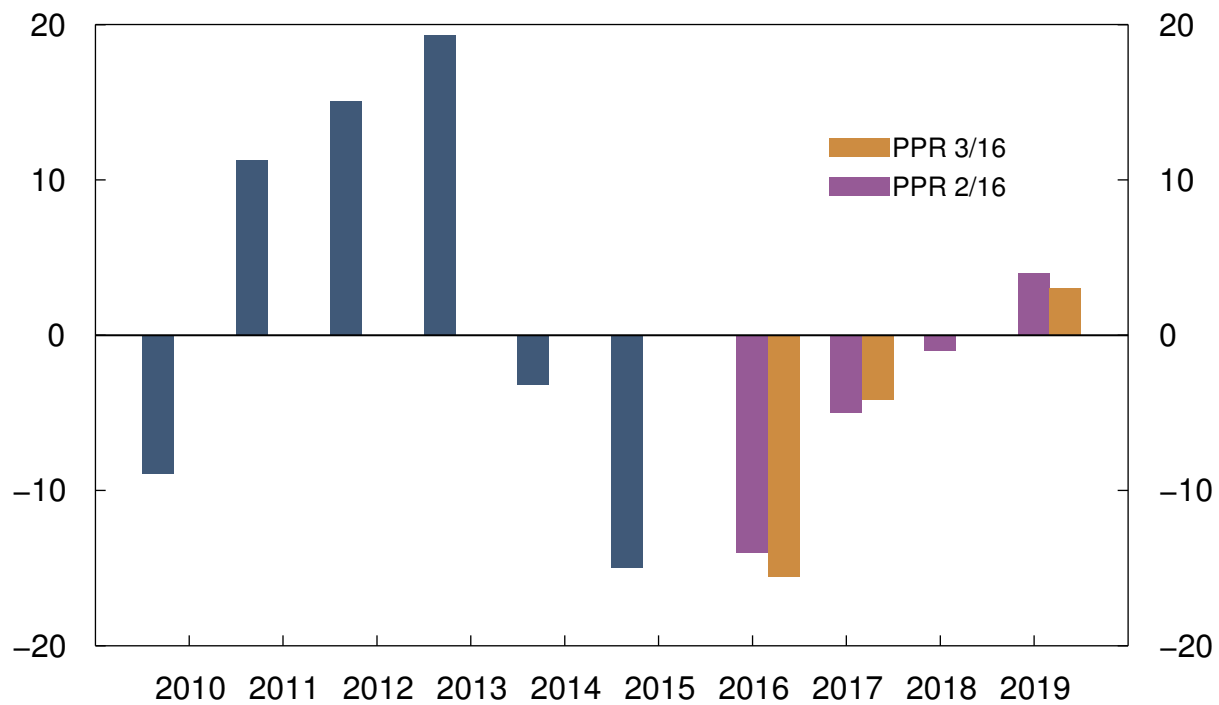

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2016 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

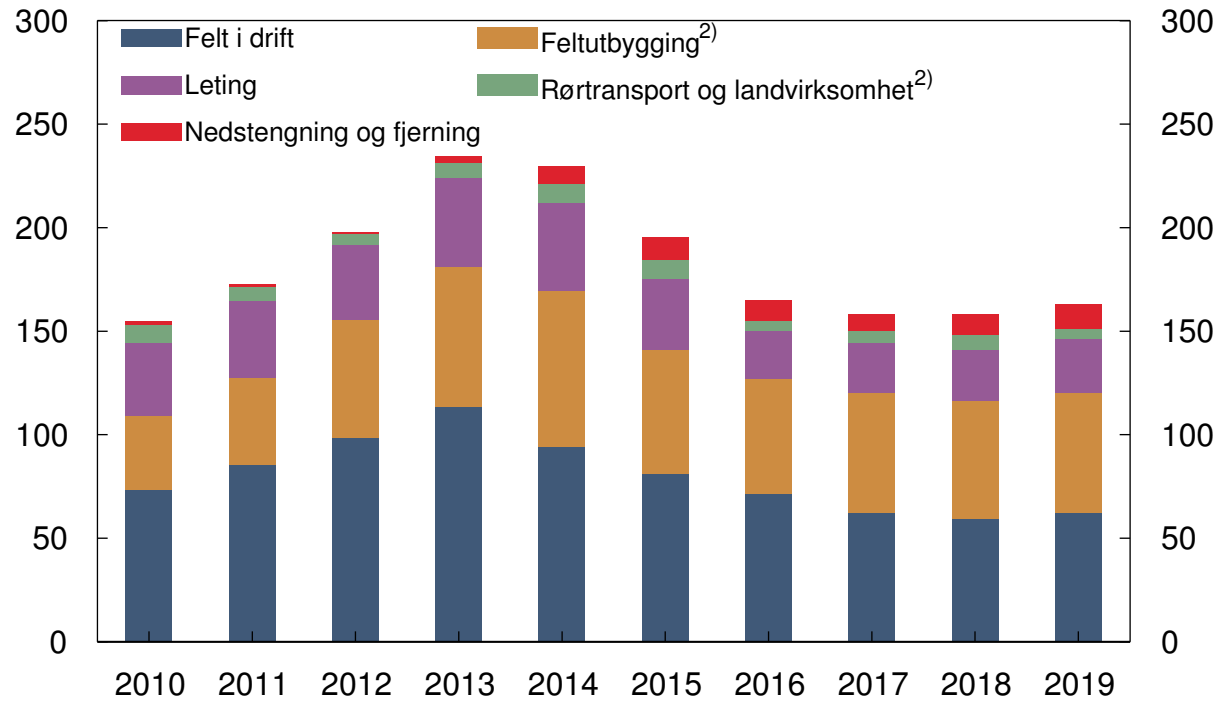
Figur 1.32 Petroleumsinvesteringer.
Volum. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.33 Petroleumsinvesteringer.
Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2010 – 2019¹⁾

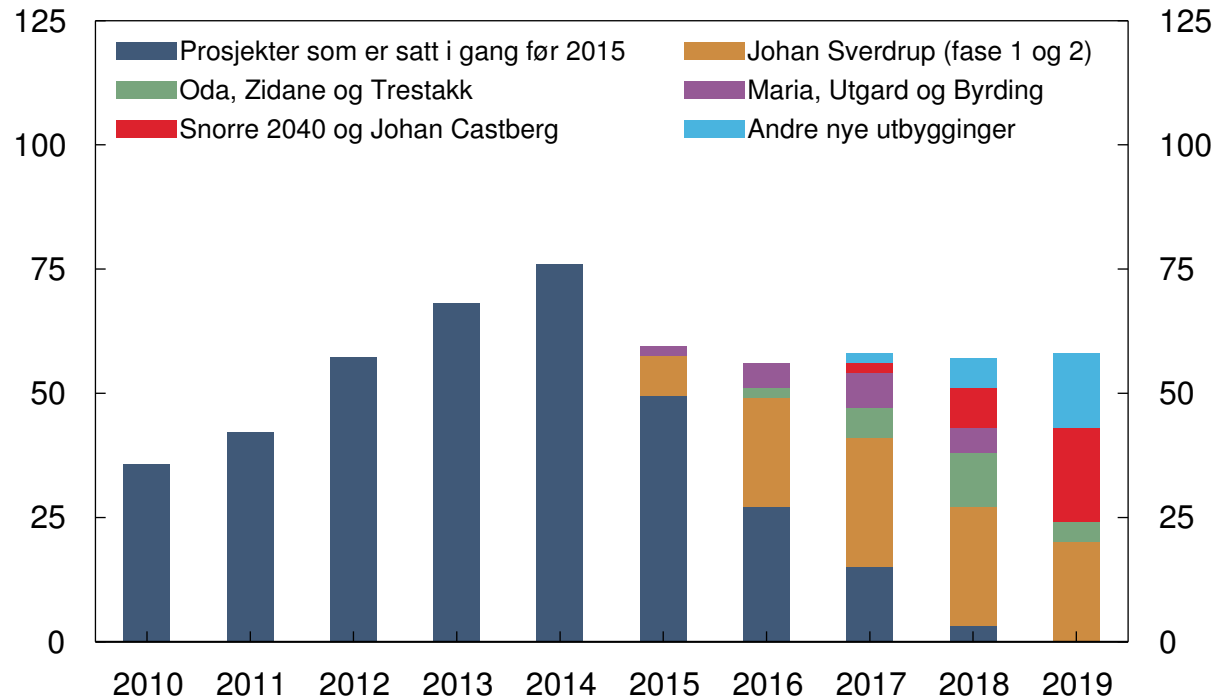
1) Anslag for 2016 – 2019. Tallene for 2010 – 2015 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Indeksen anslås å være uendret fra 2015 til 2016.

2) Utgiftene til eksportørledning for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

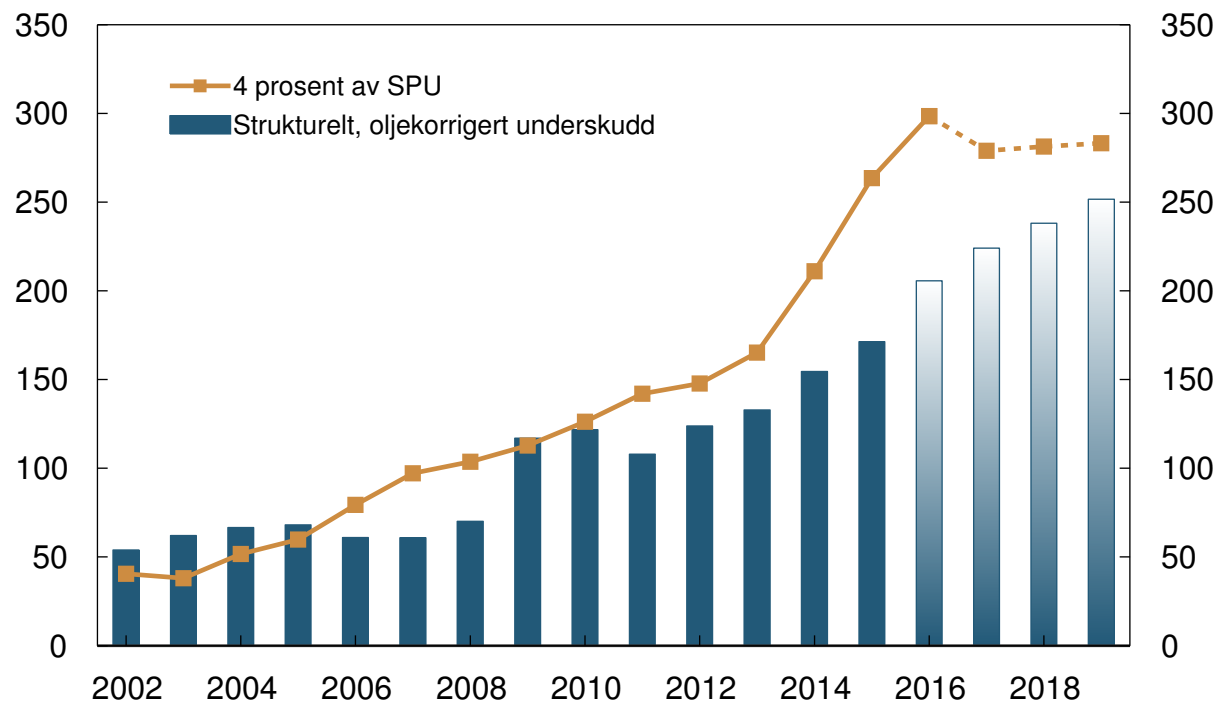
Figur 1.34 Feltutbygging.

Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2010 – 2019¹⁾

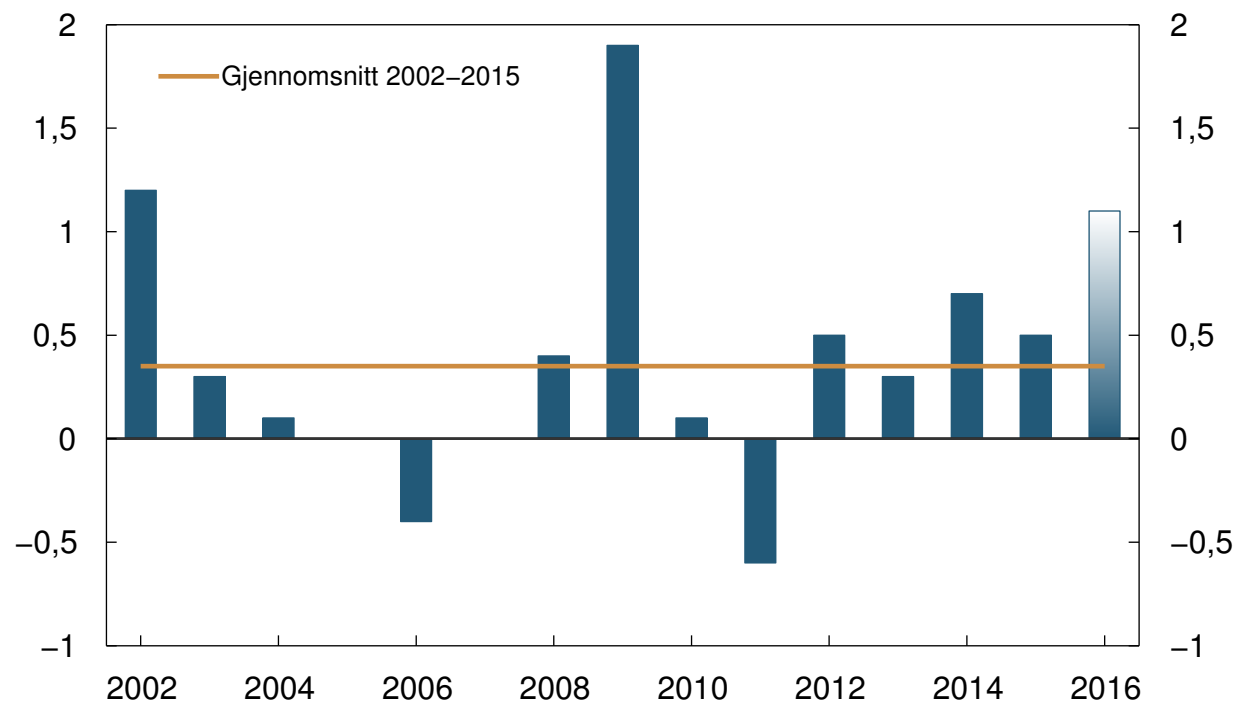
1) Anslag for 2016 – 2019 og for sammensetningen av investeringene i 2015. Tallene for totale utbyggingsinvesteringer for 2010 – 2015 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Anslagene er basert på stortingsmeldinger, konsekvensutredninger, prognoser fra Oljedirektoratet, investeringstillingen fra Statistisk sentralbyrå og løpende informasjon om utbyggingsprosjekter. Utgiftene til eksportørledninger for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.35 Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet og 4 procent av Statens pensjonsfond utland (SPU). Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2002 – 2019¹⁾

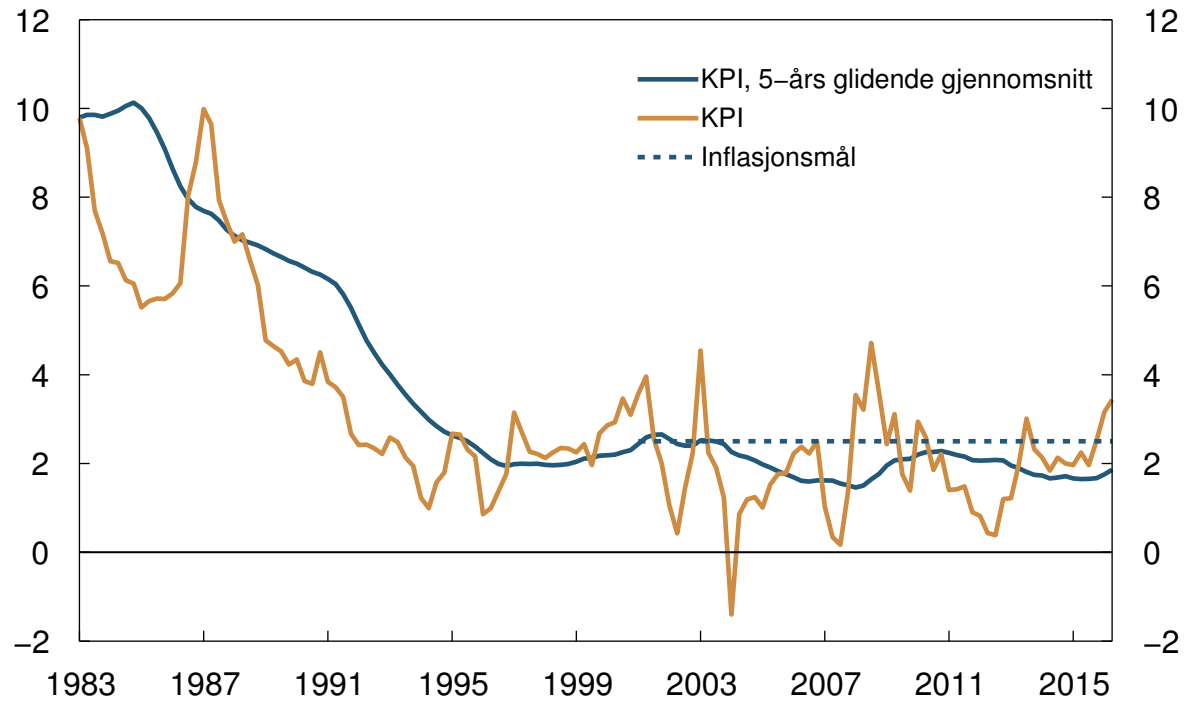
1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet og gradert).
Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

Figur 1.36 Endring i strukturelt, oljekorrigert underskudd.
Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge. 2002 – 2016¹⁾

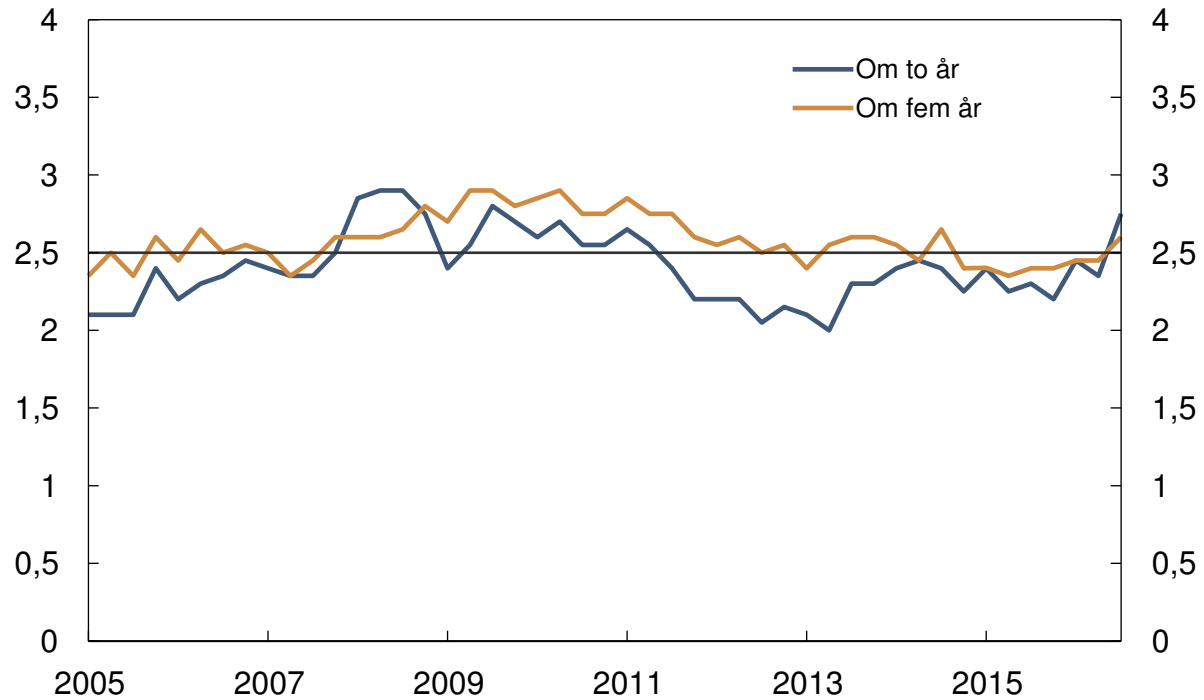
1) Anslag for 2016 (gradert).
Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

Figur 2.1 Konsumprisindeksen.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

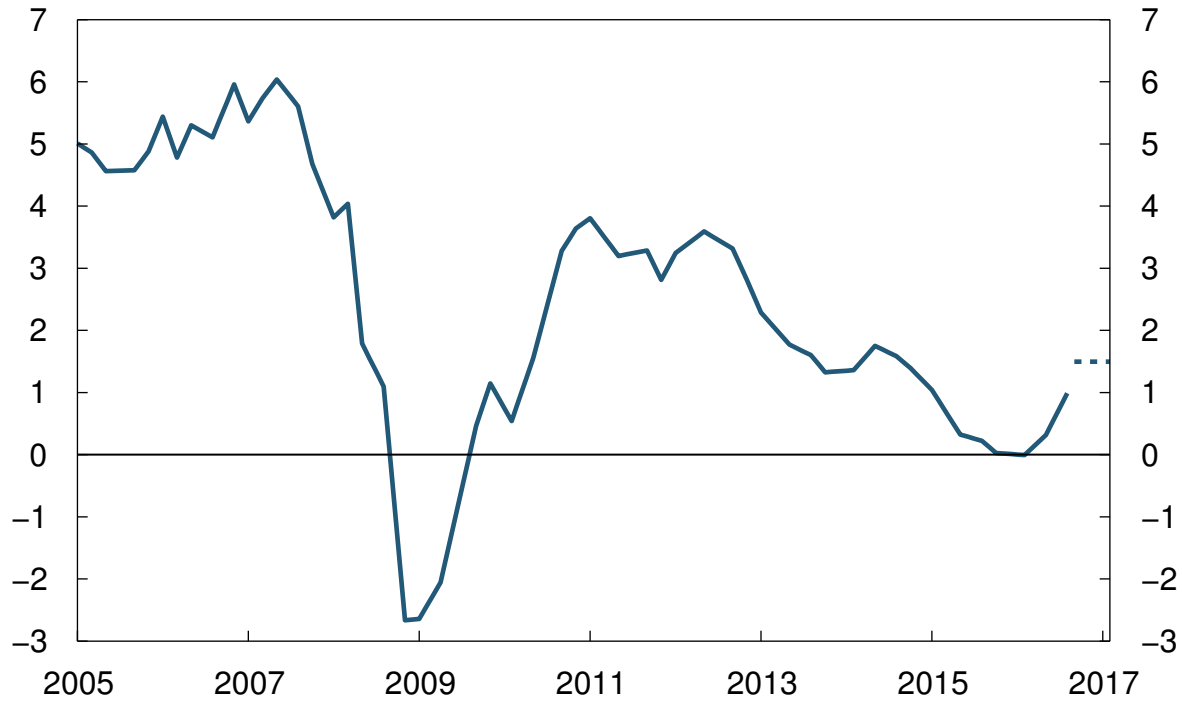
Figur 2.2 Forventet konsumprisvekst om to og fem år.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2005 – 3. kv. 2016

1) Gjennomsnitt av forventningene til arbeidslivsorganisasjoner og økonomer i finansnæringen og academia.

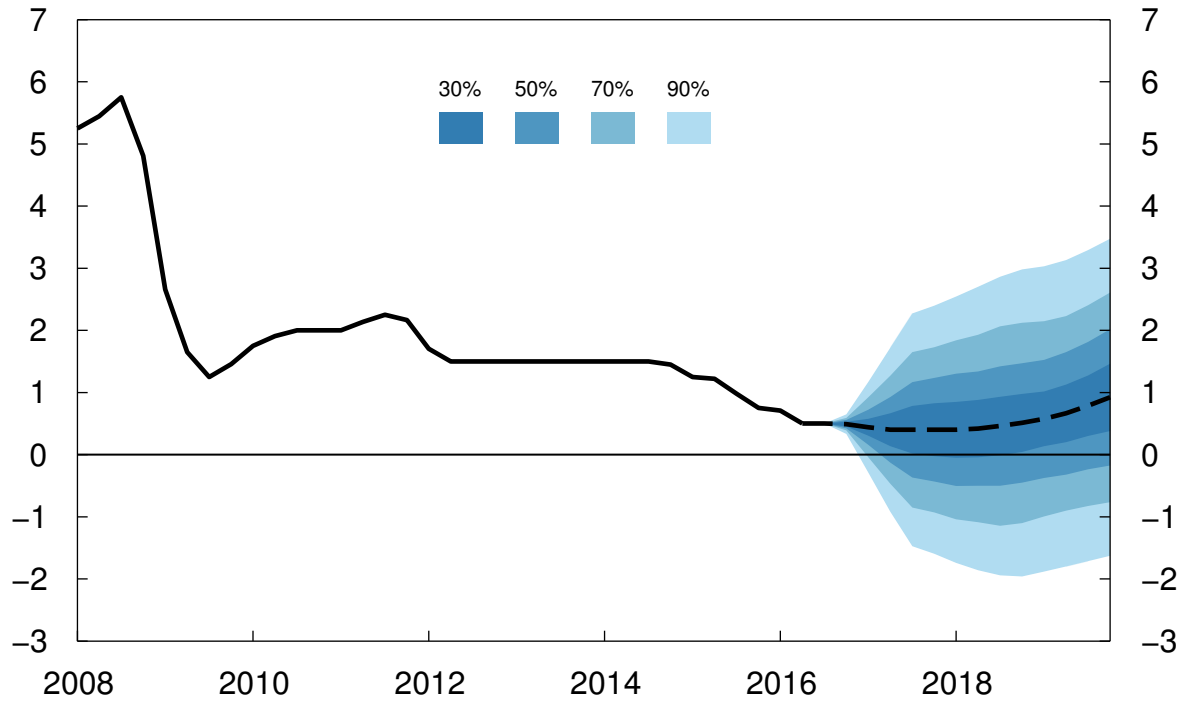
Kilder: Epinion og Norges Bank

Figur 2.3 Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst.
Annualisert. Prosent. Januar 2005 – februar 2017¹⁾

1) Rapportert vekst siste tre måneder (heltrukken) og forventet vekst i produksjon neste seks måneder (stiplet).
Kilde: Norges Bank

Figur 2.4a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

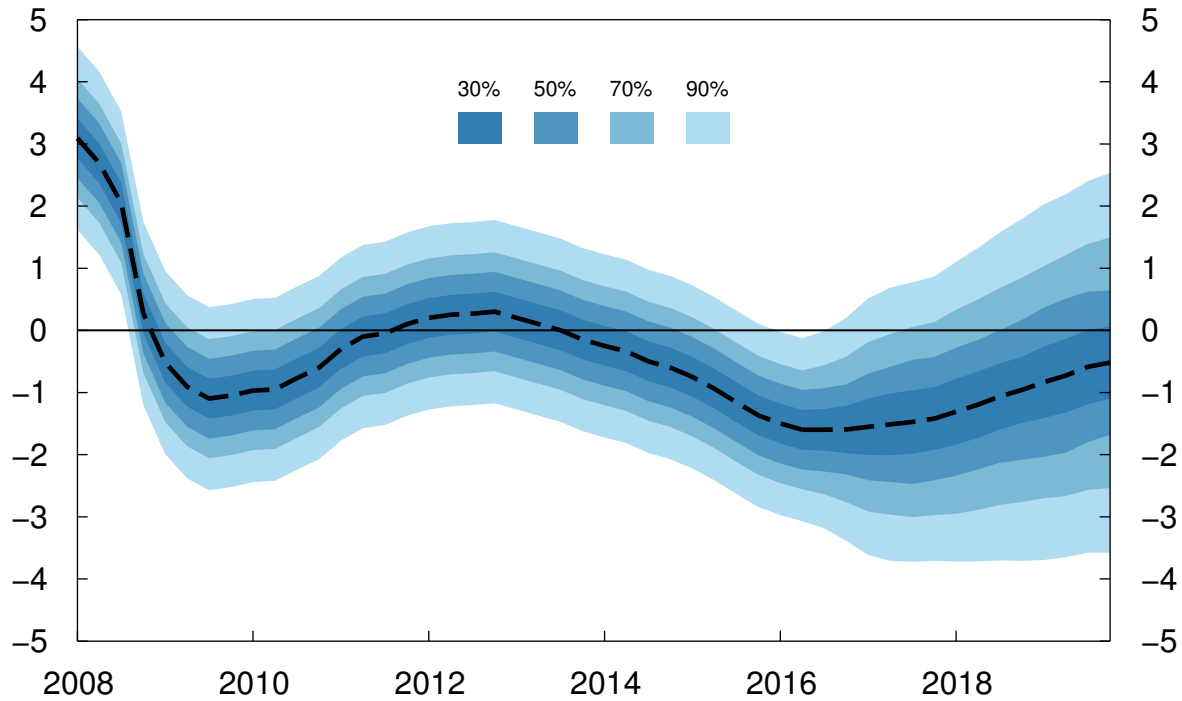
1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

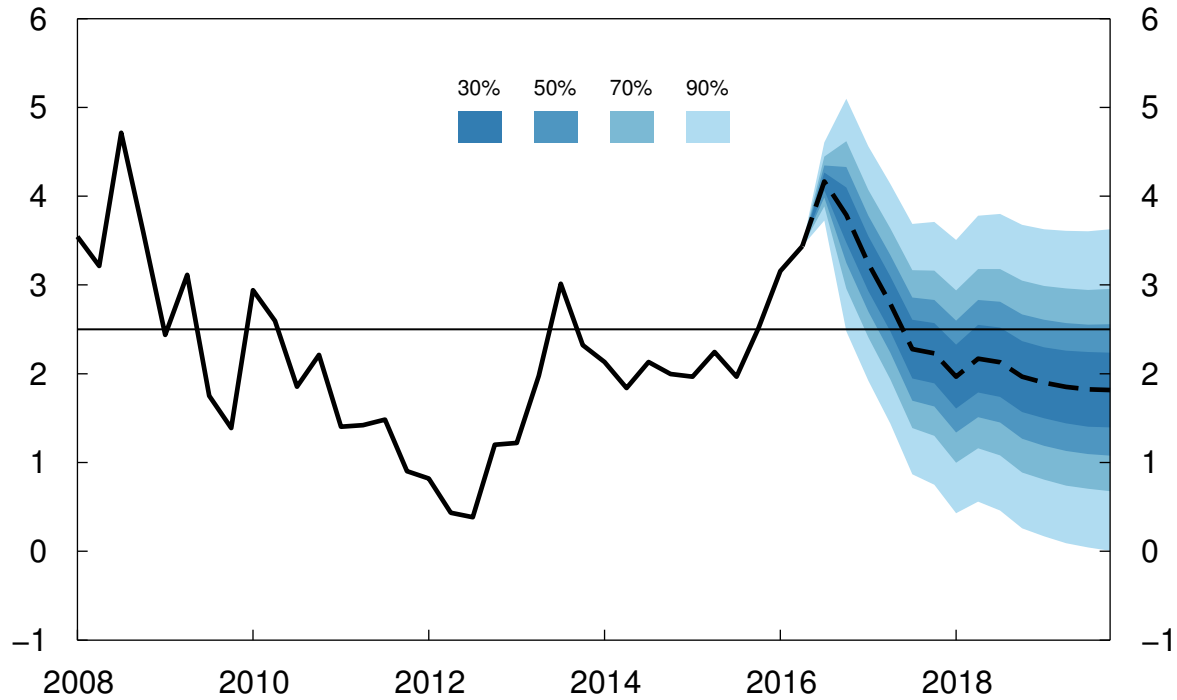

Figur 2.4b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

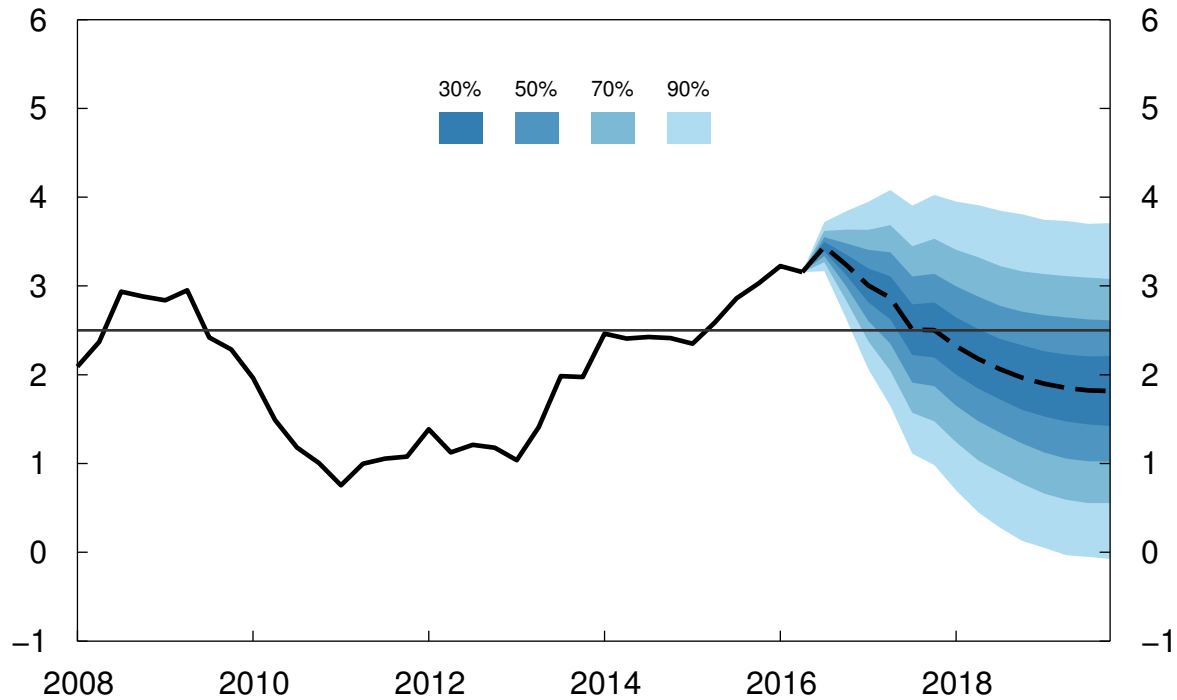
1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.
Kilde: Norges Bank

Figur 2.4c Anslag på KPI i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.4d Anslag på KPI-JAE¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

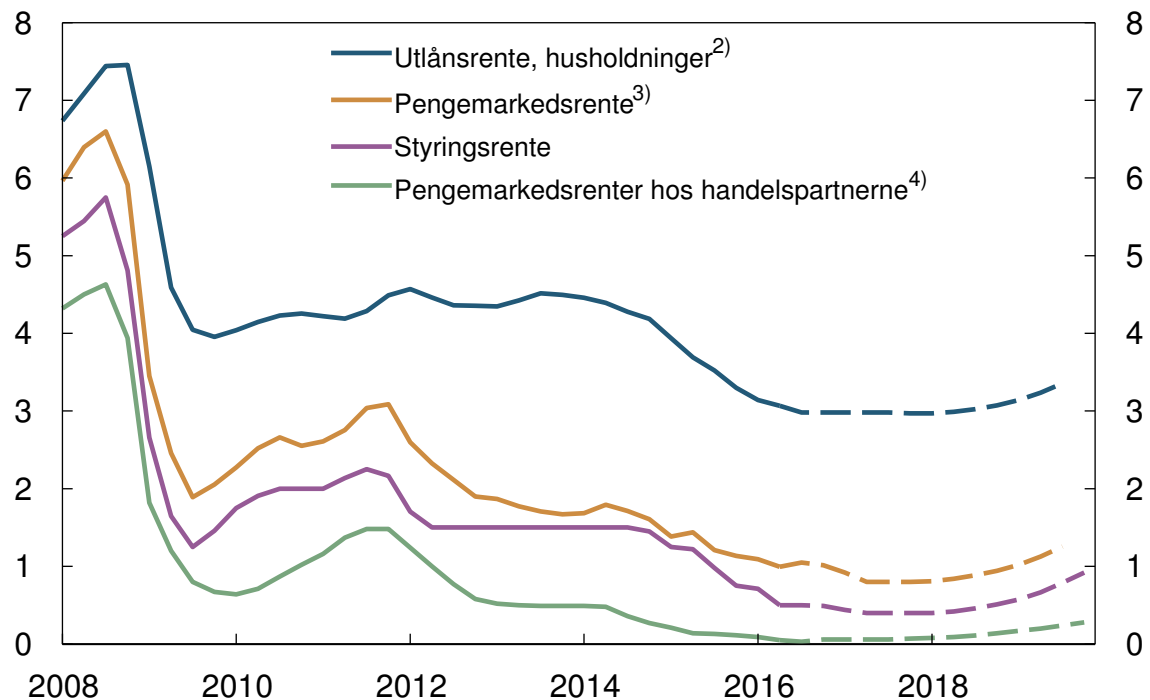

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.5 Renter i referansebanen.
 Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

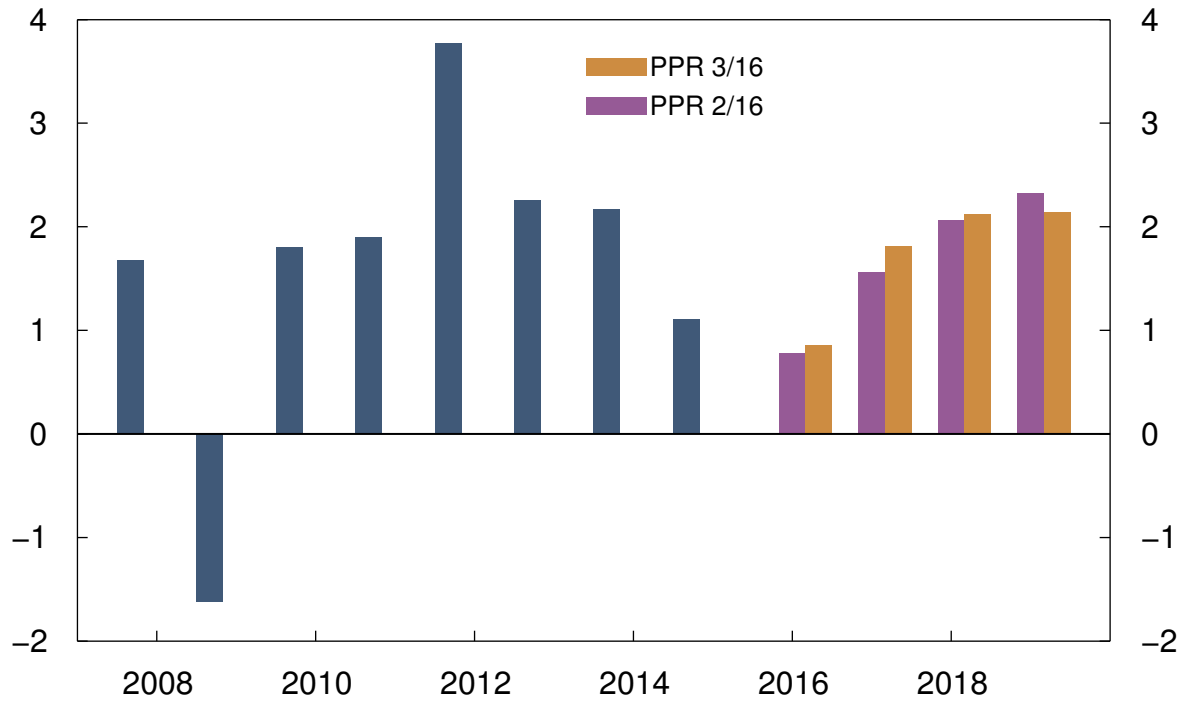
2) Gjennomsnittlig utlånsrente fra banker og kredittforetak for alle utlån til husholdninger.

3) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet.

4) Aggregatet for handelspartnernes renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*.

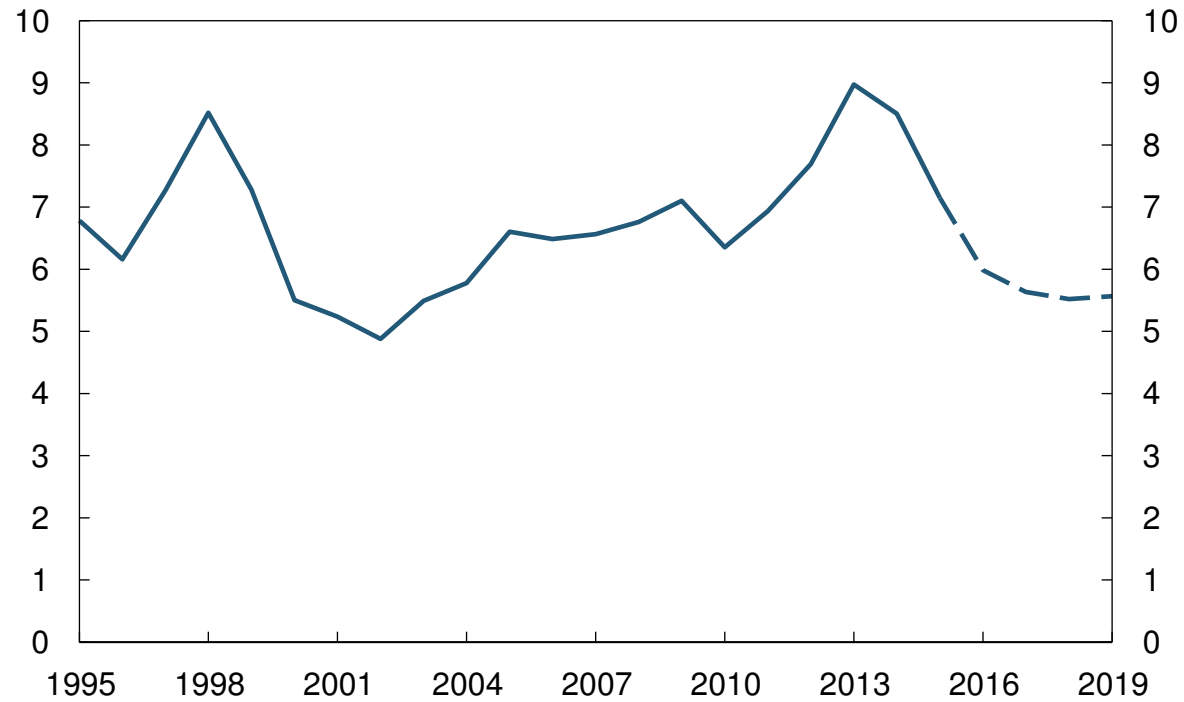
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.6 BNP for Fastlands-Norge.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

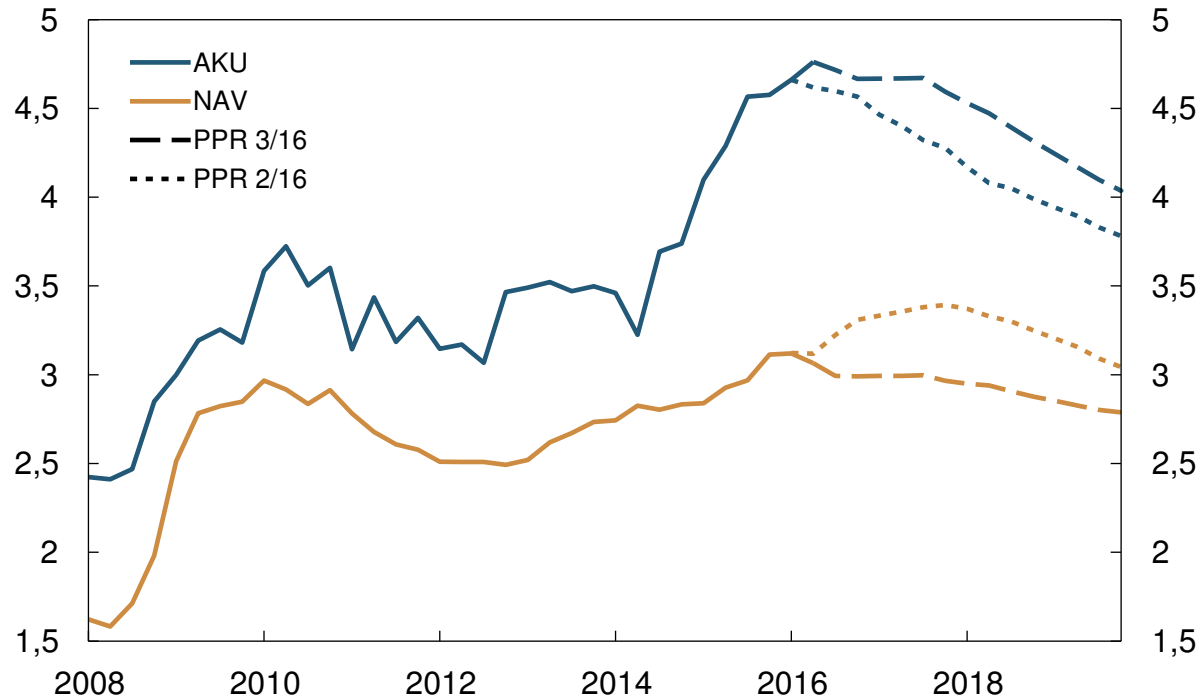
1) Anslag for 2016 – 2019.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.7 Petroleumsinvesteringer som andel av BNP for Fastlands-Norge.
Prosent. 1995 – 2019 ¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).
Kilder: Statstisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.8 Arbeidsledighet som andel av arbeidsstyrken. AKU¹⁾ og NAV²⁾.
Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019³⁾

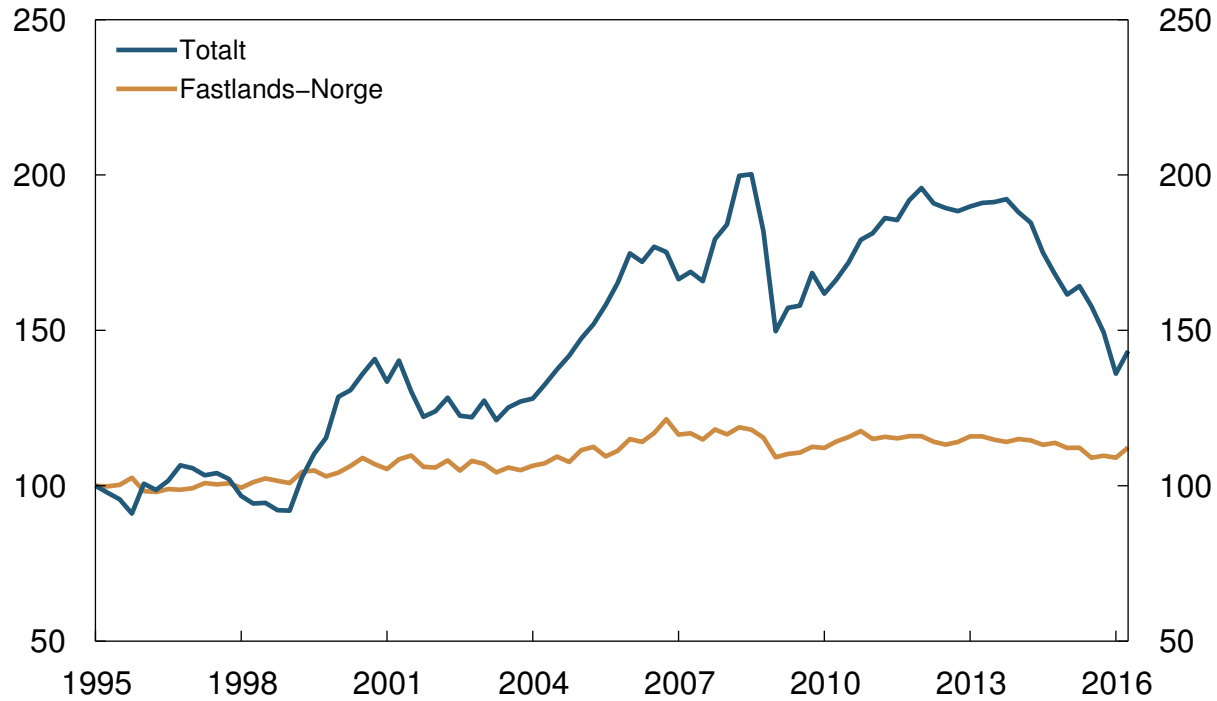
1) Arbeidskraftundersøkelsen.

2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

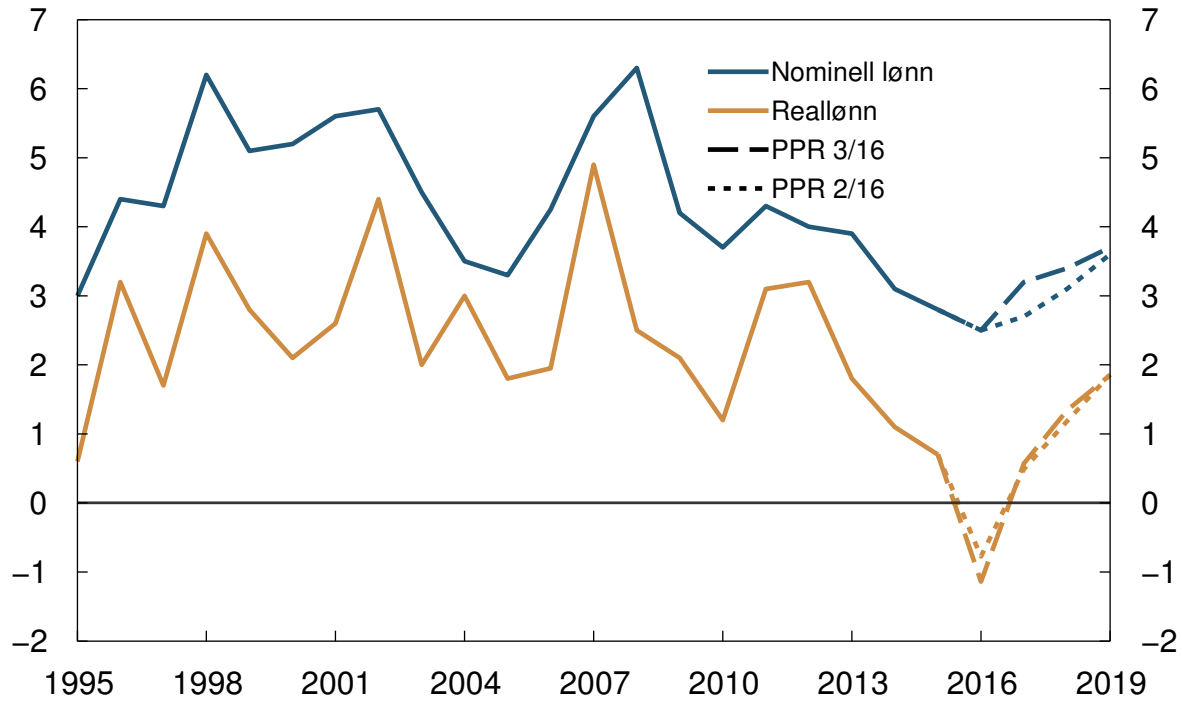
Figur 2.9 Bytteforhold overfor utlandet.
Sesongjustert. Indeks. 1. kv. 1995 = 100. 1. kv. 1995 – 2. kv. 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

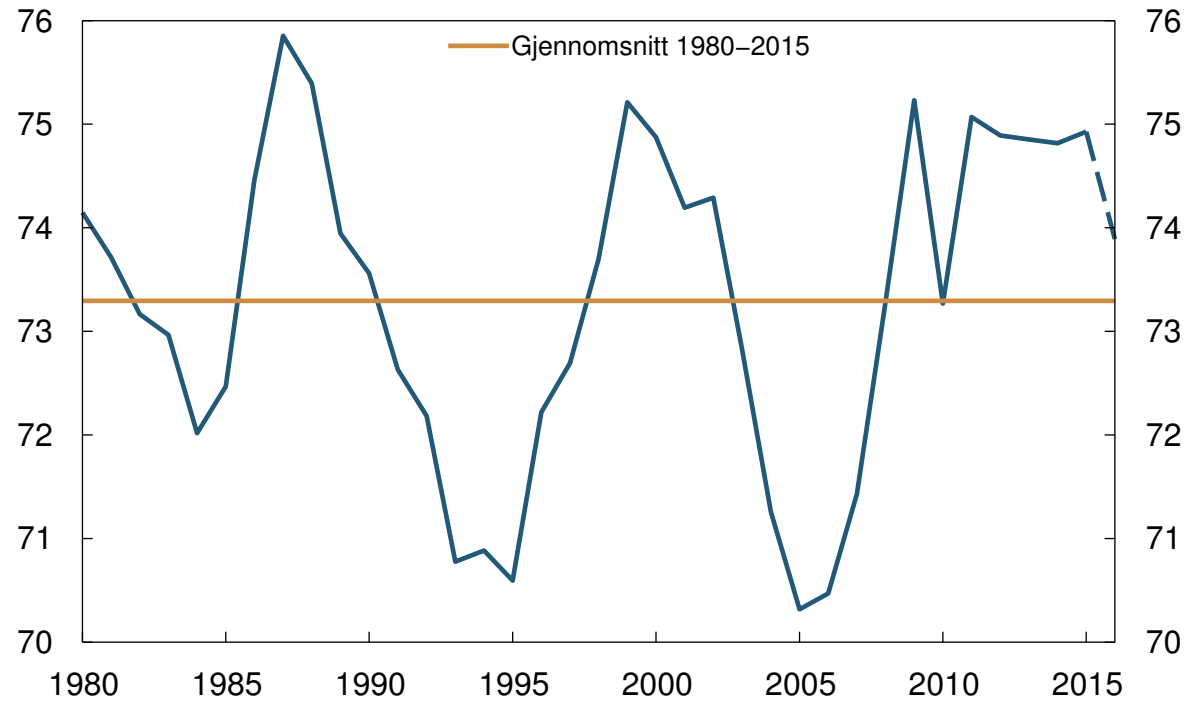

Figur 2.10 Lønn.
Årsvekst. Prosent. 1995 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).
Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

Figur 2.11 Lønnskostnadsandel for Fastlands-Norge.¹⁾ Prosent. 1980 – 2016 ²⁾

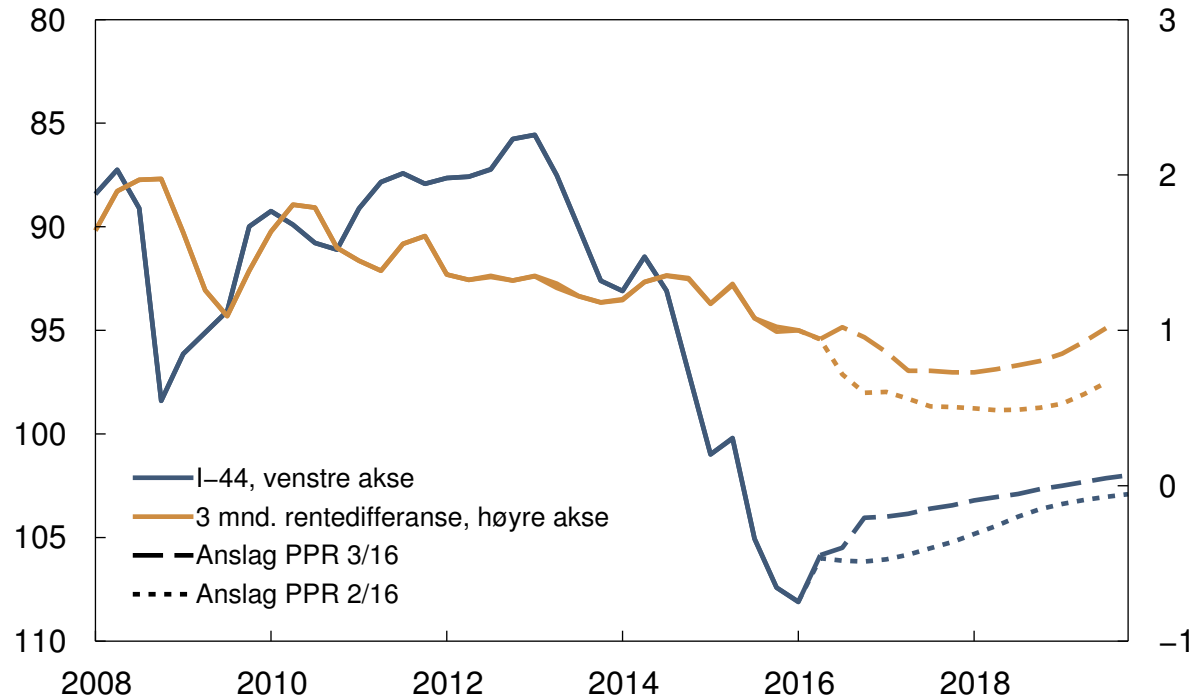

1) Lønnskostnader som andel av faktorinntekten.

2) Anslag for 2016 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.12 Differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge¹⁾ og hos handelspartnerne²⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)³⁾. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019⁴⁾

1) Styringsrenten i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet.

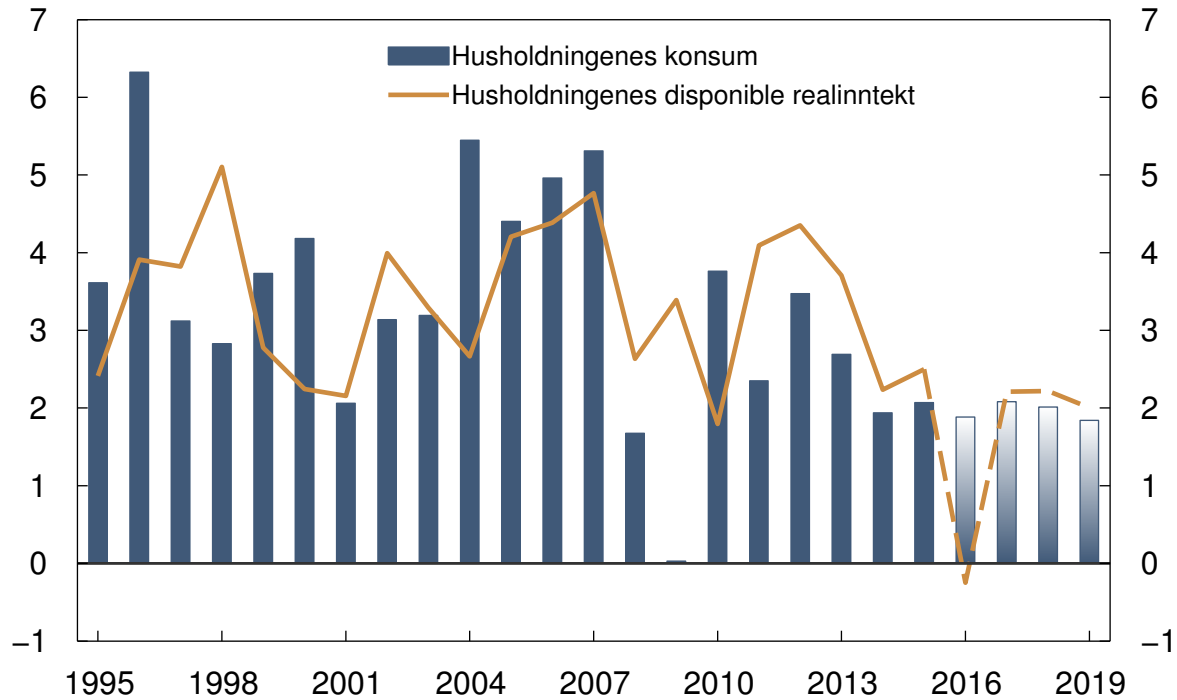
2) Terminrenter for handelspartnerne per 16. september 2016.

3) Stigende kurve betyr sterkere kronekurs.

4) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.13 Husholdningenes konsum¹⁾ og disponible realinntekt²⁾.
 Årsvekst. Prosent. 1995 – 2019³⁾

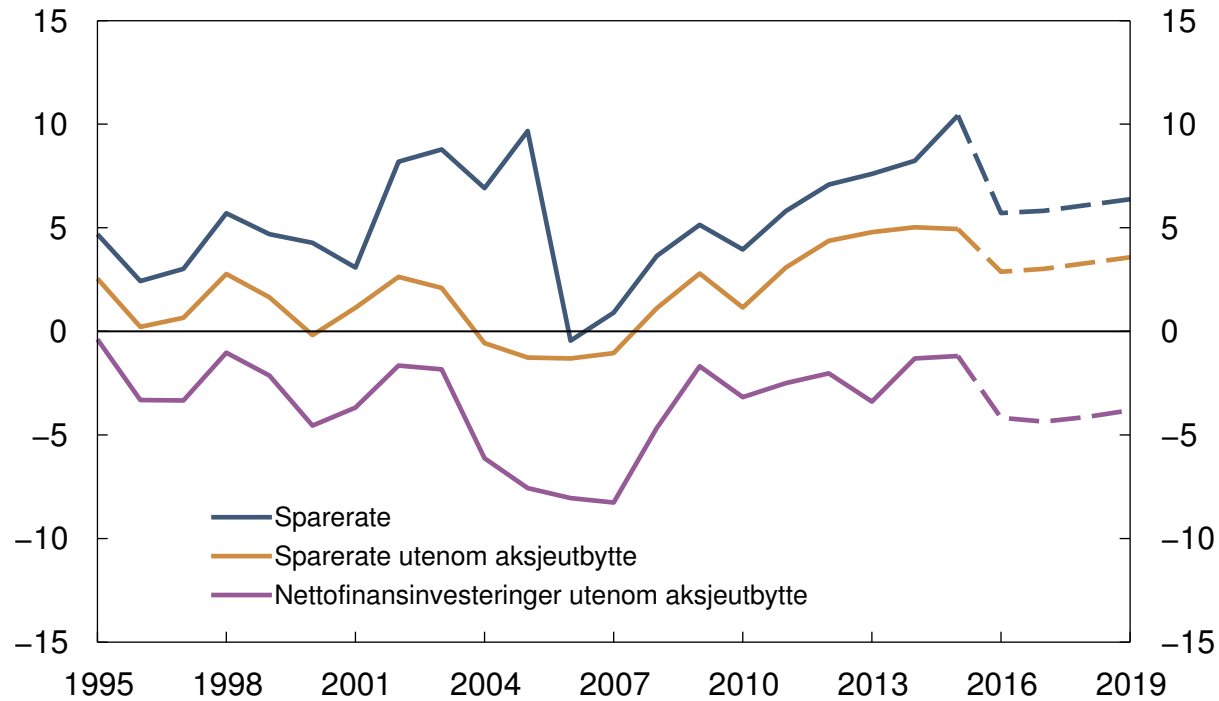
1) Inkluderer konsum i ideelle organisasjoner. Volum.

2) Eksklusive aksjeutbytte. Inkluderer inntekt i ideelle organisasjoner. Deflatert med KPI.

3) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet og gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

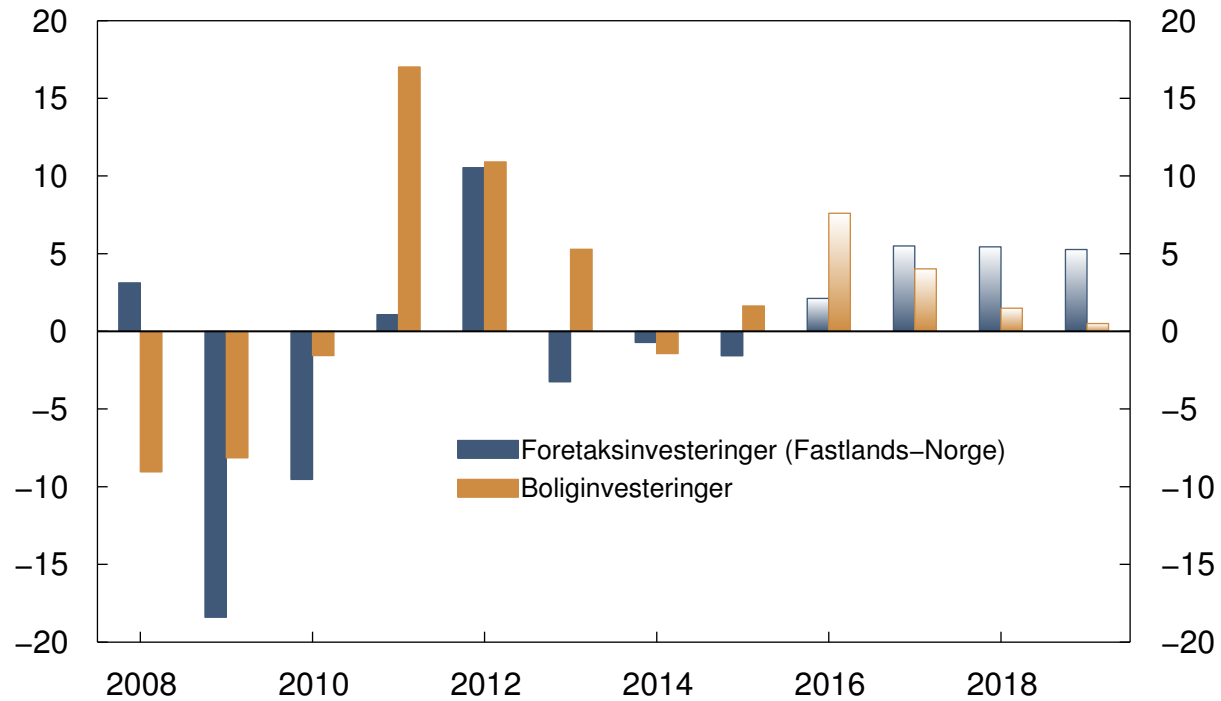
Figur 2.14 Husholdningenes sparing og nettofinansinvesteringer som andel av disponibel inntekt. Prosent. 1995 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).

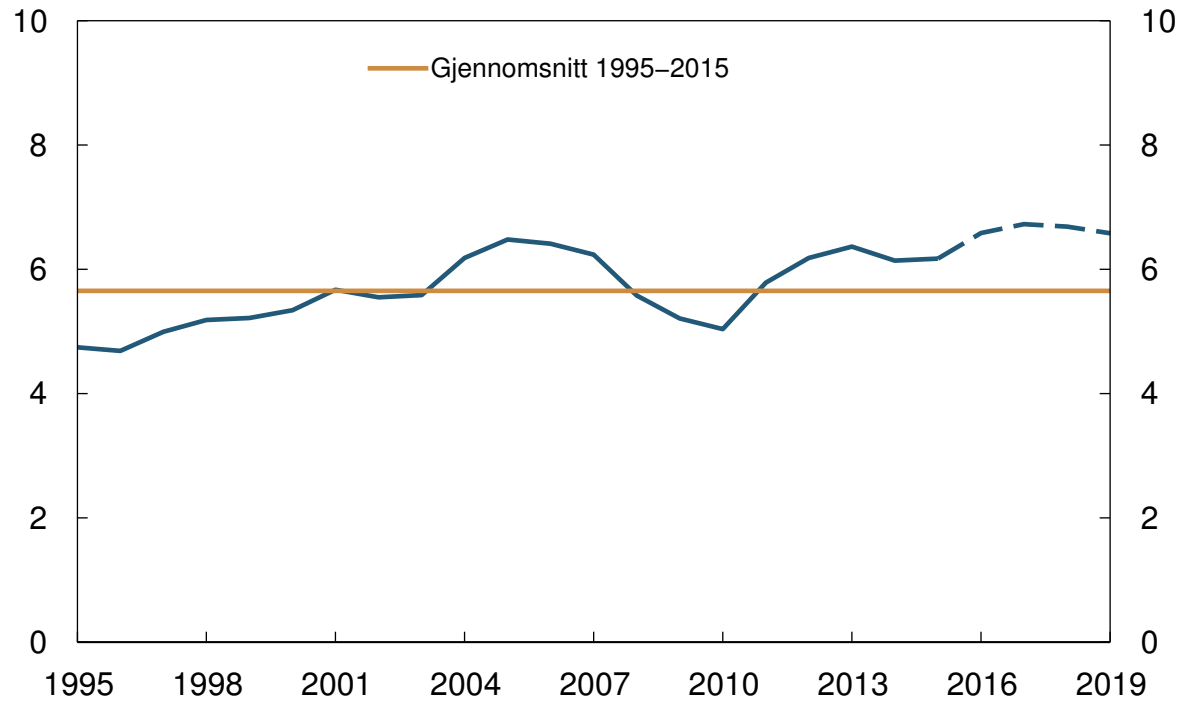
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.15 Private investeringer.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

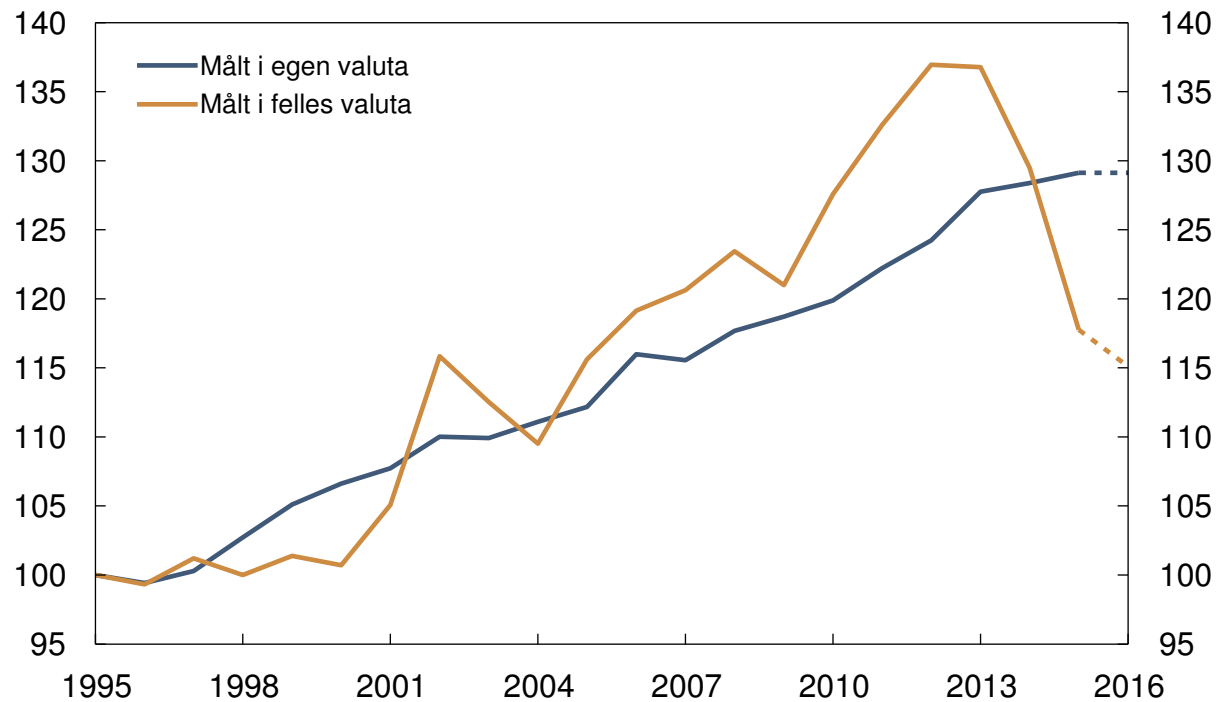
1) Anslag for 2016 – 2019 (gradert).
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.16 Boliginvesteringer som andel av BNP for Fastlands-Norge.
Prosent. 1995 – 2019 ¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet).
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.17 Norske lønnskostnader relativt til handelspartnernes lønnskostnader.¹⁾
Indeks. 1995 = 100. 1995 – 2016²⁾

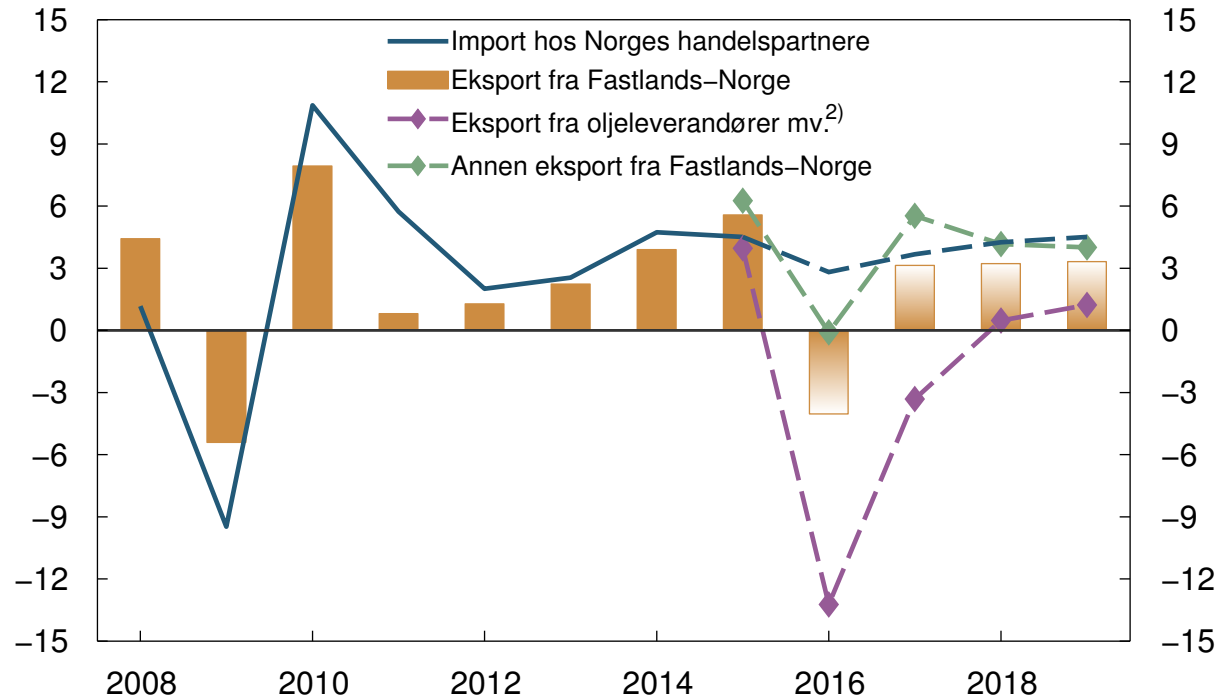
1) Timelønnskostnader i industrien.

2) Anslag for 2016 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

Figur 2.18 Eksport fra Fastlands-Norge og import hos Norges handelspartnere.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

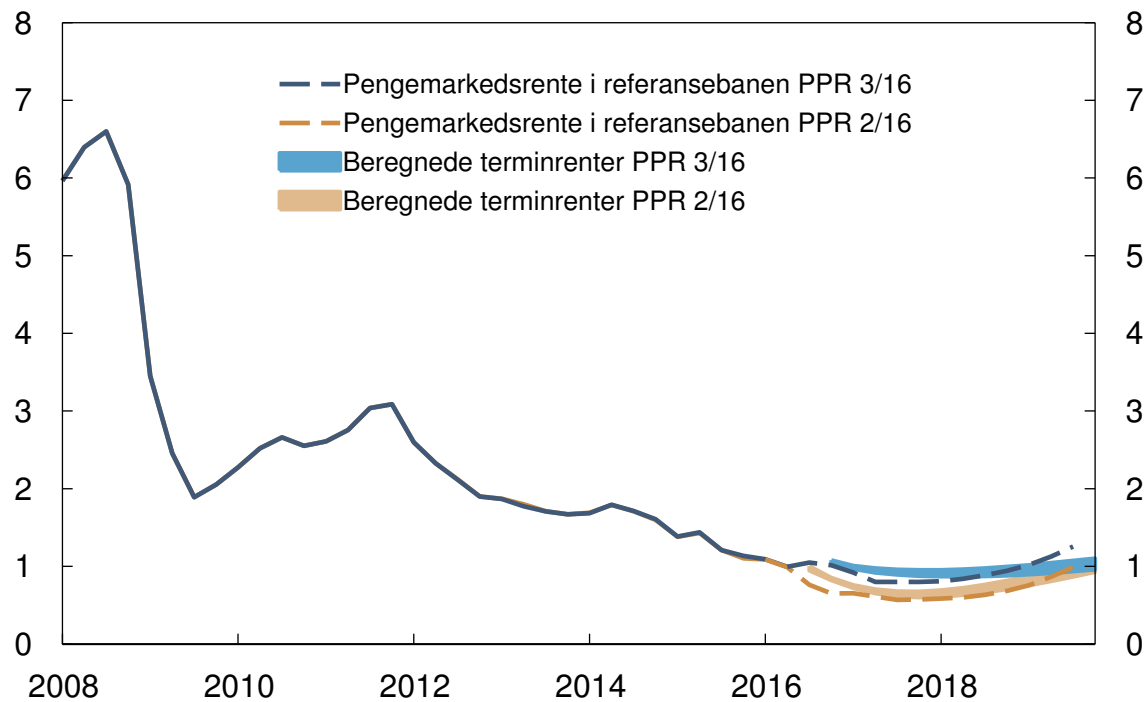

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet og gradert).

2) Vare- og tjenestegrupper i nasjonalregnskapet hvor oljeleverandører står for en betydelig del av eksporten.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.19 Tremåneders pengemarkedsrente i referansebanen¹⁾ og beregnede terminrenter²⁾. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

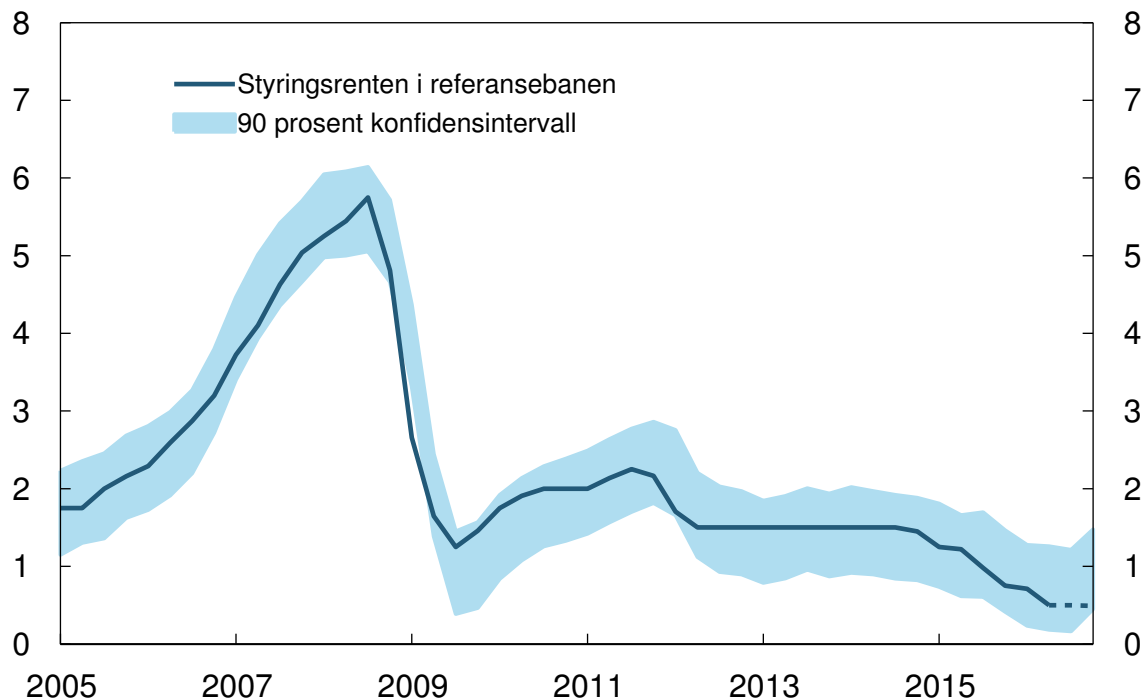

1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet.

2) Terminrentene er basert på rentene i pengemarkedet og renteswapper. Det oransje og blå intervallet viser høyeste og laveste rente i henholdsvis tidsrommene 6. – 17. juni 2016 og 5. – 16. september 2016.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.20 Styringsrente og renteutvikling som følger av Norges Banks gjennomsnittlige mønster i rentesettingen.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2016²⁾

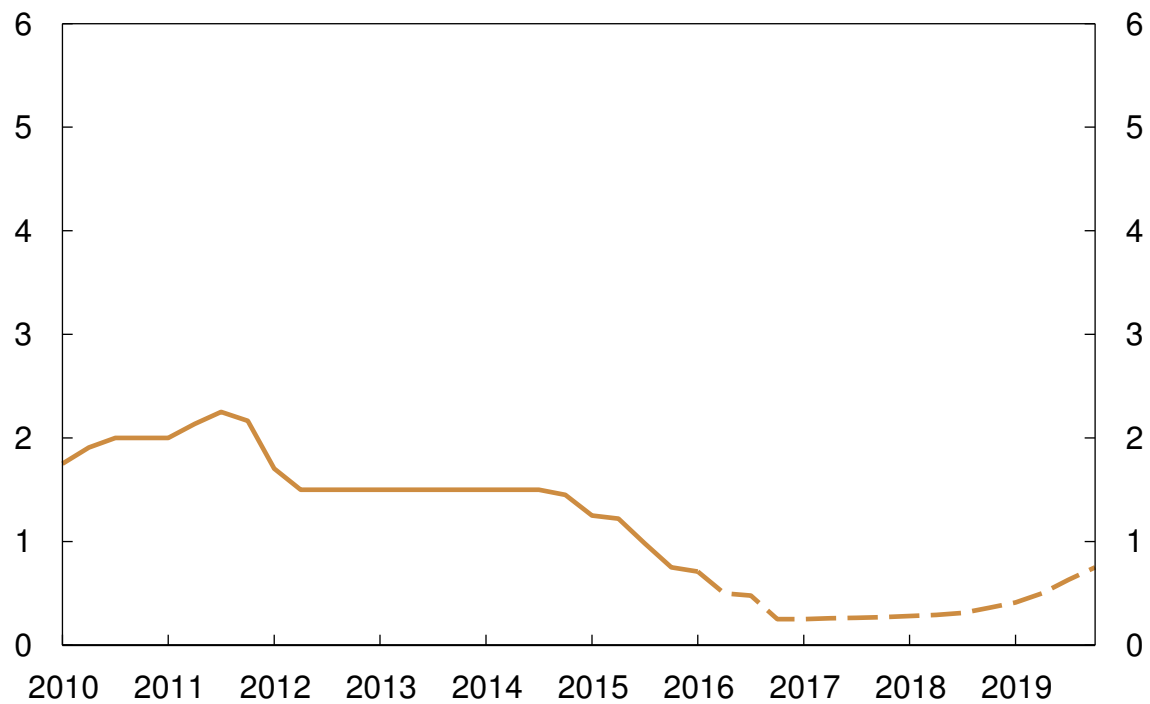

1) Renteutviklingen forklares av utviklingen i inflasjon, BNP-vekst i Fastlands-Norge, lønnsvekst og tremåneders pengemarkedsrente hos handelspartnerne, samt renten i forrige periode. Likningen er estimert over perioden 1. kv. 1999 – 2. kv. 2016. Nærmere utdyping er gitt i *Norges Bank Staff Memo 3/2008*.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2016 (stiplet).

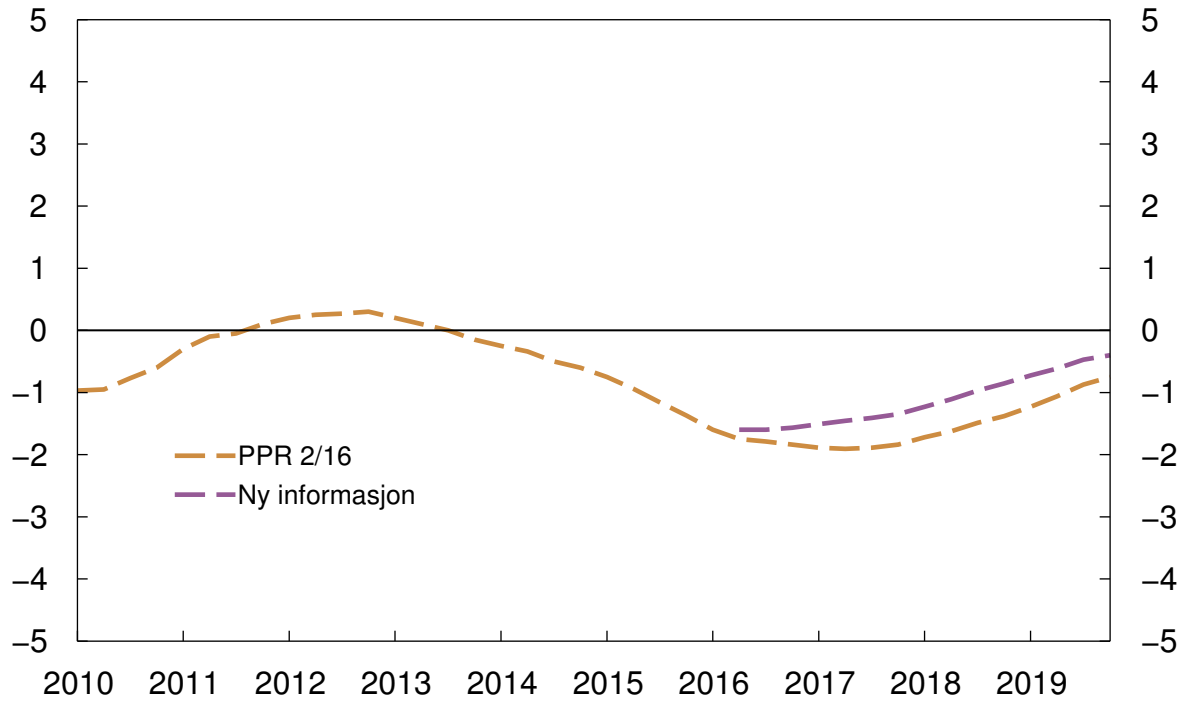
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21a Styringsrenten i referansebanen PPR 2/16.
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019¹⁾

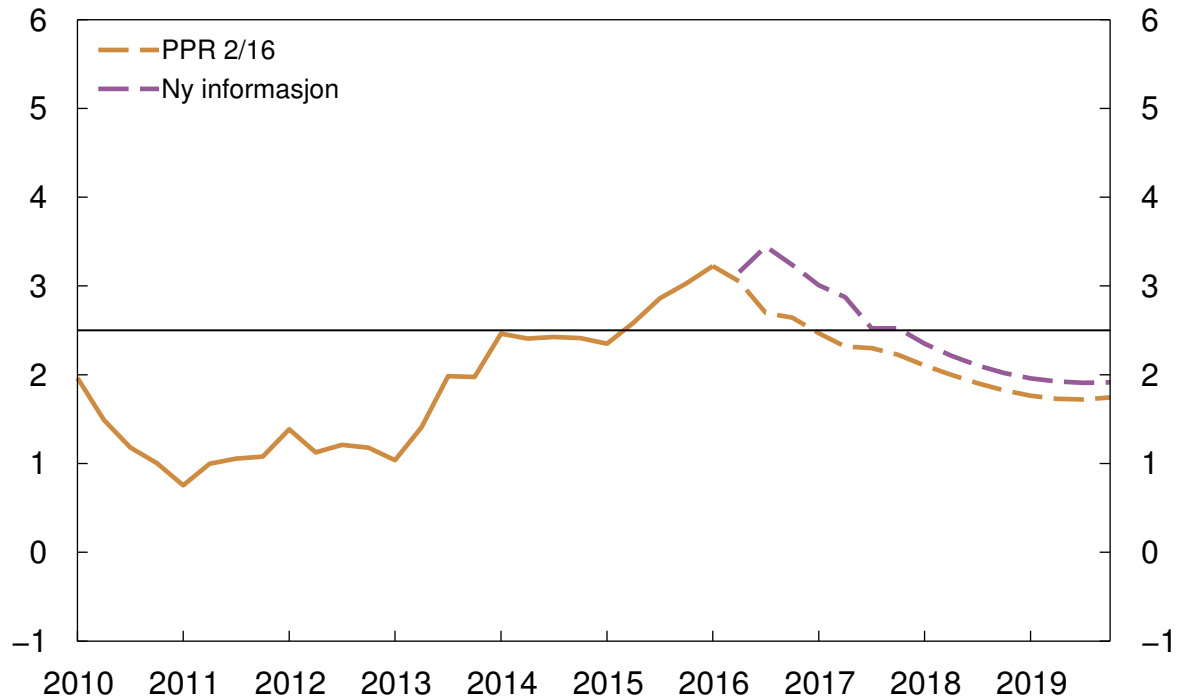
1) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21b Anslag på produksjonsgapet. PPR 2/16 og med ny informasjon, men betinget på styringsrenten i referansebanen fra PPR 2/16. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019

Kilde: Norges Bank

Figur 2.21c KPI-JAE¹⁾. PPR 2/16 og med ny informasjon, men betinget på styringsrenten i referansebanen fra PPR 2/16. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019²⁾

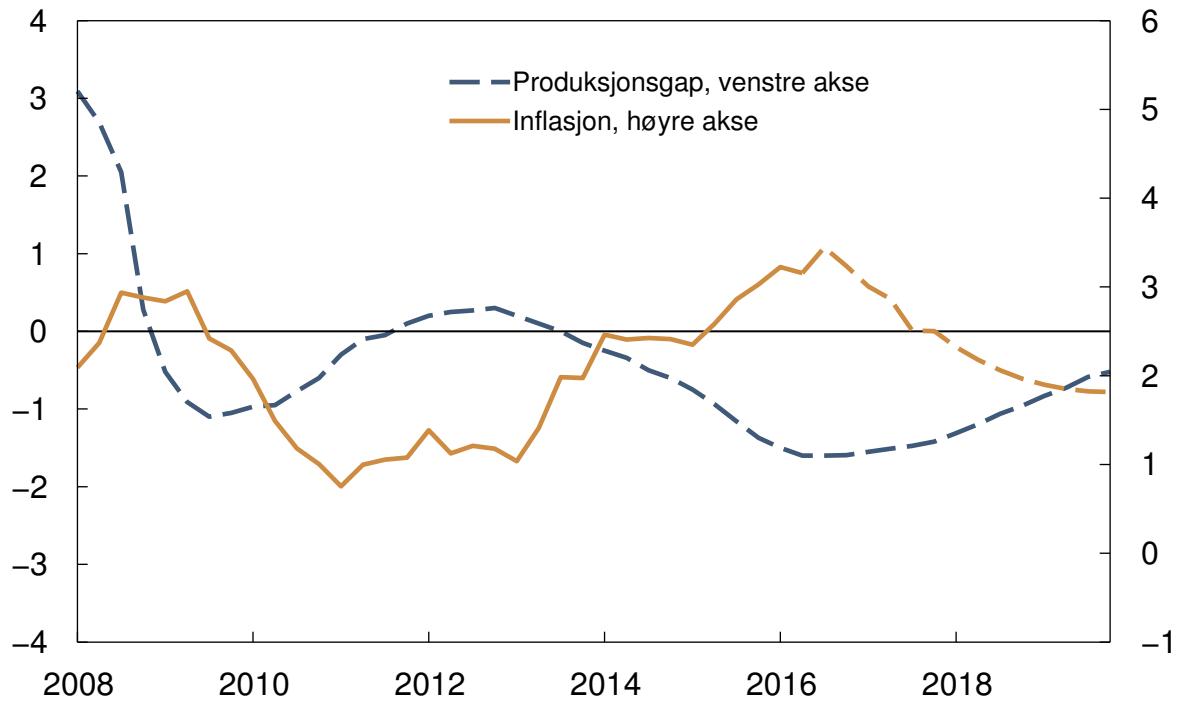

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.22 Inflasjon¹⁾ og anslag på produksjonsgapet i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

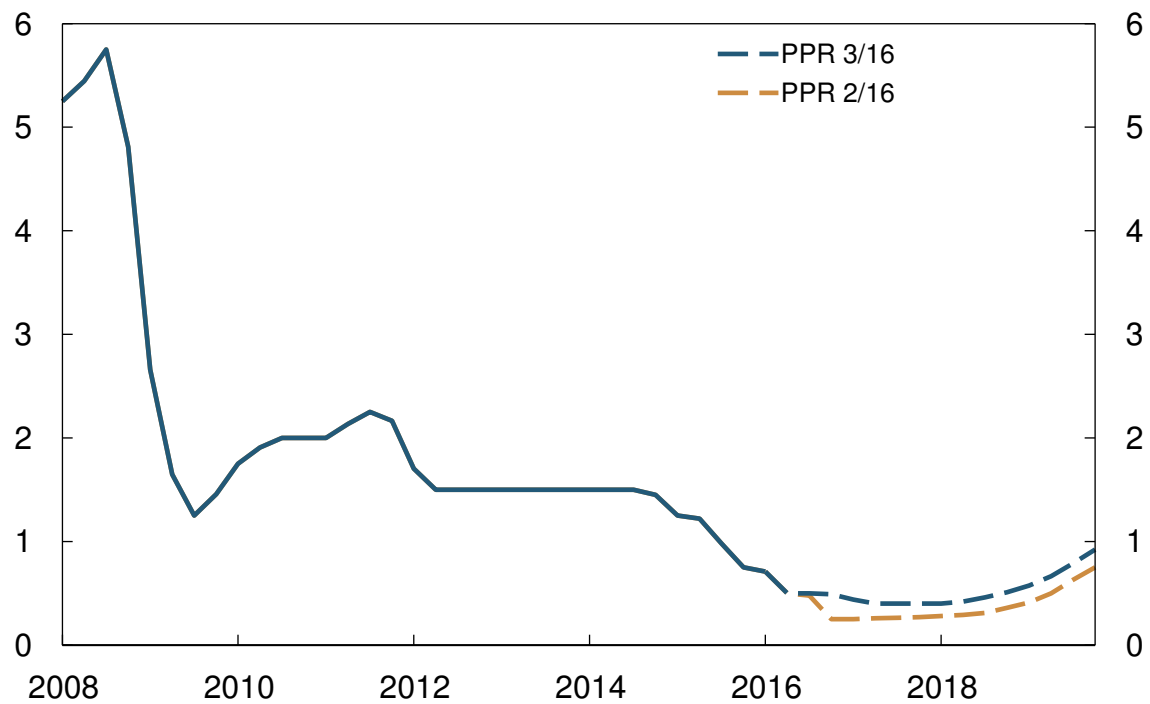

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE). Firekvartalersvekst.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

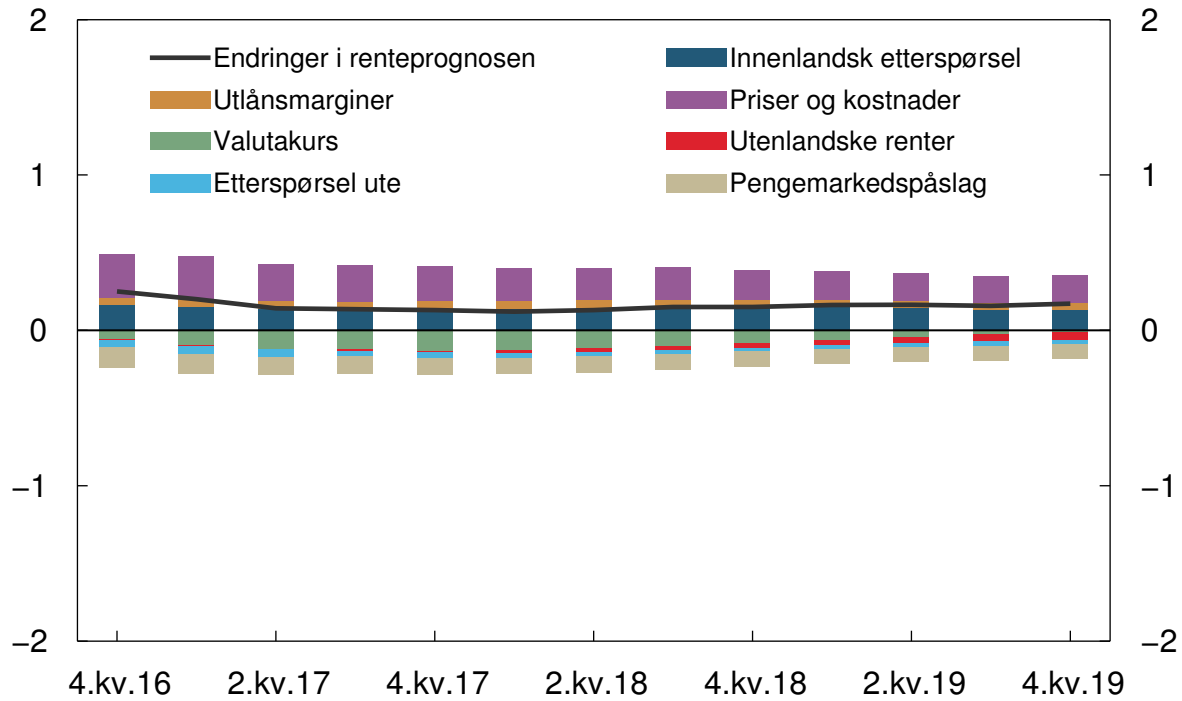
Figur 2.23 Styringsrenten i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).
Kilde: Norges Bank

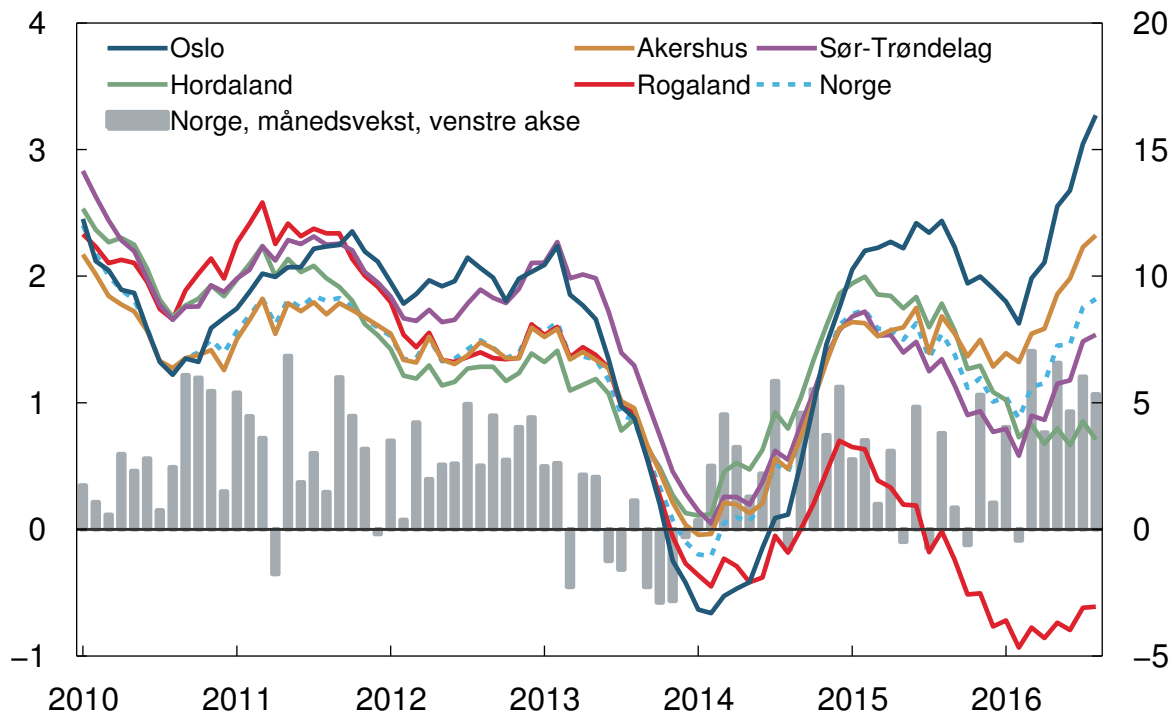

Figur 2.24 Faktorer bak endringer i renteprognosen fra PPR 2/16.
Akkumulerte bidrag. Prosentenheter. 4. kv. 2016 – 4. kv. 2019

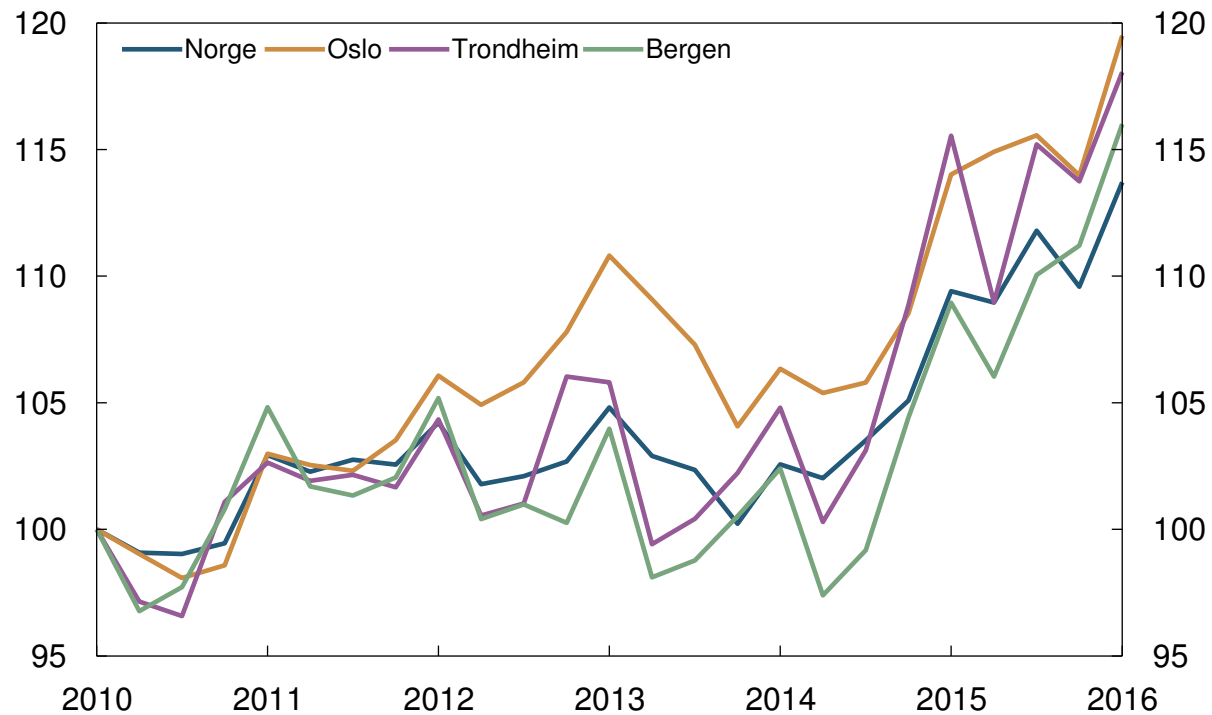
Kilde: Norges Bank

Figur 3.1 Boligpriser. Tolvmånedersvekst og sesongjustert månedsvekst.¹⁾
 Prosent. Januar 2010 – august 2016

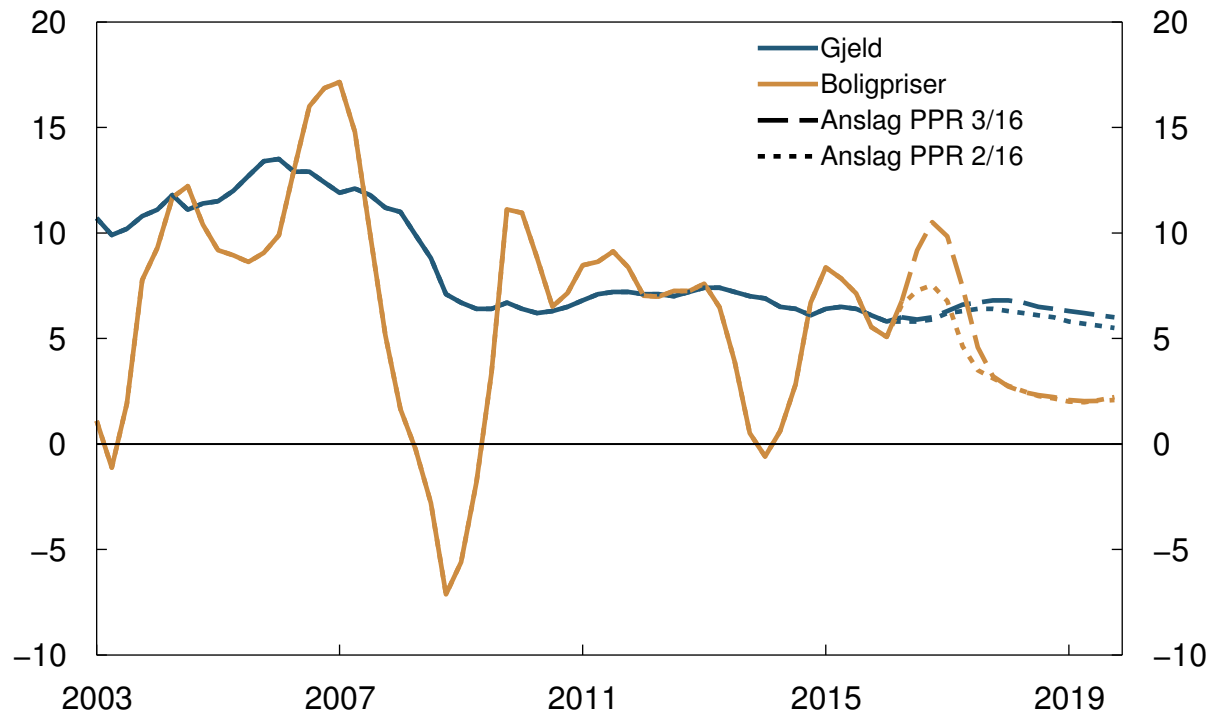
1) Tolvmånedersvekst i fylker. Tolvmånedersvekst og sesongjustert månedsvekst i Norge.
 Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 3.2 Boligpriser som andel av leiepriser.
Indeks. 1. kv. 2010 = 100. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2016

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 3.3 Husholdningenes gjeld¹⁾ og boligpriser.
Firekvarteralsvekst. Prosent. 1. kv. 2003 – 4. kv. 2019²⁾

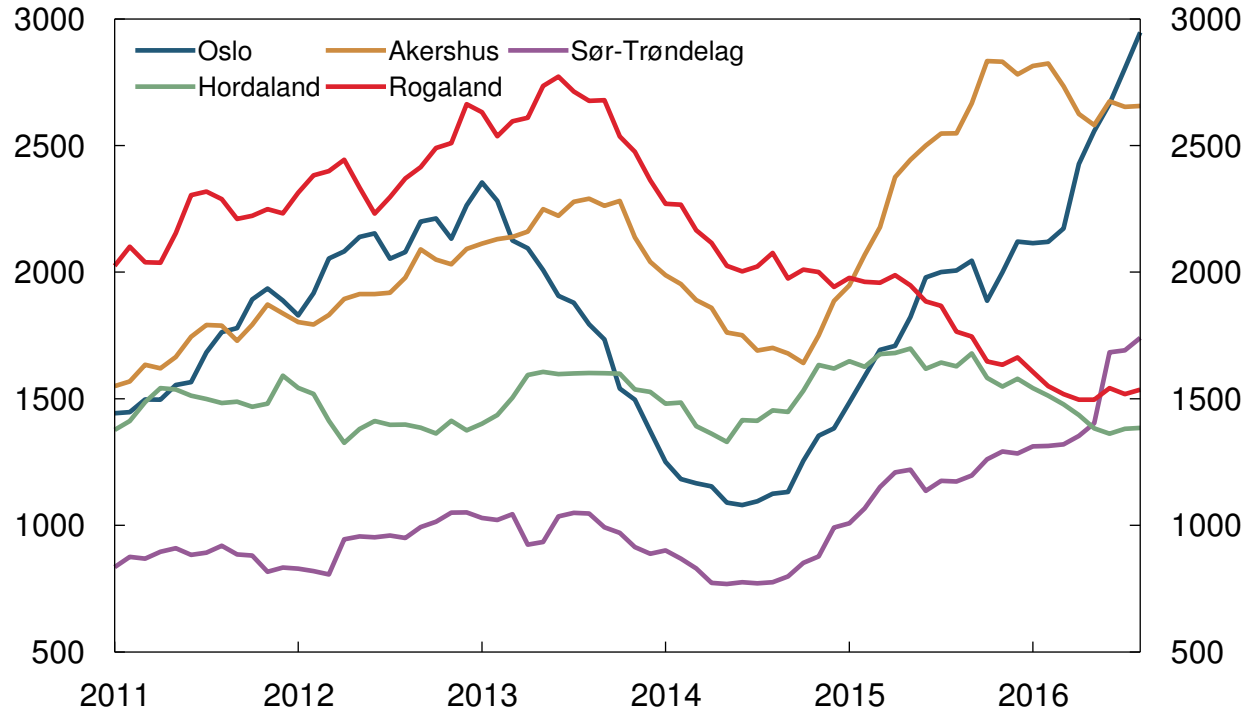

1) Innenlandsk kreditt til husholdningene, K2.

2) Anslag for 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

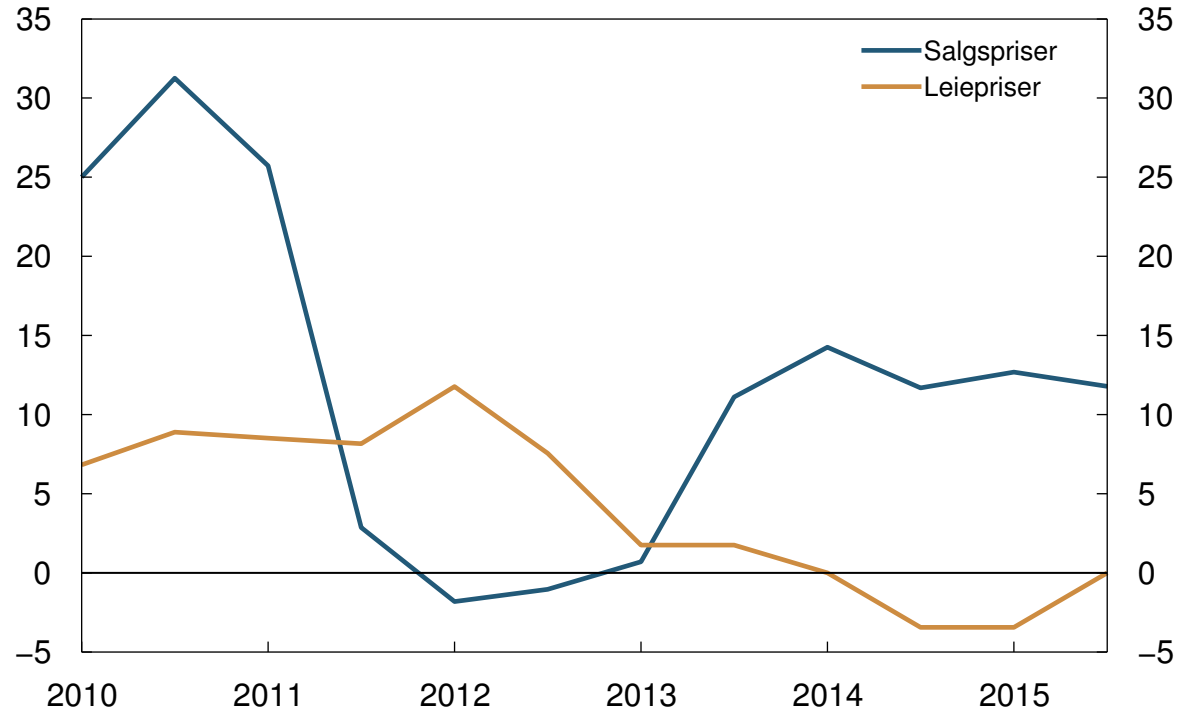
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.4 Salg av nye boliger.¹⁾ Antall solgte nye boliger siste tolv måneder.
Januar 2011 – august 2016

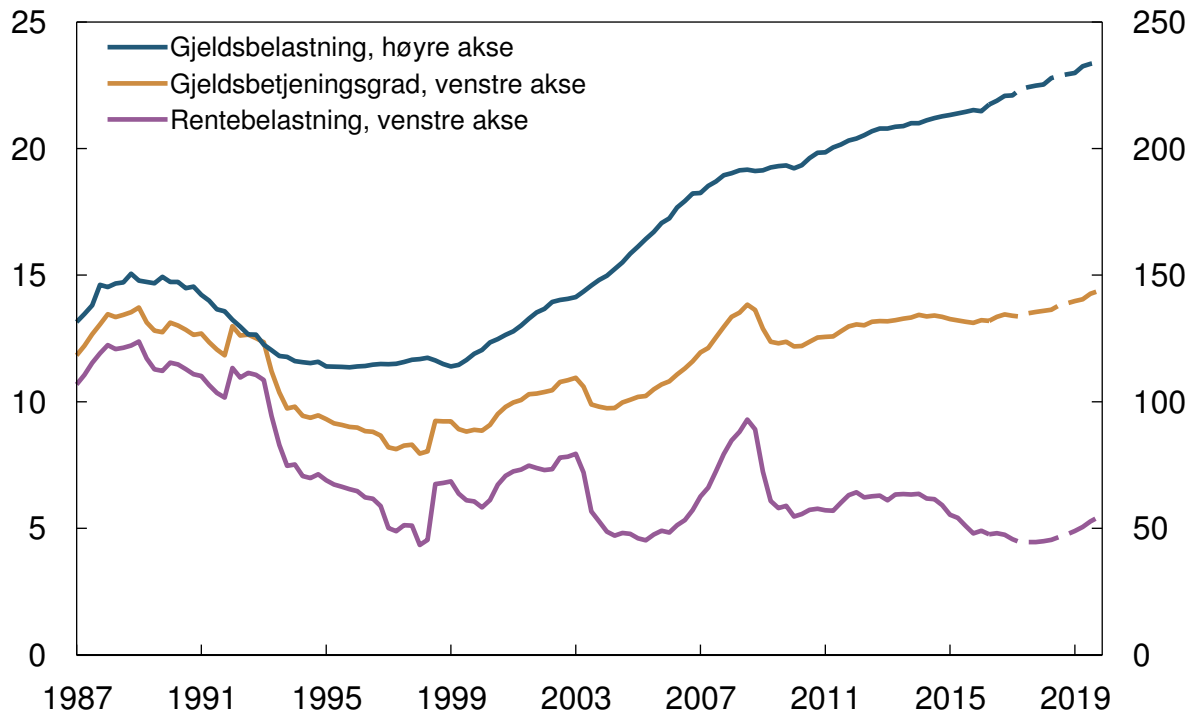
1) Statistikken er basert på salg rapportert fra medlemmer i Boligprodusentenes Forening.
Kilder: Boligprodusentenes Forening og Prognosesenteret

Figur 3.5 Salgs- og leiepriser på næringseiendom. ¹⁾ Årsvekst basert på halvårstall. Prosent. 2. halvår 2010 – 1. halvår 2016

1) Kontorlokaler med høy standard og sentral beliggenhet i Oslo.
Kilder: Dagens Næringsliv og OPAK

Figur 3.6 Husholdningenes gjeldsbelastning, gjeldsbetjeningsgrad og rentebelastning.¹⁾ Prosent. 1. kv. 1987 – 4. kv. 2019²⁾

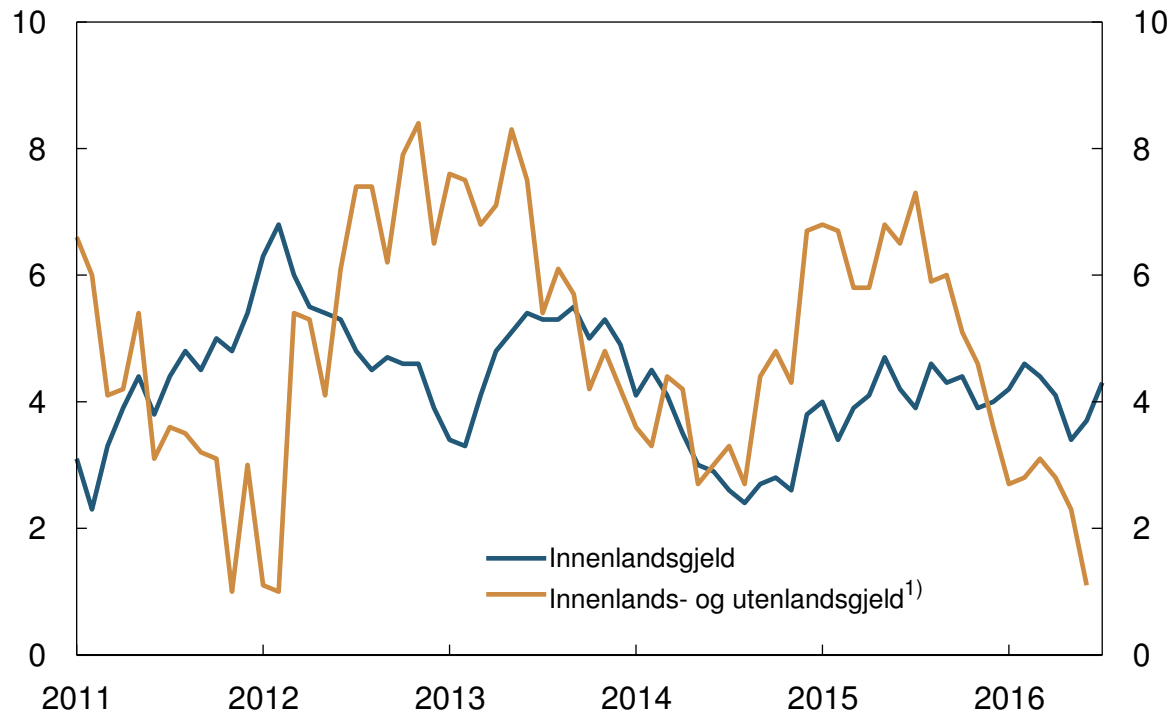

1) Lånegjeld i prosent av disponibel inntekt. Gjeldsbetjeningsgrad og rentebelastning er beregnet som renteutgifter i prosent av disponibel inntekt pluss renteutgifter. Gjeldsbetjeningsgrad inkluderer i tillegg anslått avdrag på lånegjelden med 18 års nedbetalingstid. Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 4. kv. 2016 benyttes veksten i disponibel inntekt ekskludert utbytte.

2) Anslag for 2. kv 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

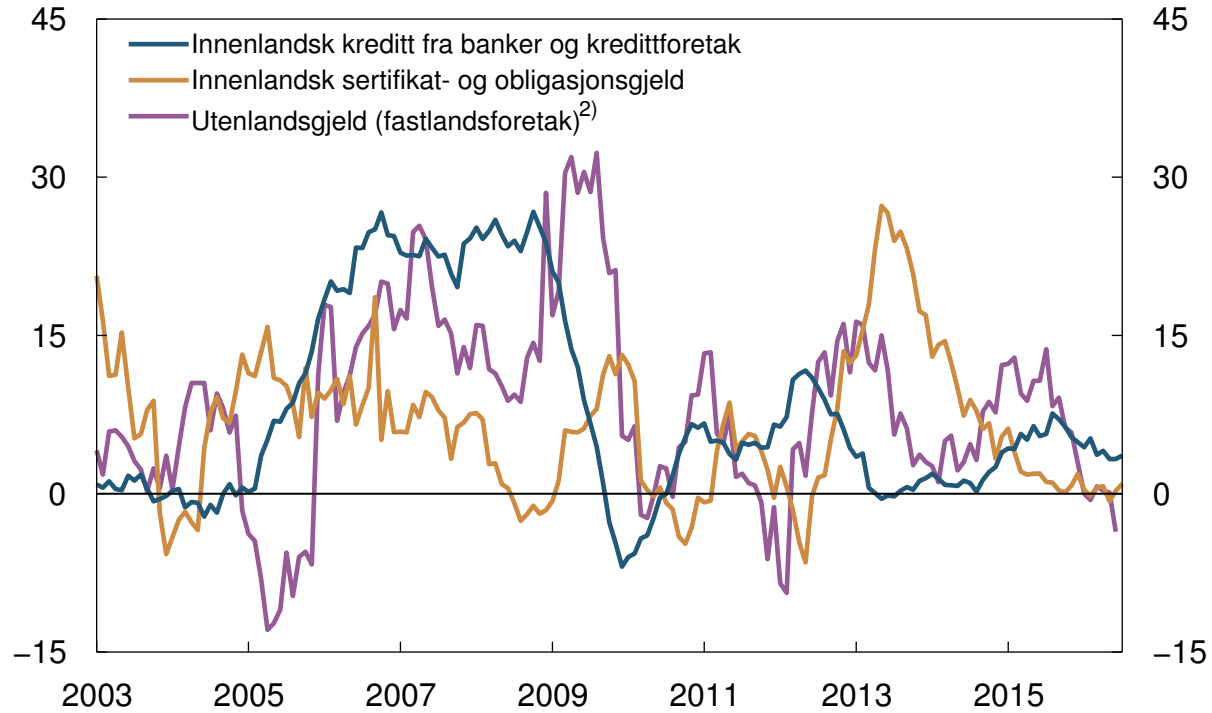
Figur 3.7 Samlet kreditt til ikke-finansielle foretak. Transaksjoner.
Fastlands-Norge. Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2011 – juli 2016

1) Til og med juni 2016.
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.8 Kreditt fra utvalgte finansieringskilder til norske ikke-finansielle foretak.
Tolvmånersvekst.¹⁾ Prosent. Januar 2003 – juli 2016

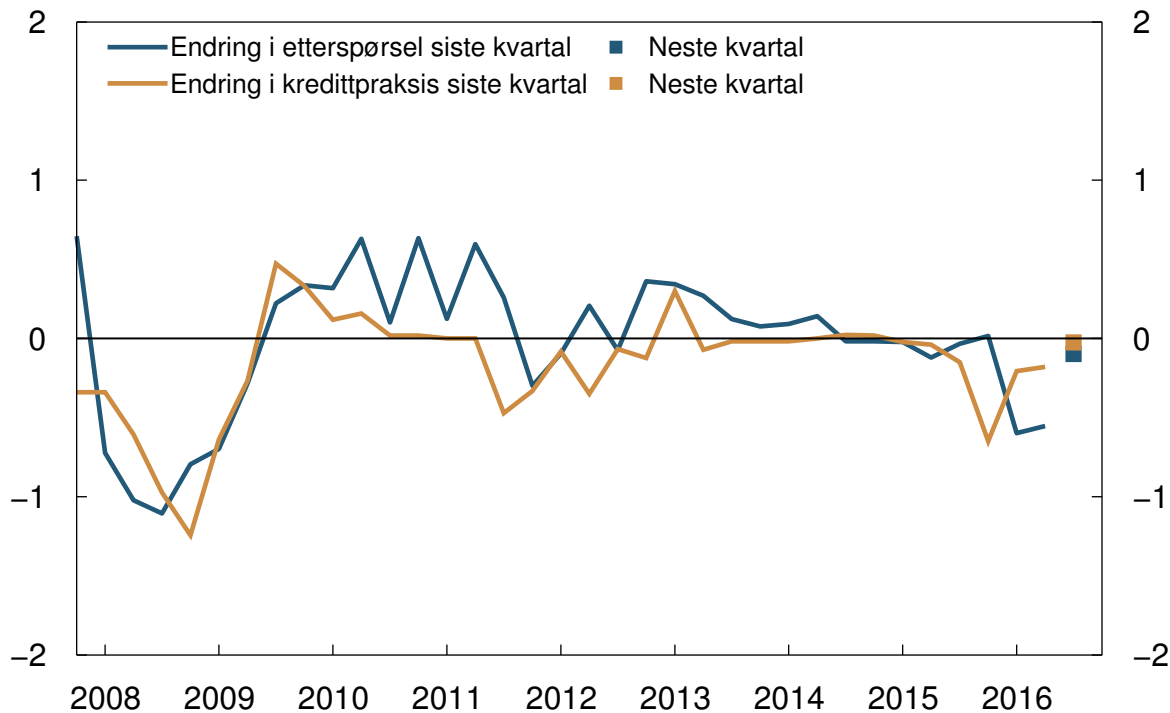

1) Beregning basert på beholdning.

2) Vekst basert på transaksjoner. Tall til og med juni 2016.

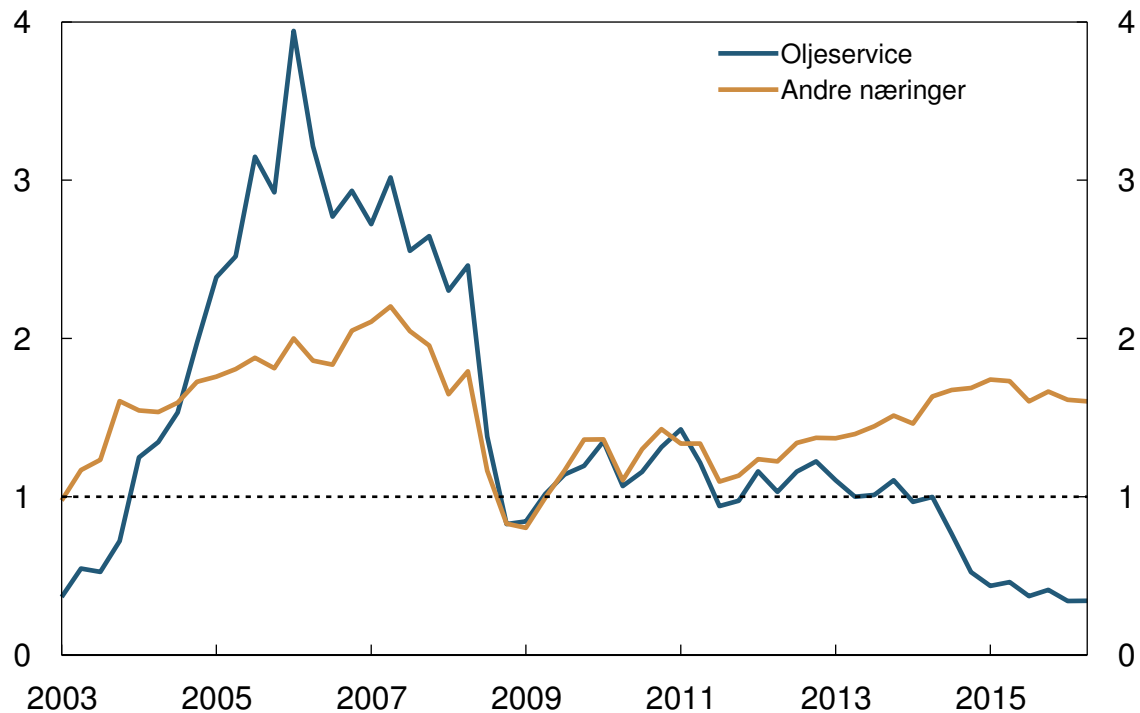
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.9 Endring i etterspørsel etter lån og bankenes kredittpraksis siste kvartal og forventet endring neste kvartal.¹⁾ Foretak. 4. kv. 2007 – 2. kv. 2016

1) Bankene svarer innenfor en skala på +/-2. I de aggregerte tallene er bankene vektet med størrelsen på deres balanse. Negative tall betyr lavere etterspørsel eller strammere kredittpraksis.
Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

Figur 3.10 Pris/bok¹⁾ for børsnoterte foretak.²⁾
1. kv. 2003 – 2. kv. 2016

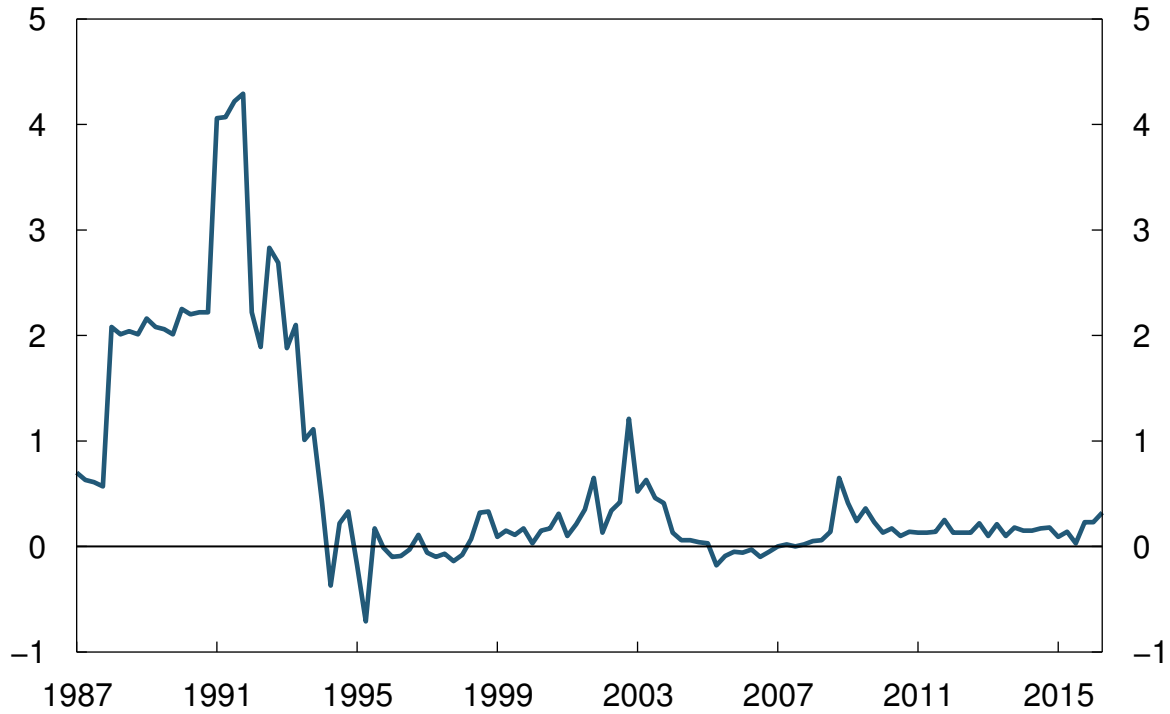

1) Markedsverdi av egenkapital som andel av bokført egenkapital.

2) Norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, ekskludert foretak innen utvinning av olje og gass. Norsk Hydro er ekskludert t.o.m. 3. kv. 2007.

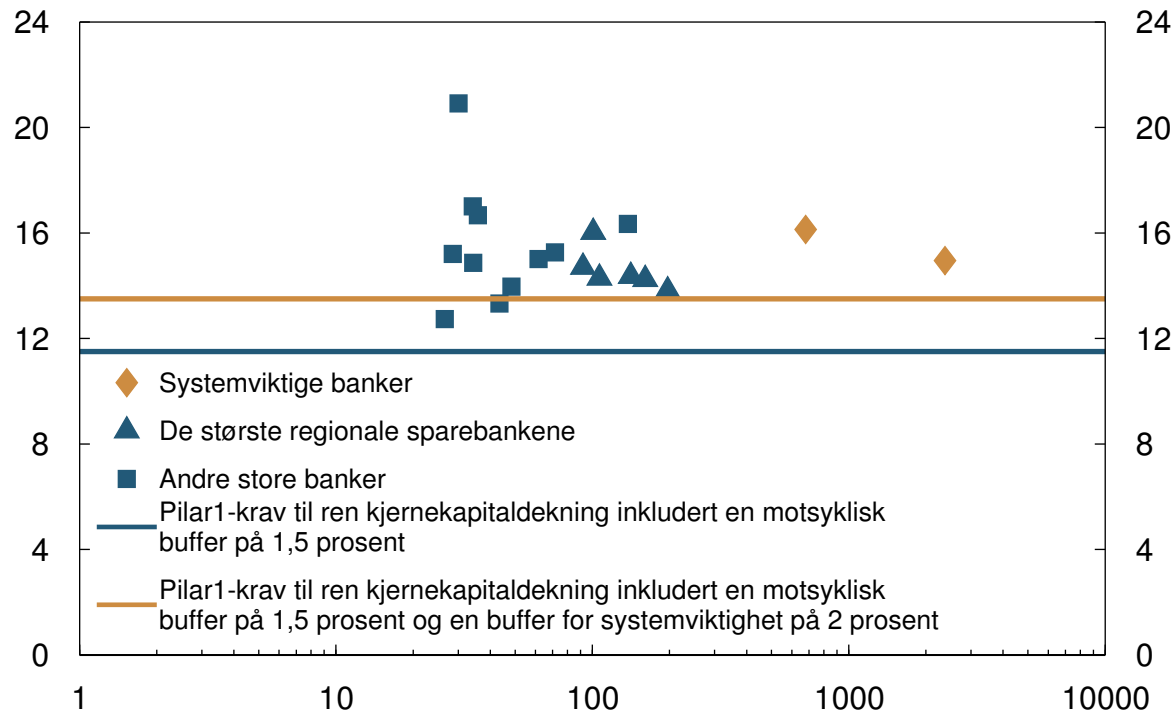
Kilder: Bloomberg og Norges Bank

Figur 3.11 Bankenes¹⁾ utlånstap i prosent av brutto utlån til kunder.
Annualisert. 1. kv. 1987 – 2. kv. 2016

1) Alle banker og kredittforetak i Norge.
Kilde: Norges Bank

Figur 3.12 Bankkonsernenes¹⁾ rene kjernekapitaldekning²⁾.
 Prosent. Forvaltningskapital.³⁾ Milliarder kroner. Per 2. kv. 2016

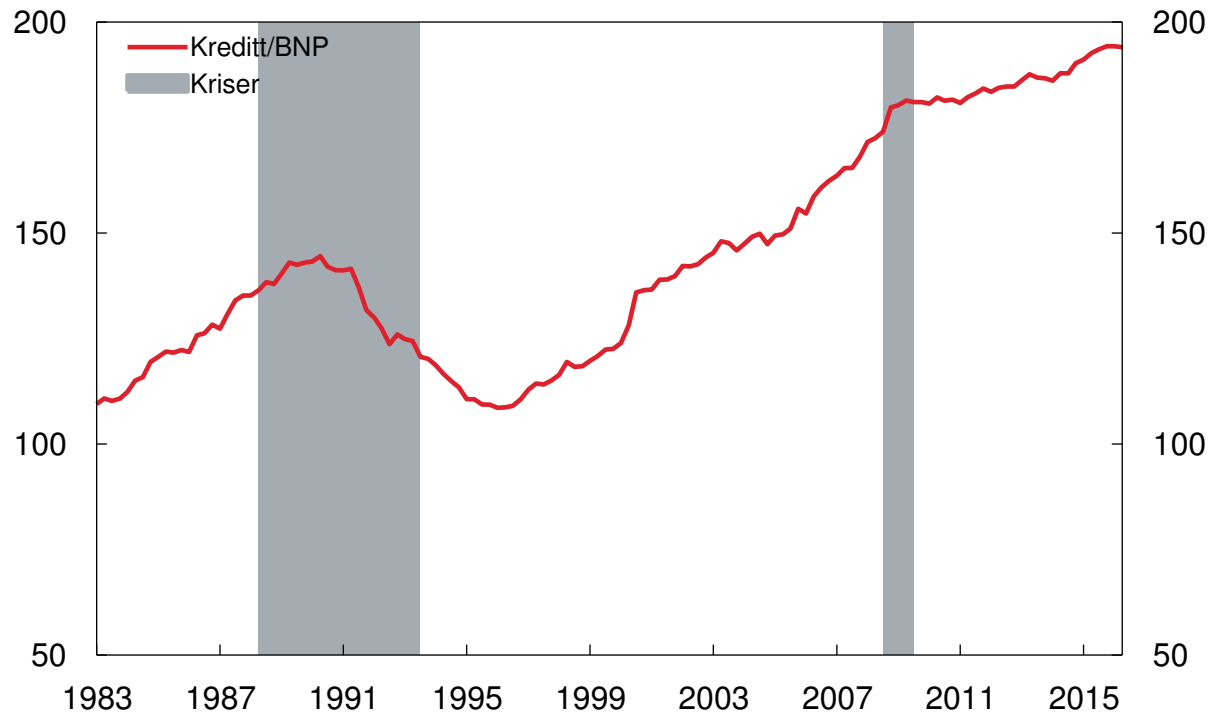
1) Bankkonsern med forvaltningskapital over 25 milliarder kroner med unntak av filialer av utenlandske banker i Norge.

2) Inkludert hele resultatet hittil i år.

3) Logaritimisk skala.

Kilder: Bankkonsernenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 3.13 Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

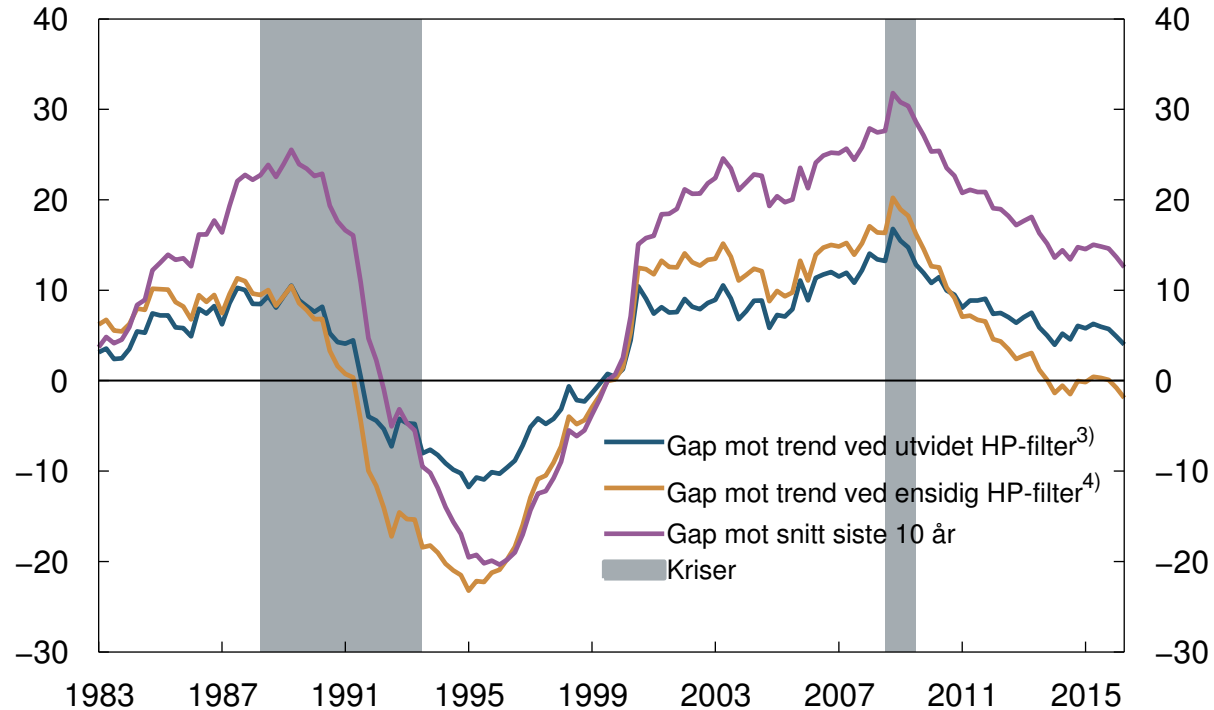

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.14 Kredittgap. Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter.

1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge.

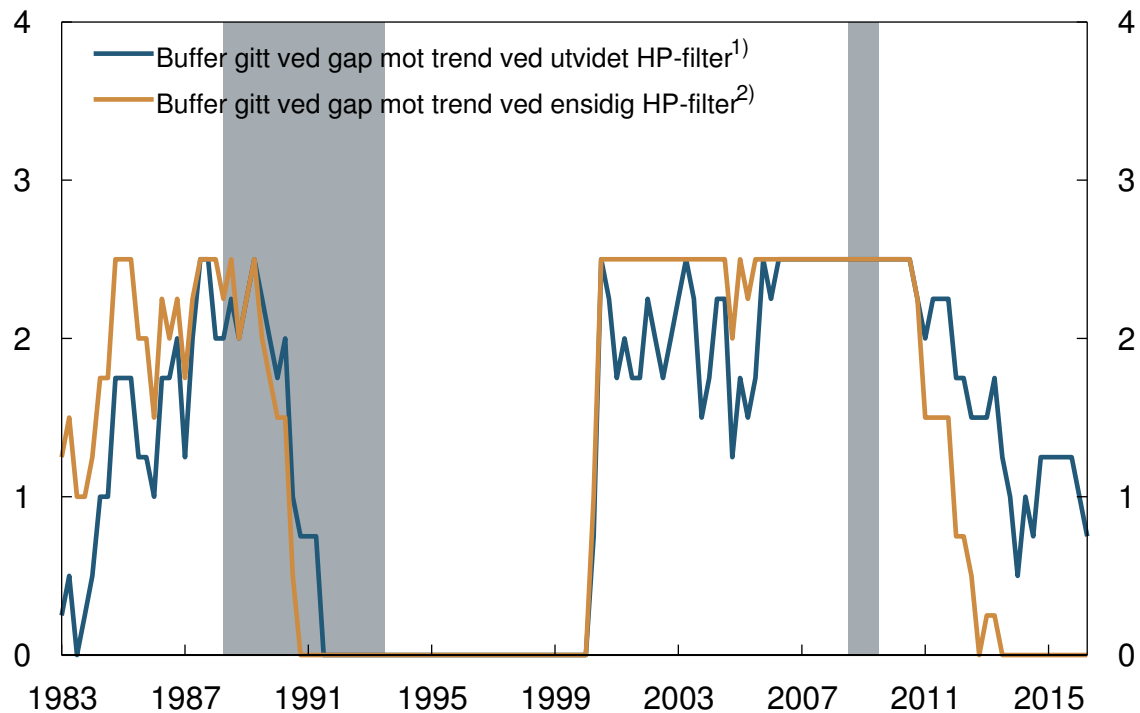
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.15 Referanseverdier for den motsykliske kapitalbufferen ved ulike trendberegninger. Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

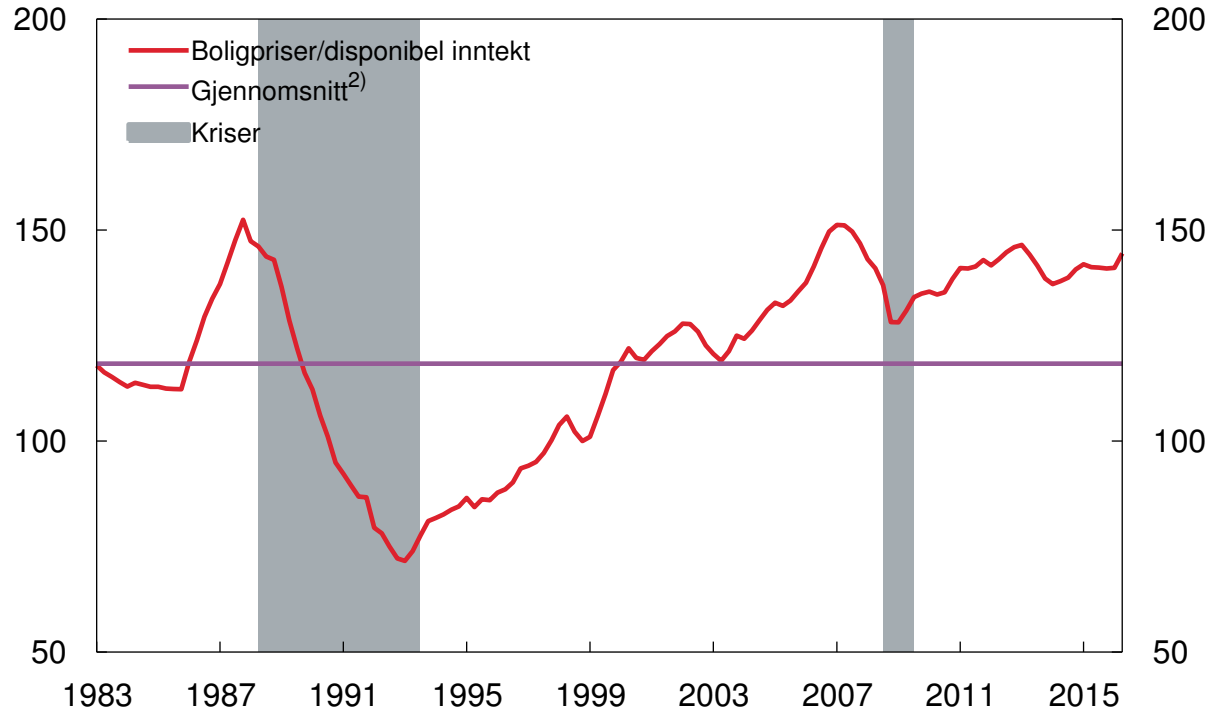
1) Ensidig Hodrick Prescott-filte beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

2) Ensidig Hodrick Prescott-filte. Lambda = 400 000.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.16 Boligpriser i forhold til disponibel inntekt¹⁾.
Indeks. 4. kv. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

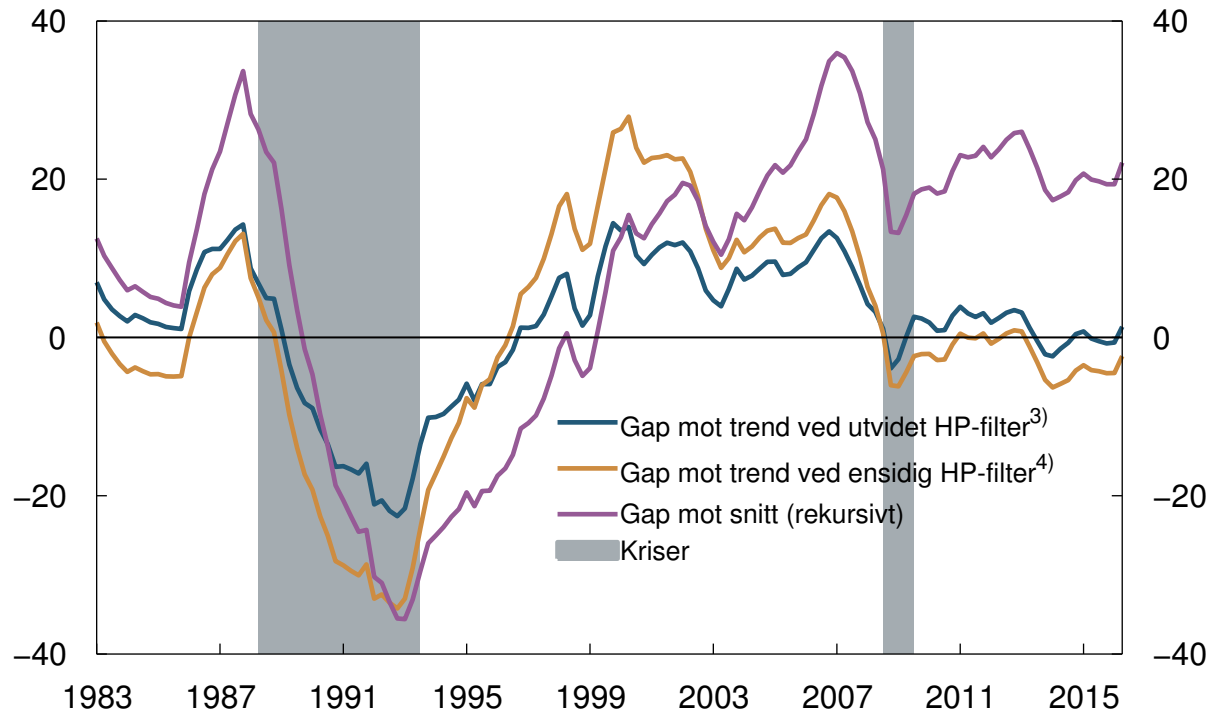

1) Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2016 benyttes veksten i disponibel inntekt ekskludert utbytte.

2) Basert på data fra 4. kv. 1978.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.17 Boligprisgap. Boligpriser i forhold til disponibel inntekt¹⁾ som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

1) Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2016 benyttes veksten i disponibel inntekt ekskludert utbytte.

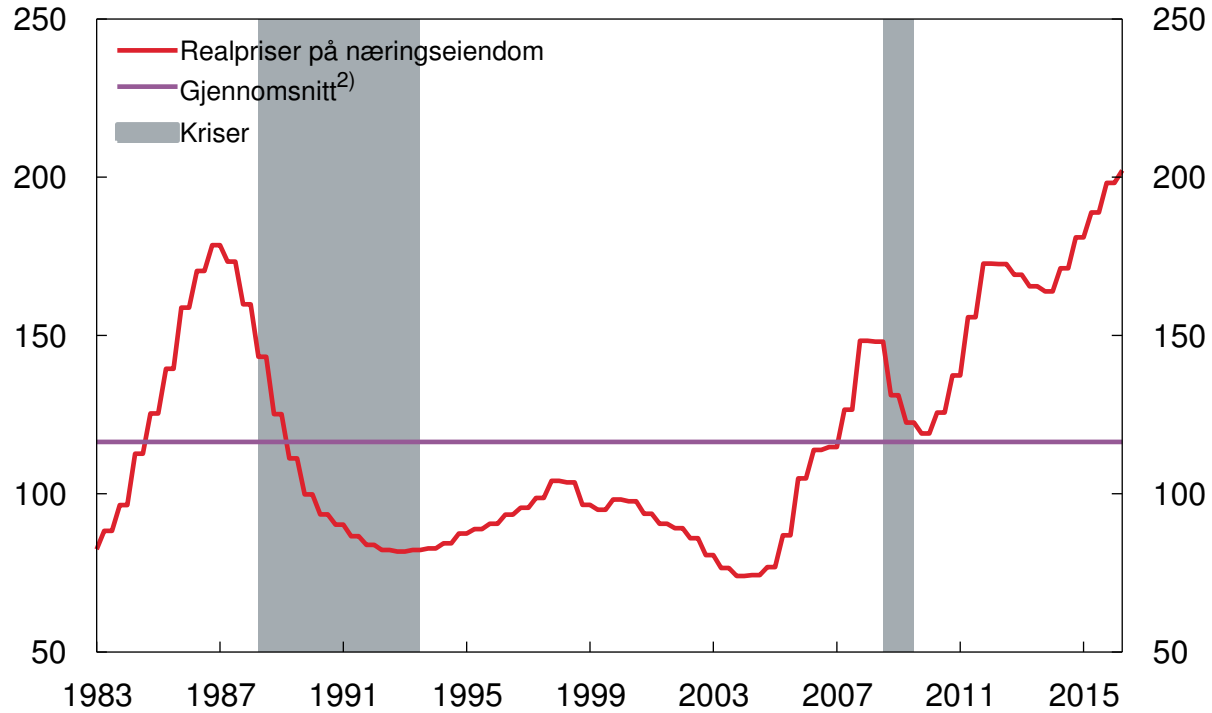
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1978.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.18 Realpriser på næringseiendom.¹⁾
Indeks. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

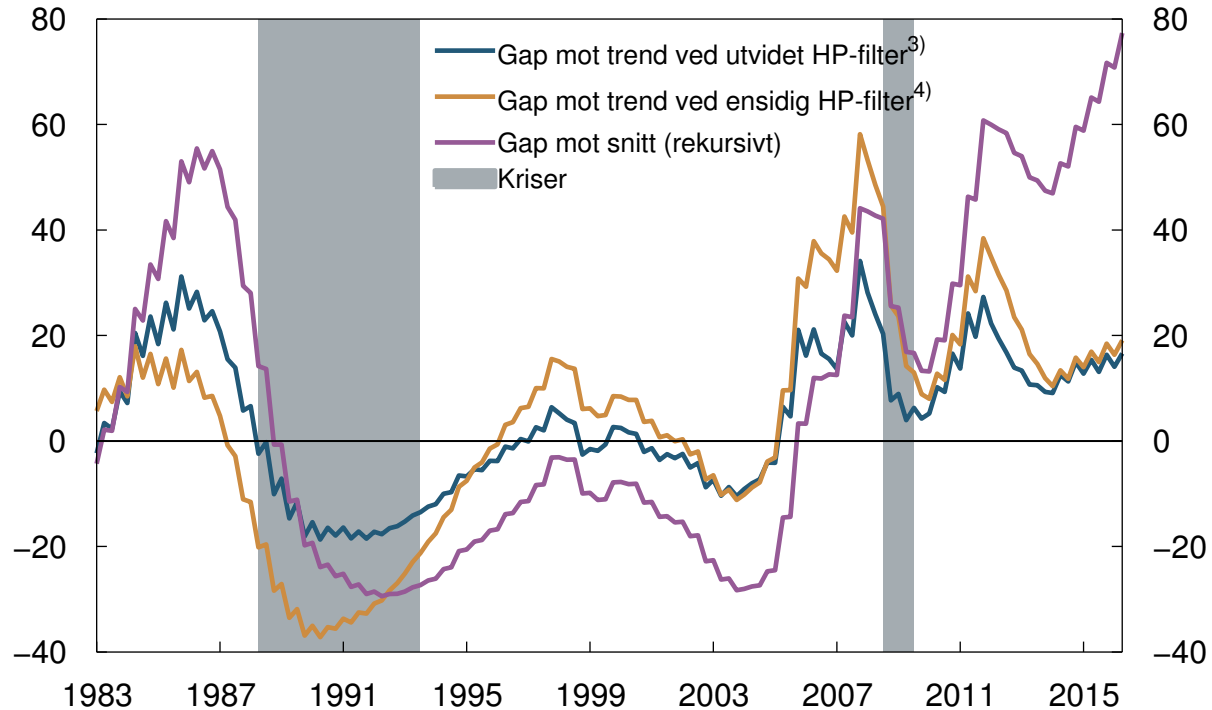

1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge.

2) Basert på data fra 1. kv. 1981.

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.19 Næringseiendomsprisgap. Realpriser på næringseiendom¹⁾ som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge.

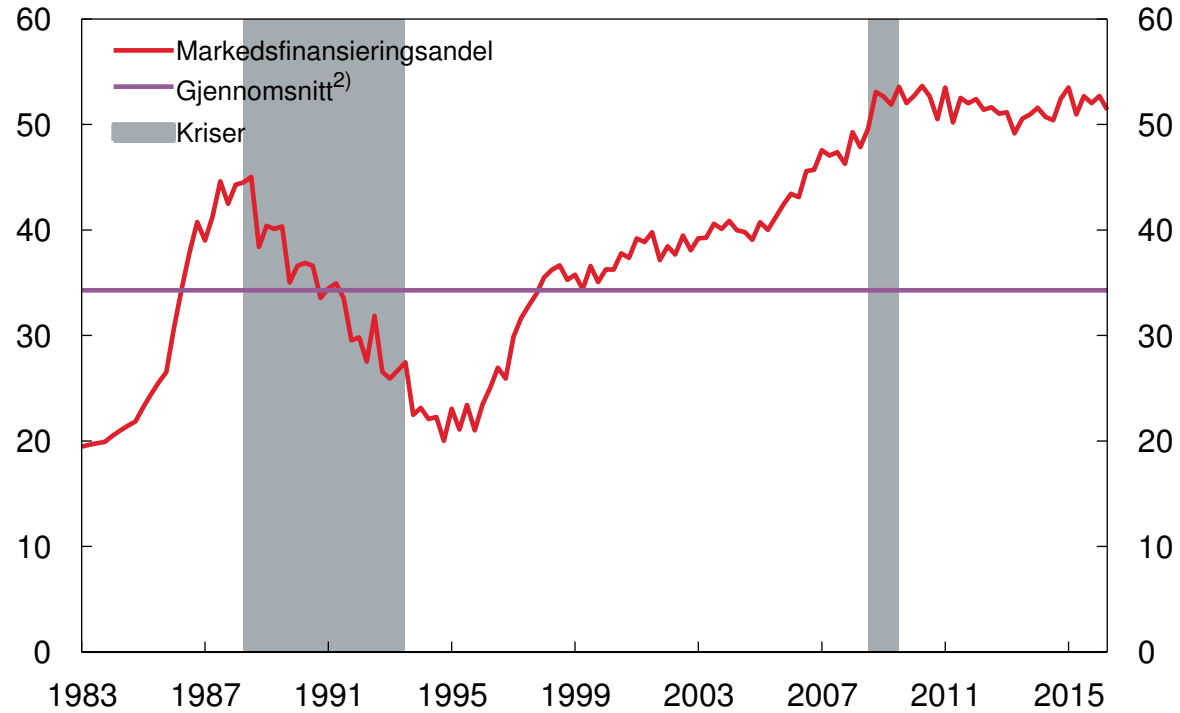
2) Trendene er beregnet basert på data fra 2. kv. 1981.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.20 Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel.
Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

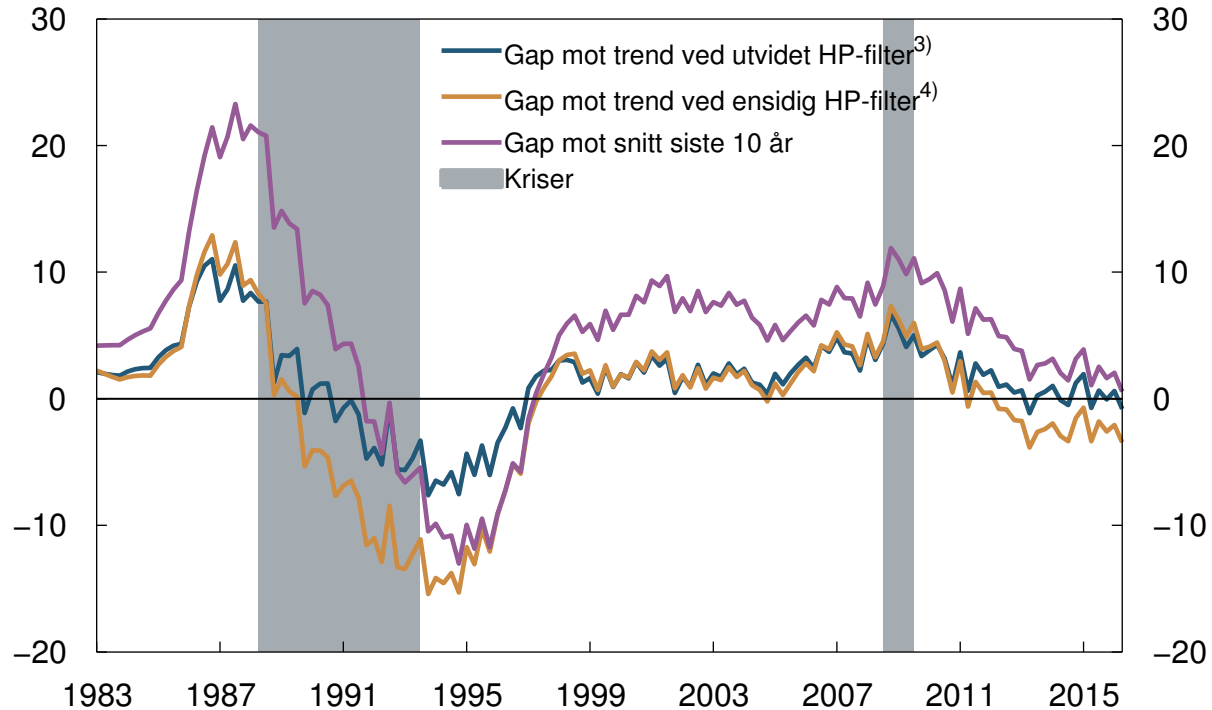

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker.

2) Basert på data fra 4. kv. 1975.

Kilde: Norges Bank

Figur 3.21 Markedsfinansieringsgap. Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2016

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker.

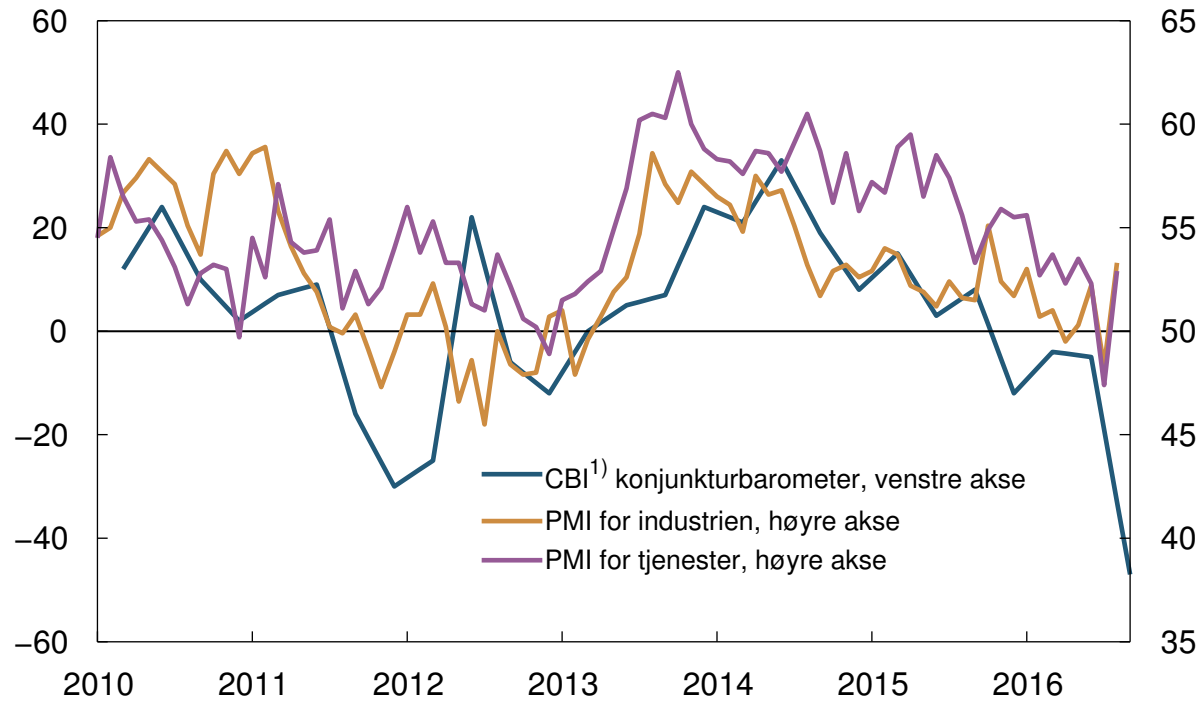
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

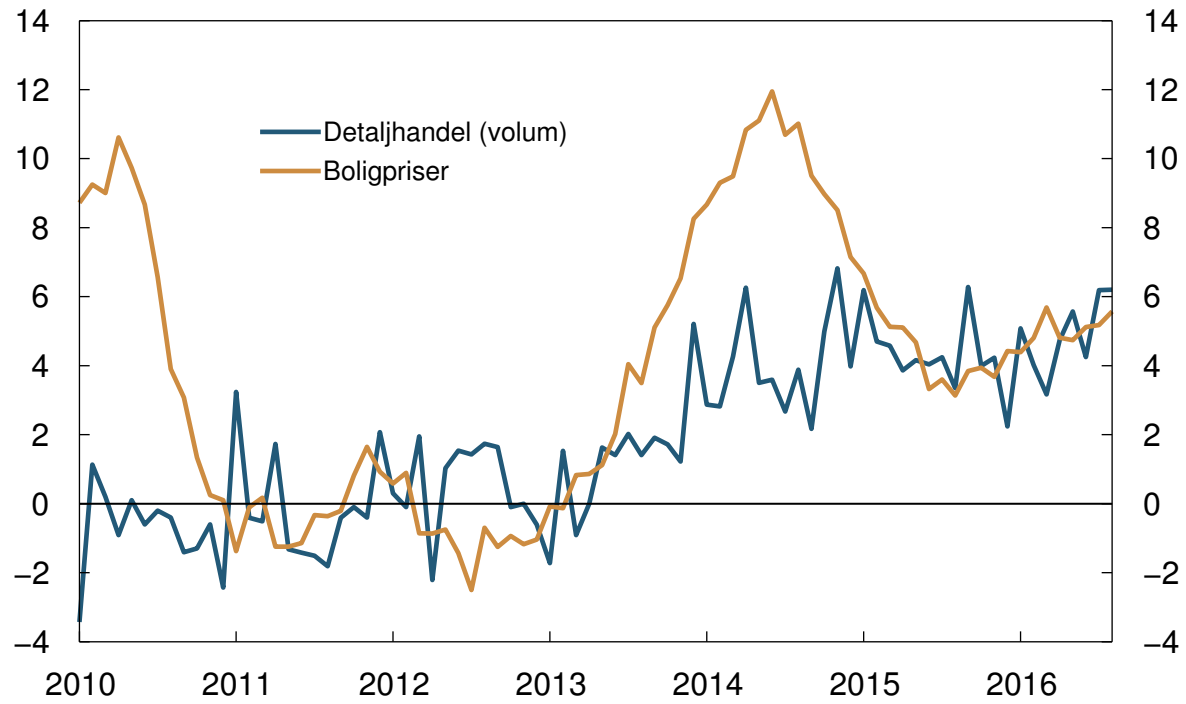
Kilde: Norges Bank

Figur 1 Storbritannia. Konjunkturbarometre for industri- og tjenestesektoren.
Sesongjustert. 1. kv. 2010 – 3. kv. 2016

1) Confederation of British Industry.
Kilde: Thomson Reuters

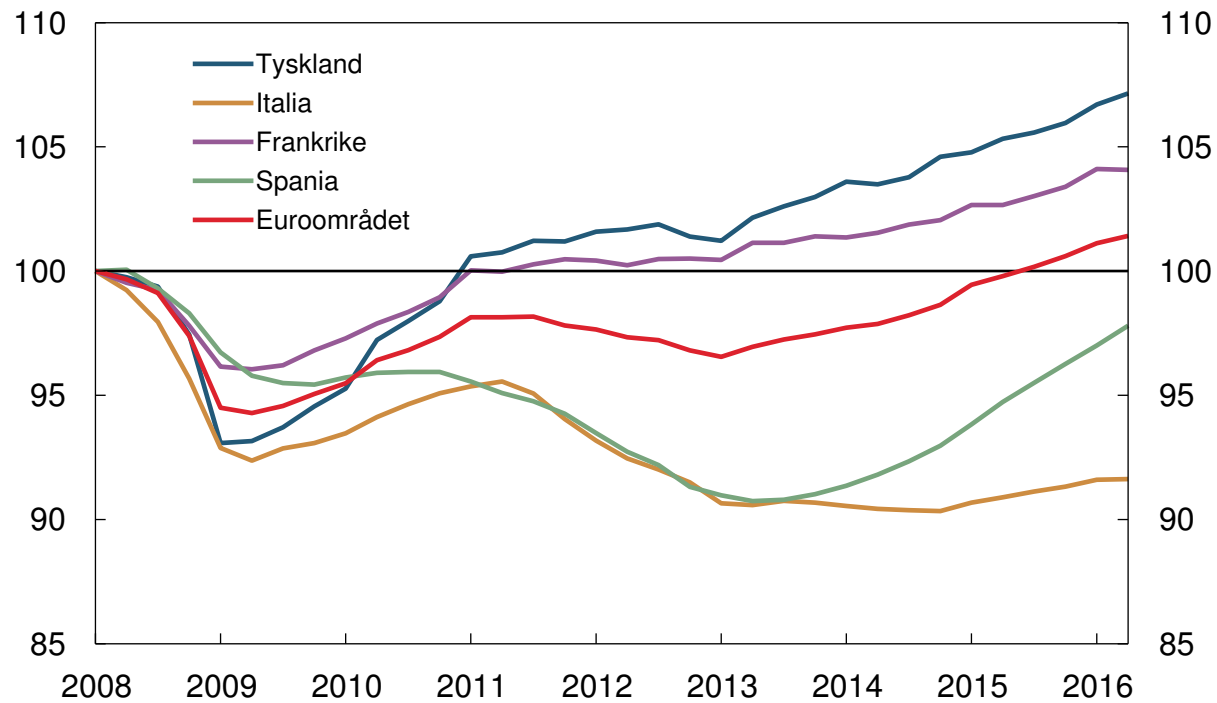
Figur 2 Storbritannia. Detaljhandel og boligpriser.
Tolv måneders vekst. Prosent. Januar 2010 – august 2016

Kilde: Thomson Reuters

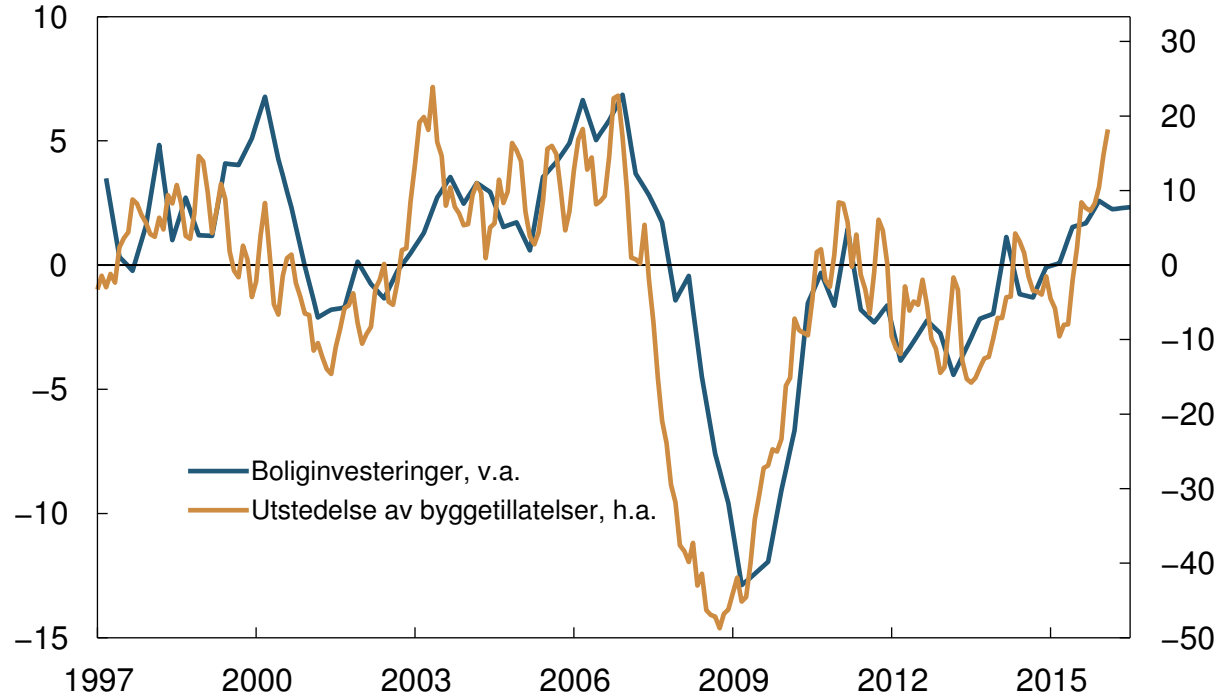

Figur 3 Euroområdet. BNP for området samlet og udvalgte land.
Sesongjustert. Indeks. 1. kv. 2008 = 100. 1. kv. 2008 – 2. kv. 2016

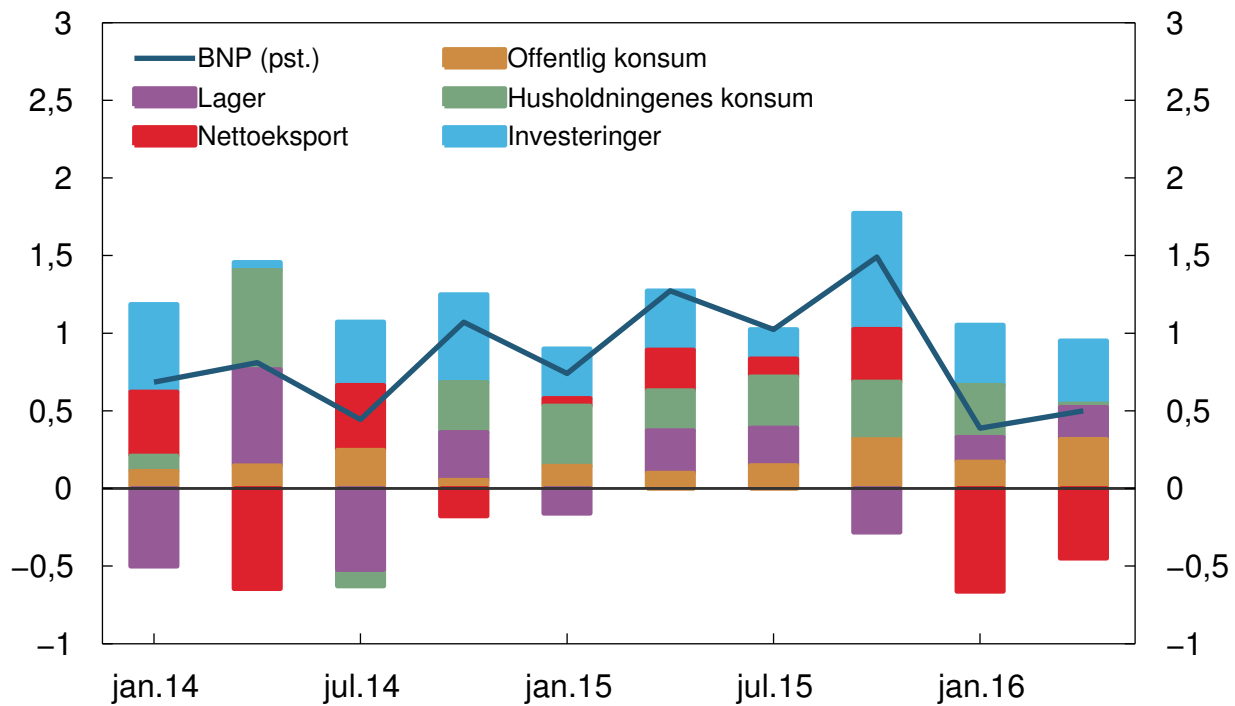
Kilde: Thomson Reuters

Figur 4 Euroområdet. Boliginvesteringer. Firekvartalersvekst.
Byggetillatelser. Tolvmånedersvekst. Tre måneders glidende gjennomsnitt.
Prosent. 1. kv. 1997 – 2. kv. 2016

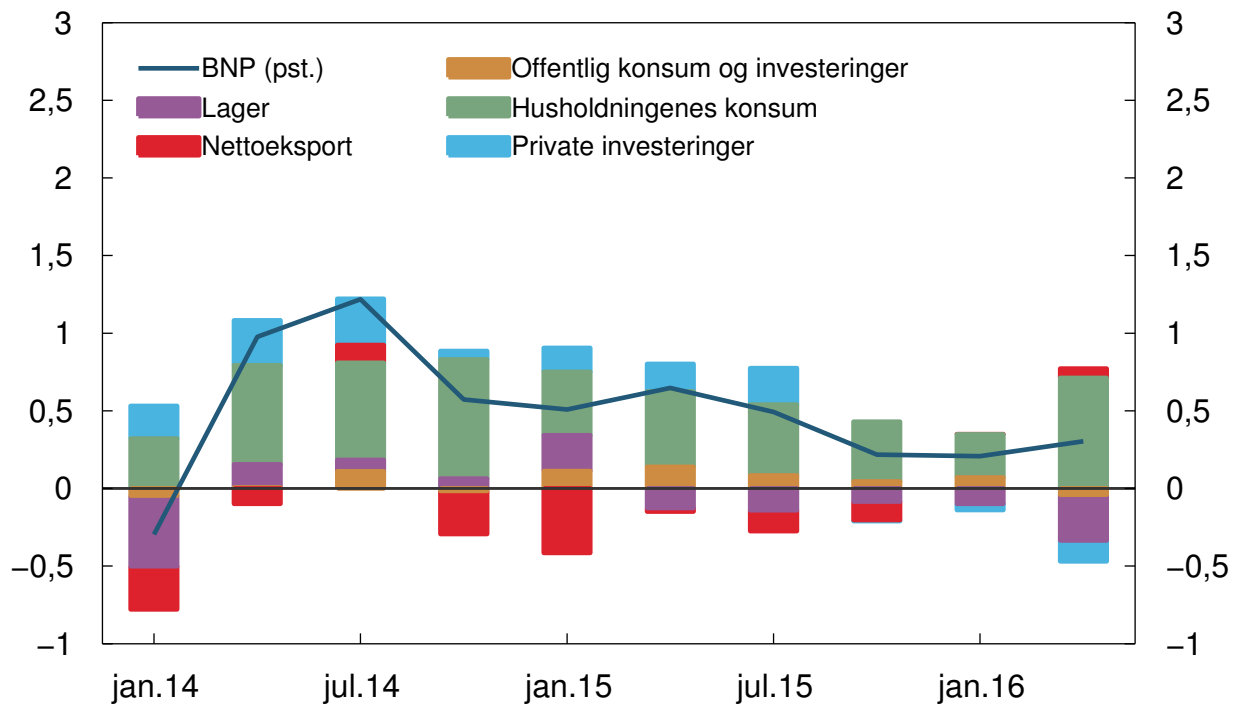
Kilde: Thomson Reuters

Figur 5 Sverige. Bidrag til kvartalsvekst i BNP.
Sesongjustert. Prosentenheter. 1. kv. 2014 – 2. kv. 2016

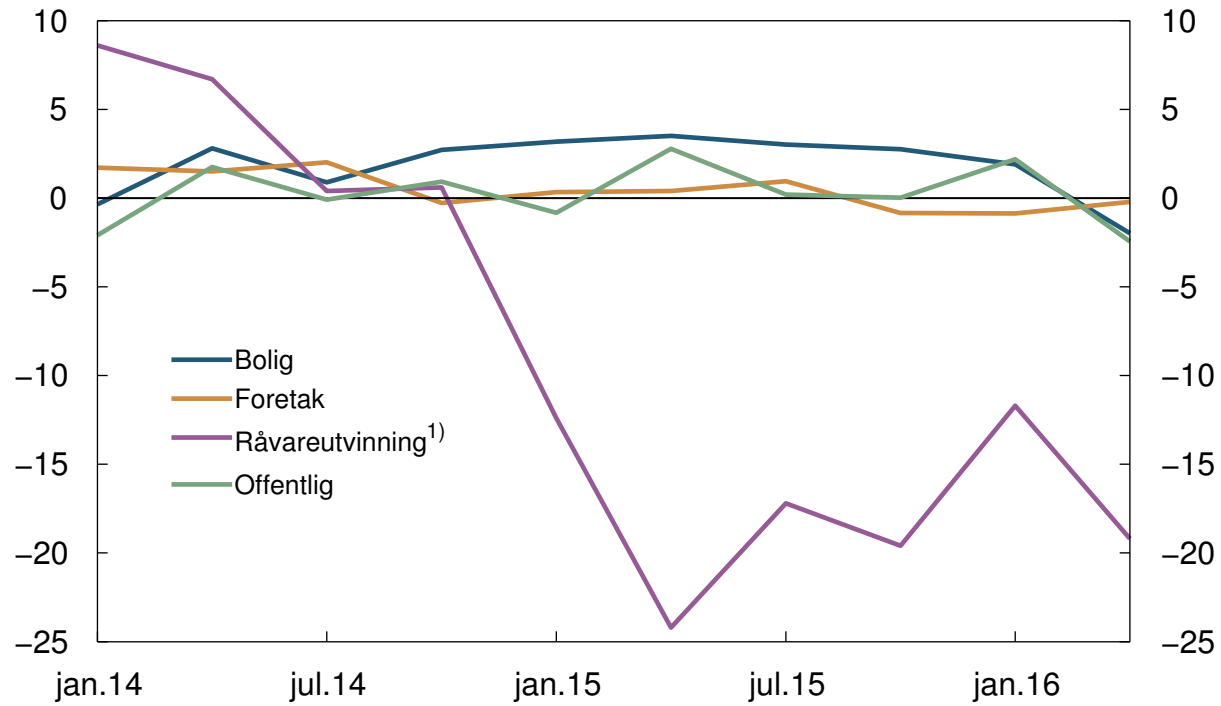
Kilde: Thomson Reuters

Figur 6 USA. Bidrag til kvartalsvekst i BNP.
 Sesongjustert. Prosentenheter. 1. kv. 2014 – 2. kv. 2016

Kilde: Thomson Reuters

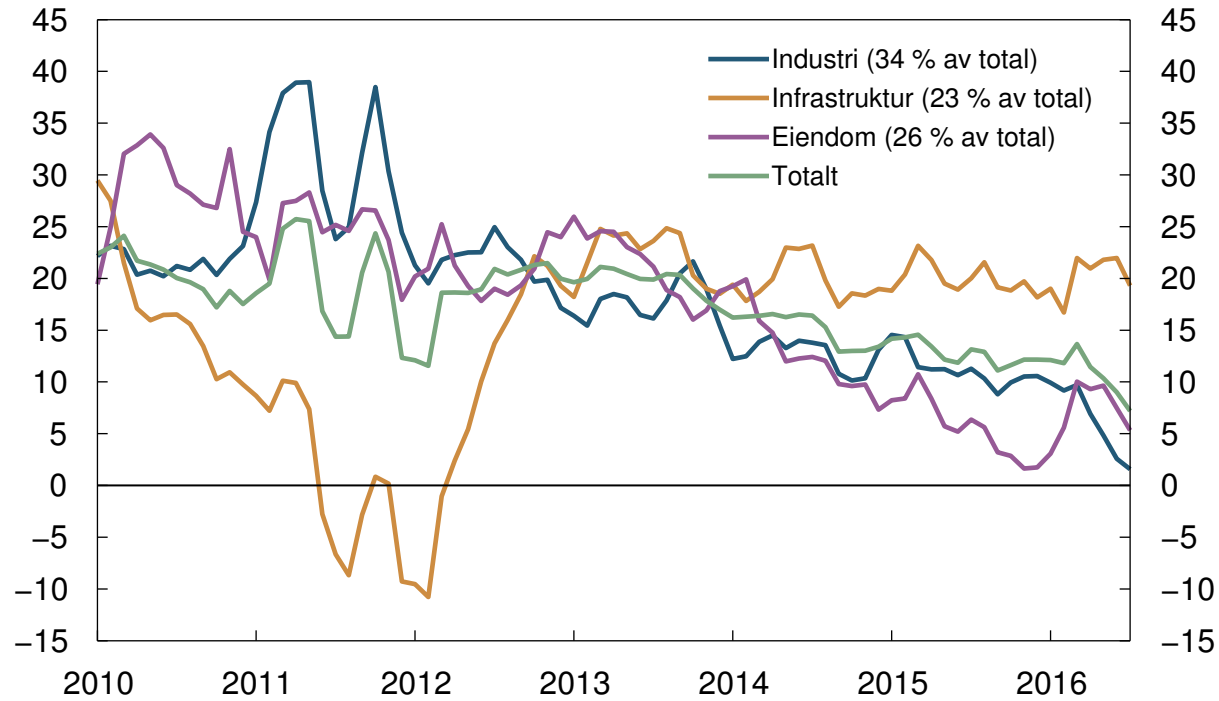
Figur 7 USA. Investeringer. Sesongjustert. Kvartalsvekst. 1. kv. 2014 – 2. kv. 2016

1) Utgjorde omlag 4,5 prosent av samlede foretaksinvesteringer i 2015.

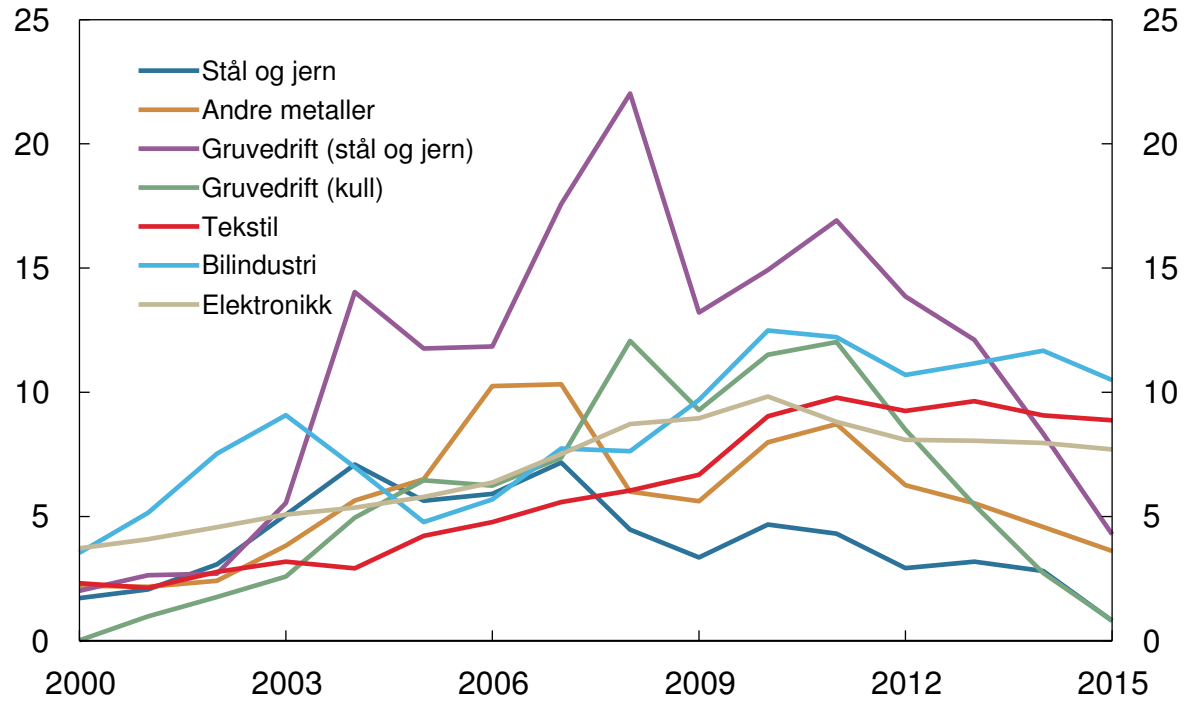
Kilde: Thomson Reuters

Figur 8 Kina. Investeringer i ulike sektorer.
Volum. Tolvmånedersvekst. Tre måneders glidende gjennomsnitt. Prosent.
Januar 2010 – juli 2016

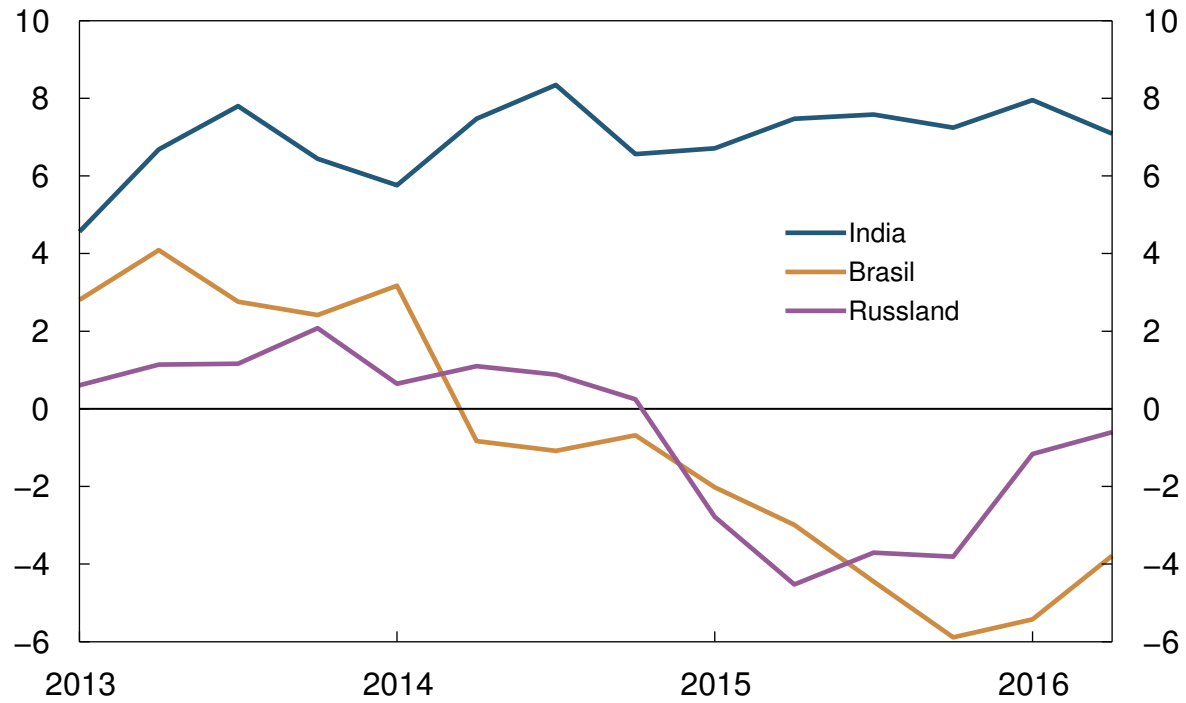
Kilder: CEIC og Norges Bank

Figur 9 Kina. Kapitalavkastning i utvalgte sektorer.
Prosent. 2000 – 2015

Kilde: CEIC

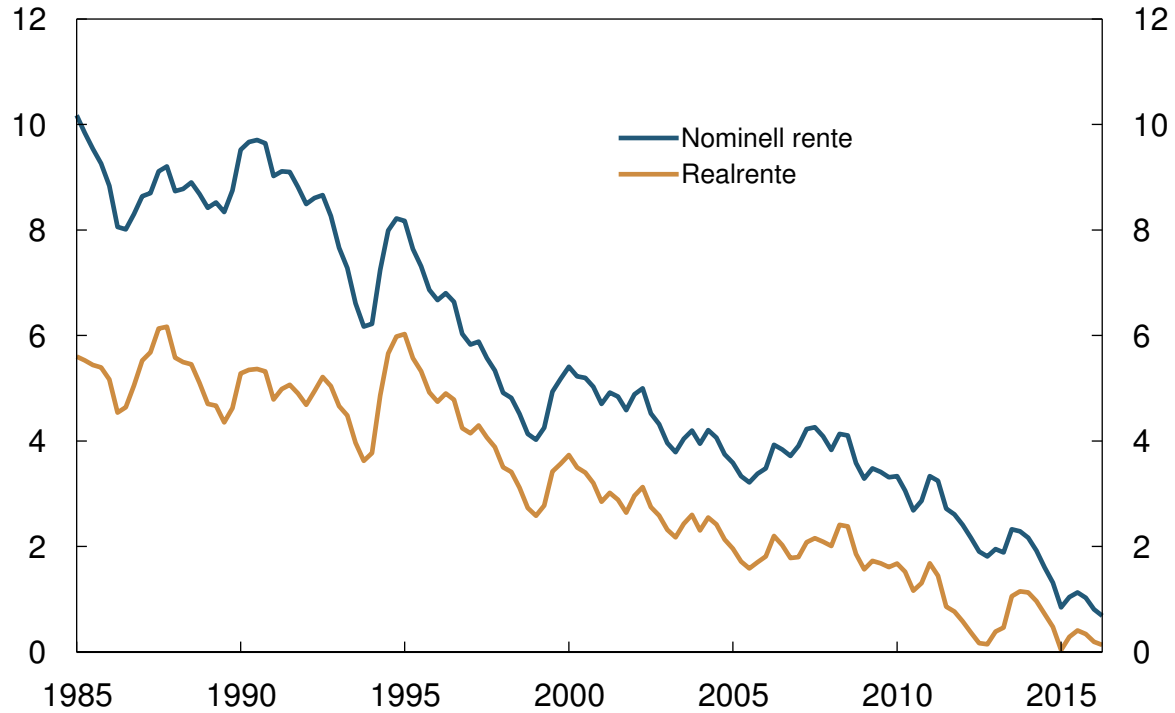
Figur 10 Fremvoksende økonomier. BNP.
Firekvartersvekst. Prosent. 1. kv. 2013 – 2. kv. 2016

Kilde: Thomson Reuters

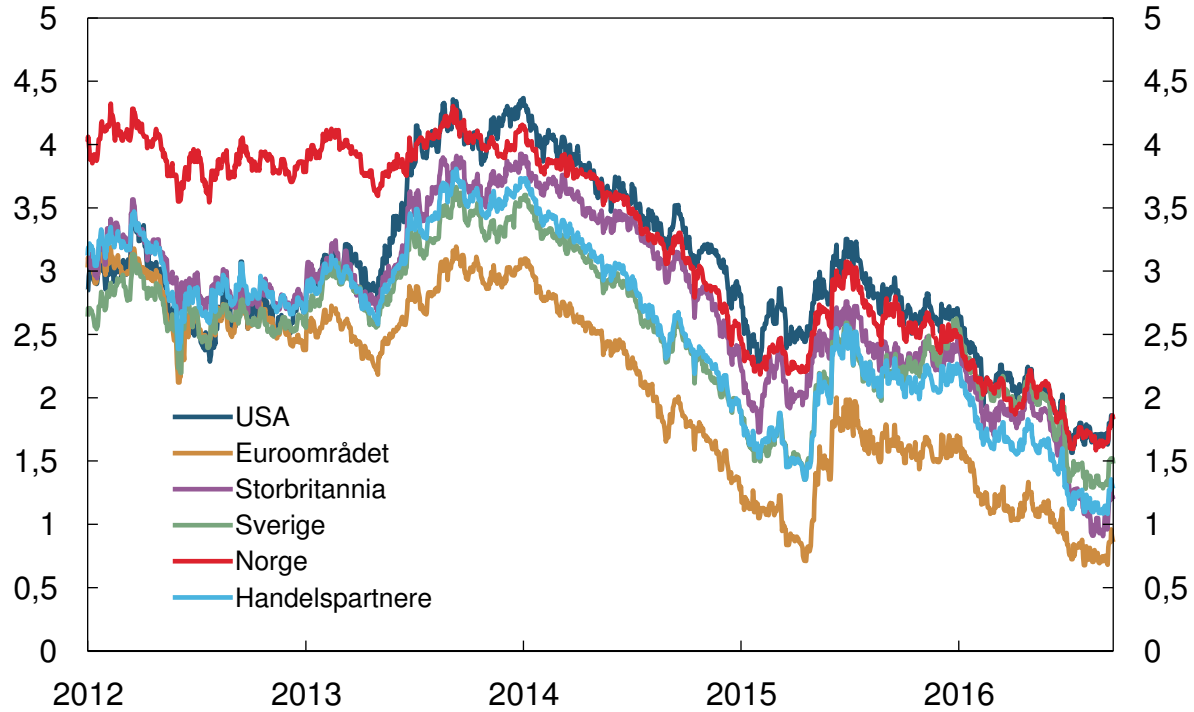

Figur 1 Langsiktige renter. 14 OECD-land.¹⁾
Prosent. 1. kv. 1985 – 2. kv. 2016

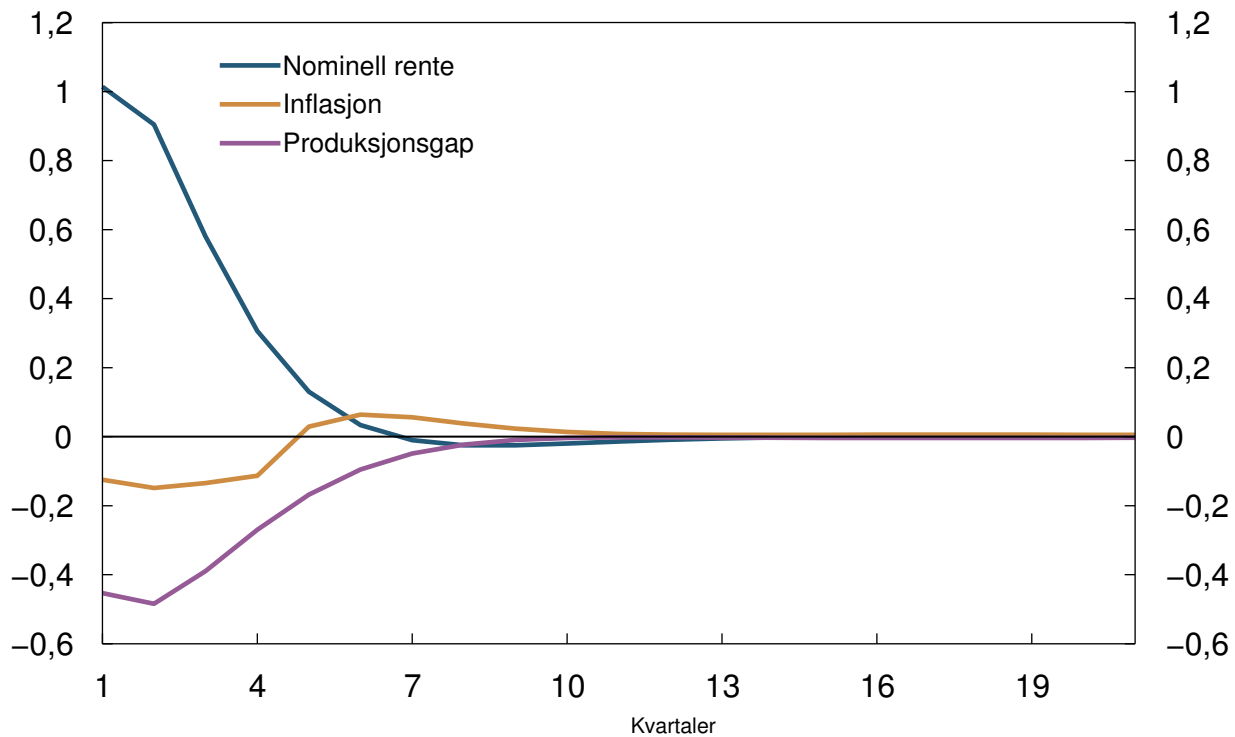
1) USA, Tyskland, Frankrike, Italia, Storbritannia, Japan, Nederland, Østerrike, Belgia, Sverige, Danmark, Canada, Sveits og Norge. Uvektet gjennomsnitt.
Kilde: OECD

Figur 2 Femårsrenter om fem år basert på swaprenter.¹⁾
Prosent. 1. januar 2012 – 16. september 2016

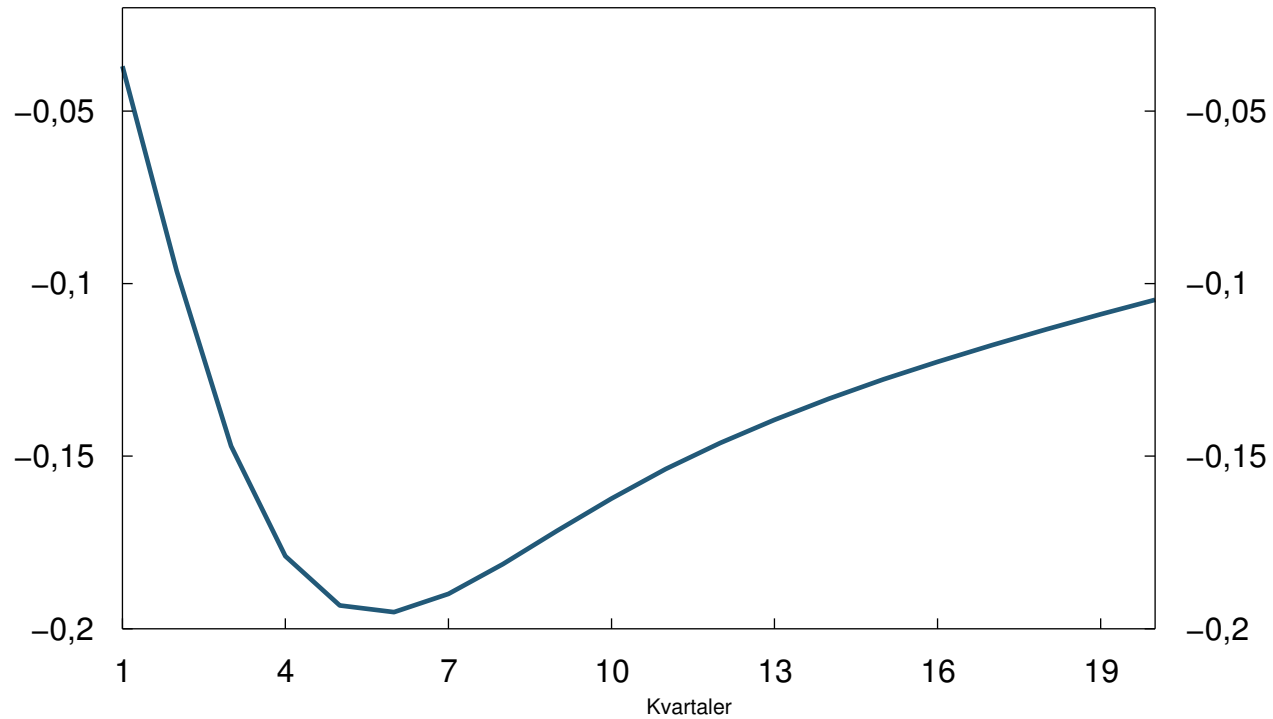
1) Implisitte femårs terminrenter om fem år basert på swaprenter med 5- og 10-års løpetid.
Kilde: Bloomberg

Figur 1 Virkningen på inflasjon og produksjonsgap av et pengepolitikksjokk i første kvartal.
Inflasjon. Prosentenheter. Produksjonsgap. Prosent

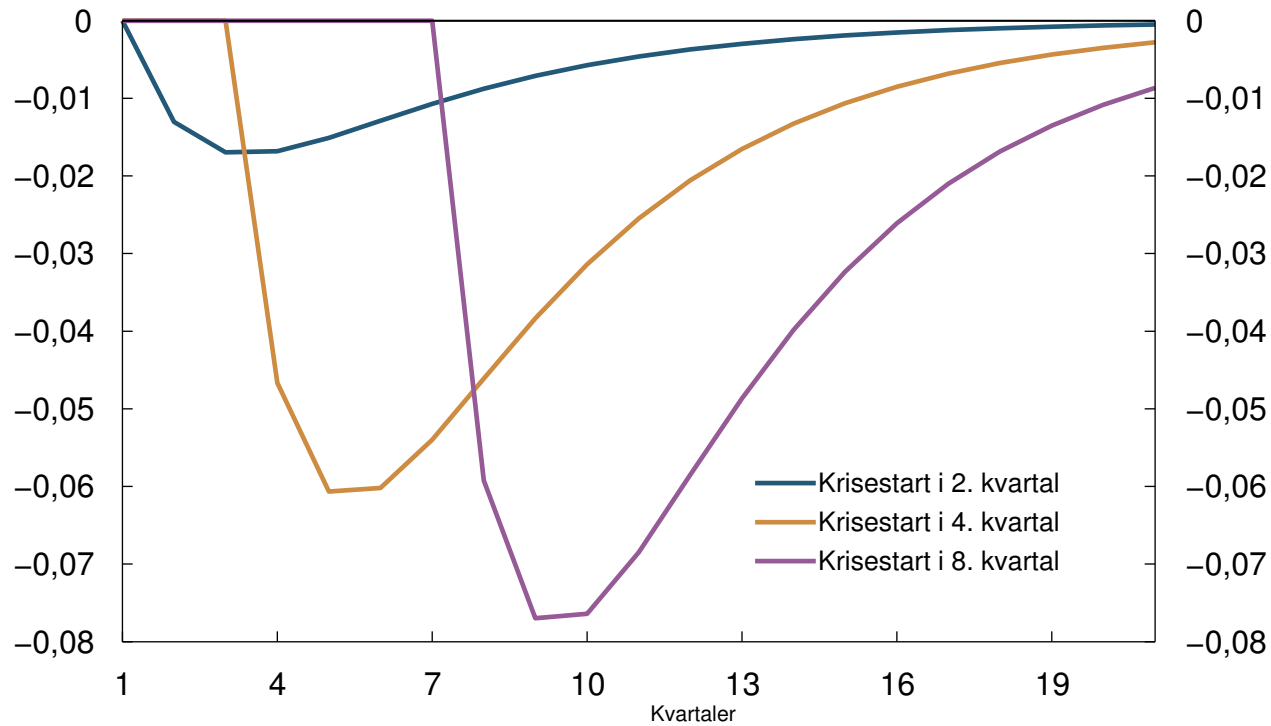
Kilde: Norges Bank

Figur 2 Virkningen på annualisert krisesannsynlighet av et pengepolitikksjokk i første kvartal.¹⁾
Prosentenheter

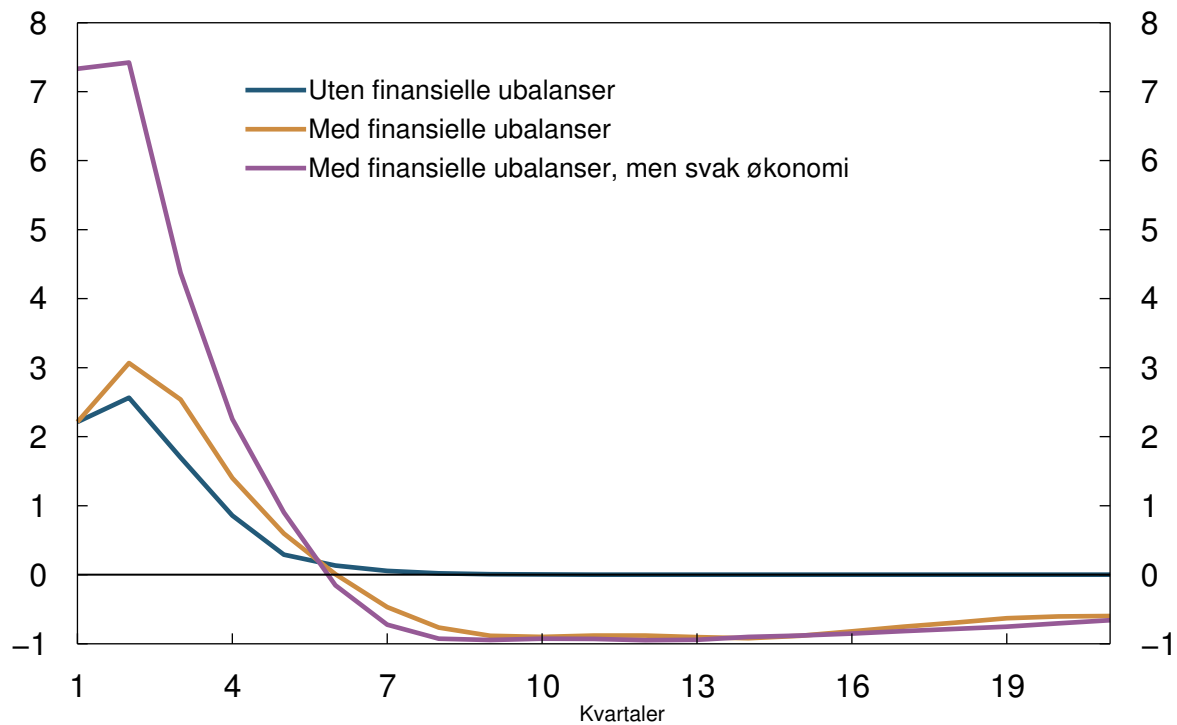
1) Viser virkningen av en renteøkning når det er finansielle ubalanser.
Kilde: Norges Bank

Figur 3 Virkning av et pengepolitikksjokk i første kvartal på fallet i produksjonen ved en krise, med ulike tidspunkt for krisestart.¹⁾ Prosent

1) I modellen er forventet fall i BNP ved en krise rundt 10 prosent. Negativ verdi innebærer at dette fallet blir mindre.
Kilde: Norges Bank

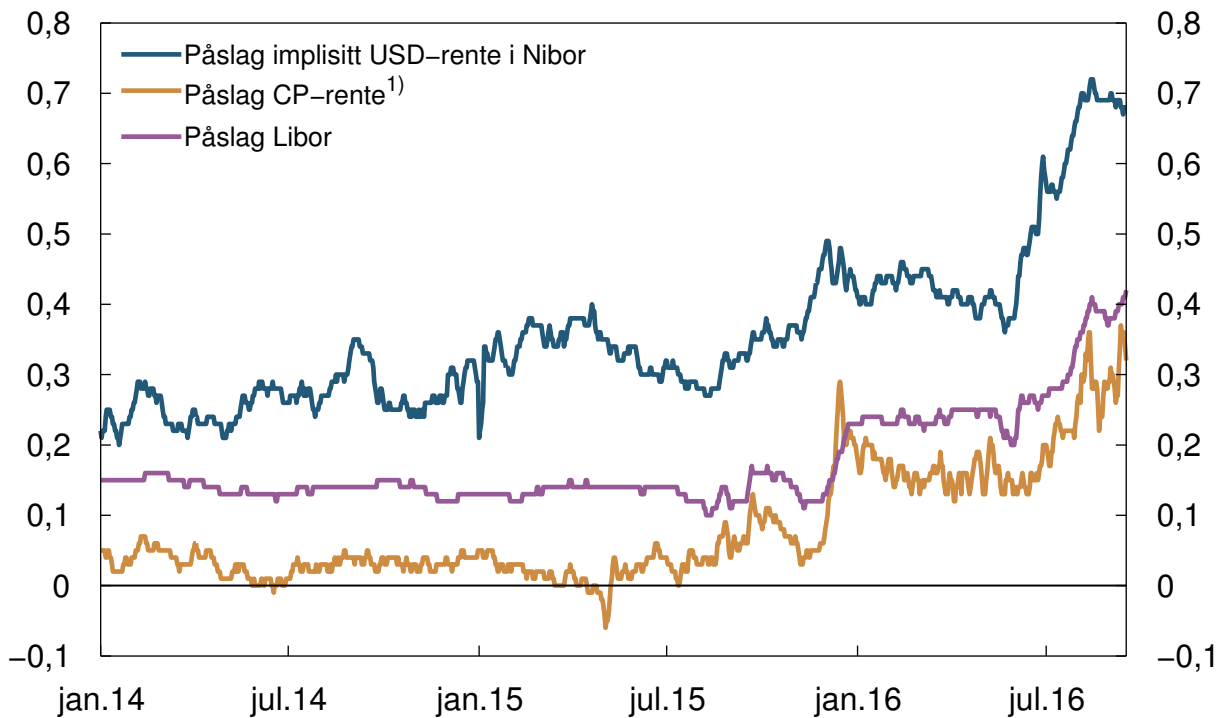
Figur 4 Virkningen på forventet kvartalsvis tap¹⁾ som følge av et pengepolitikksjokk i første kvartal.

1) Forskjell i tap med og uten pengepolitisk sjokk. Tap er definert som summen av produksjons- og inflasjonsgap i hver periode der begge elementene er kvadrert.

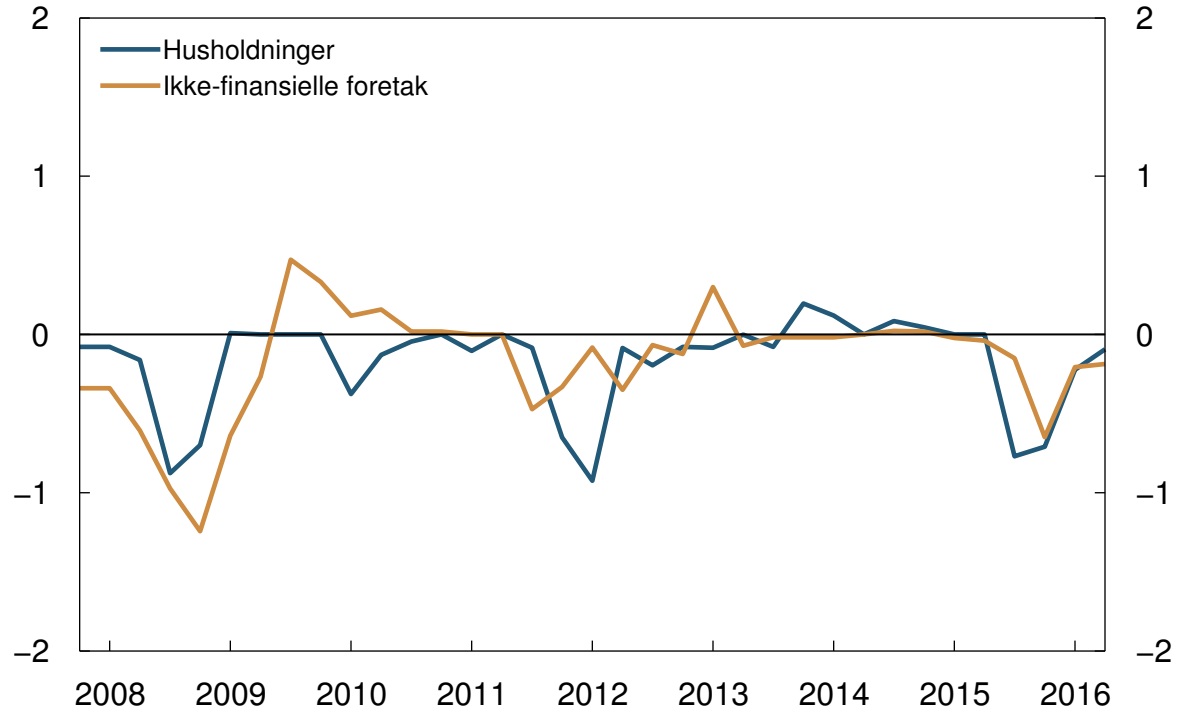
Kilde: Norges Bank

Figur 1 Påslag i tremåneders dollarrenter. Fem dagers glidende gjennomsnitt. Prosentenheter. 1. januar 2014 – 16. september 2016

1) AA Financial Commercial Paper Interest Rate.
Kilder: Bloomberg, Federal Reserve og Norges Bank

Figur 1 Endring i kredittpraksis overfor husholdninger og ikke-finansielle foretak.¹⁾
4. kv. 2007 – 2. kv. 2016

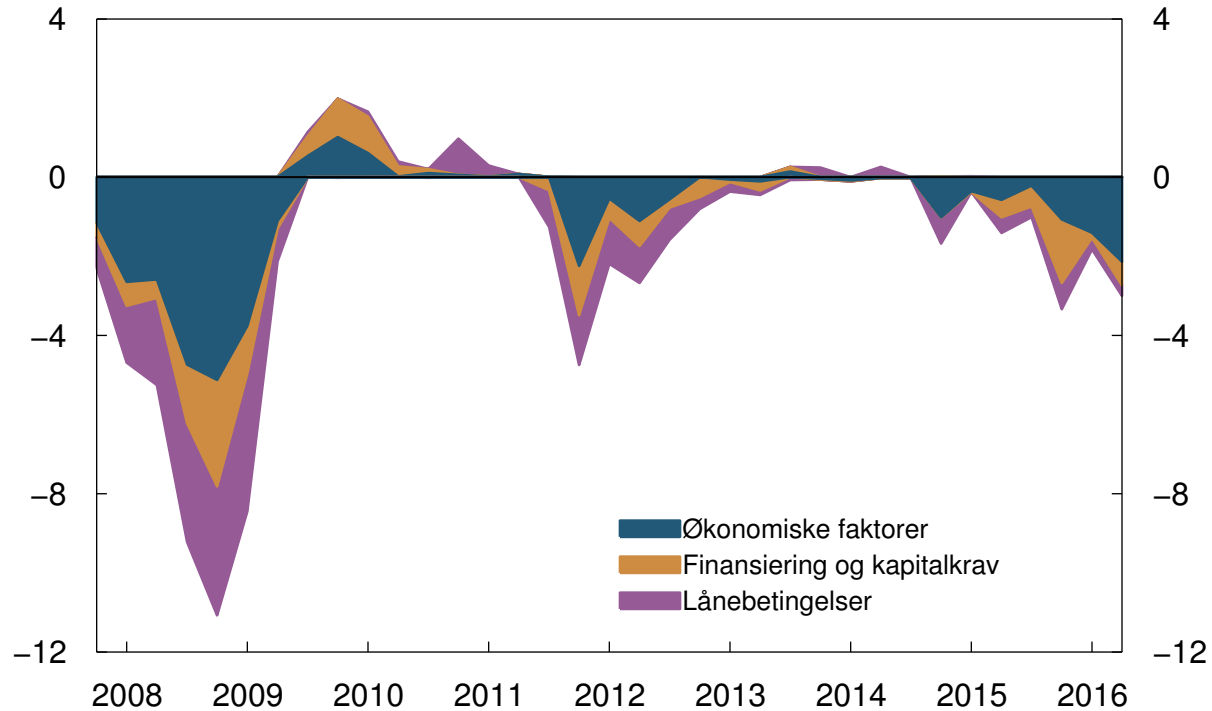

1) Bankene svarer innenfor en skala på +/-2. I de aggregerte tallene er bankene vektet med størrelsen på deres balanse. Negative tall betyr en innstramning.

Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

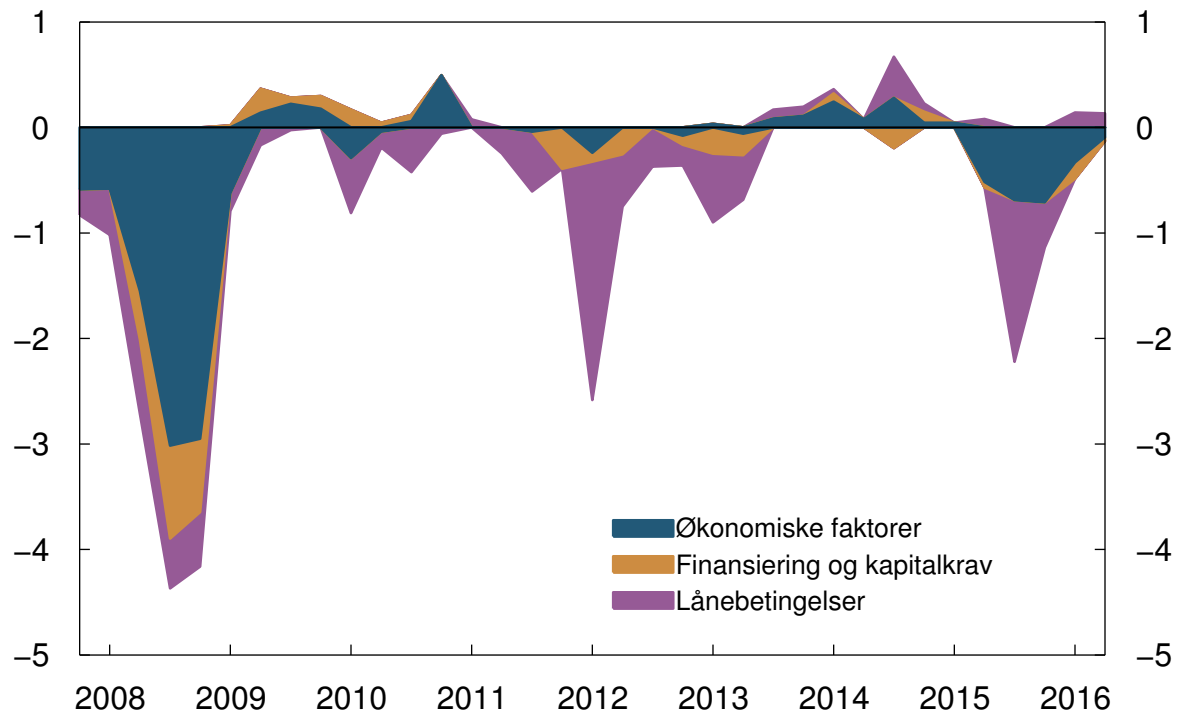
Figur 2 Endring i lånebetingelser og faktorer som påvirker kredittpraksis overfor ikke-finansielle foretak.¹⁾ 4. kv. 2007 – 2. kv. 2016

1) Bankene svarer på flere spørsmål innenfor en skala på +/-2. Svarene på hvert spørsmål aggregeres ved at bankene vektet med størrelsen på deres balanse. I figuren er de aggregerte svarene på de ulike spørsmålene summert. Negative tall betyr en innstramning.

Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

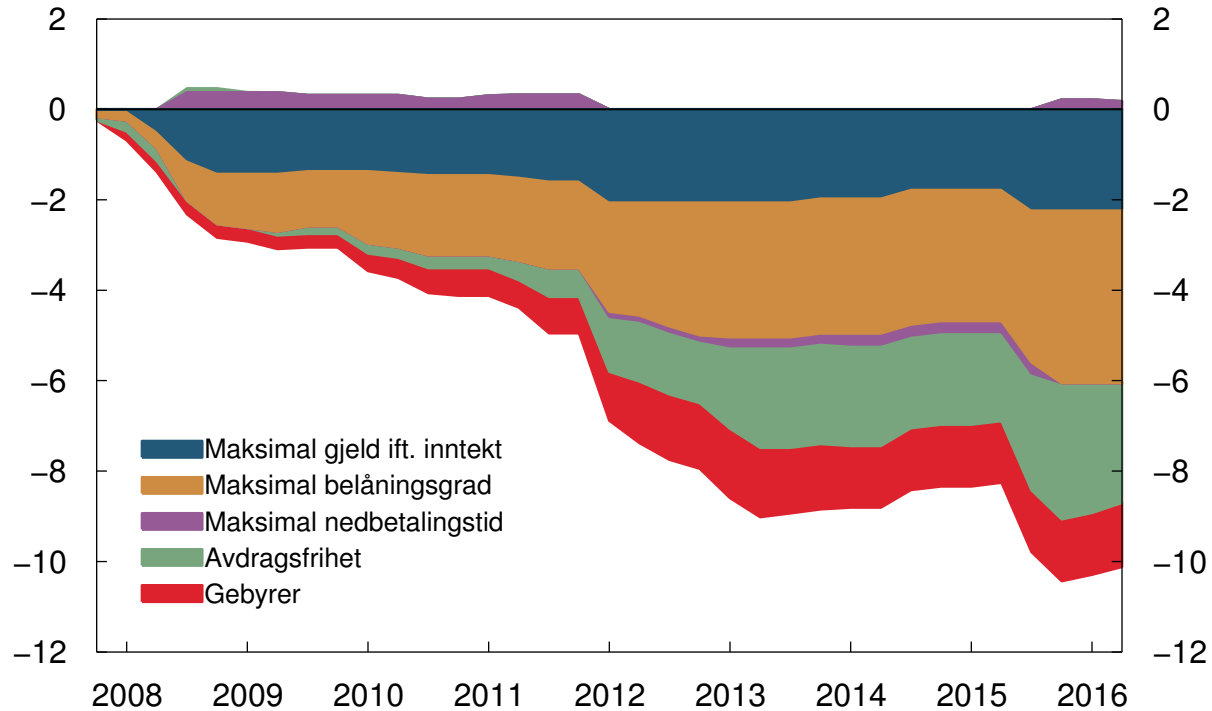
Figur 3 Endring i lånebetingelser og faktorer som påvirker kredittpraksis overfor husholdninger.¹⁾ 4. kv. 2007 – 2. kv. 2016

1) Bankene svarer på flere spørsmål innenfor en skala på +/-2. Svarene på hvert spørsmål aggregeres ved at bankene vektet med størrelsen på deres balanse. I figuren er de aggregerte svarene på de ulike spørsmålene summert. Negative tall betyr en innstramning.

Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

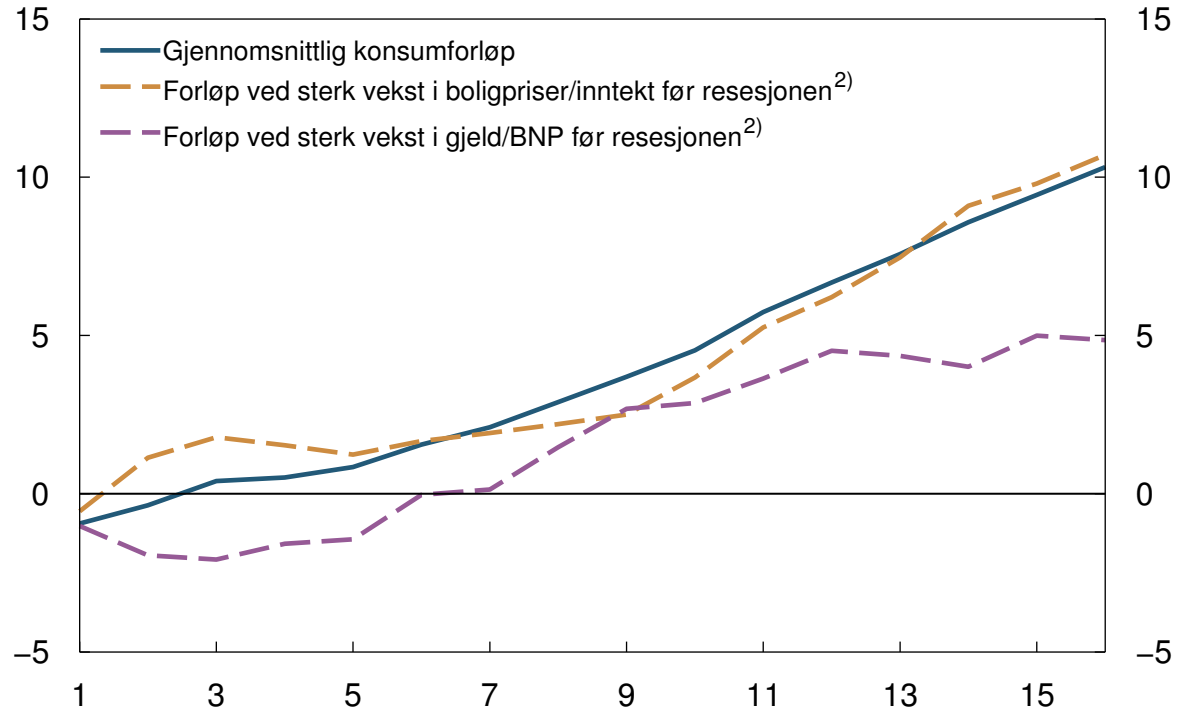
Figur 4 Dekomponering av endringer i lånebetingelser overfor husholdninger akkumulert over tid.¹⁾ 4. kv. 2007 – 2. kv. 2016

1) Bankene svarer innenfor en skala på +/-2. I de aggregerte tallene er bankene vektet med størrelsen på deres balanse. Negative tall betyr en innstramning.

Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

Figur 1 Estimert forløp for samlet konsum under resesjoner.¹⁾
Antall kvartaler fra start på resesjon. Prosent

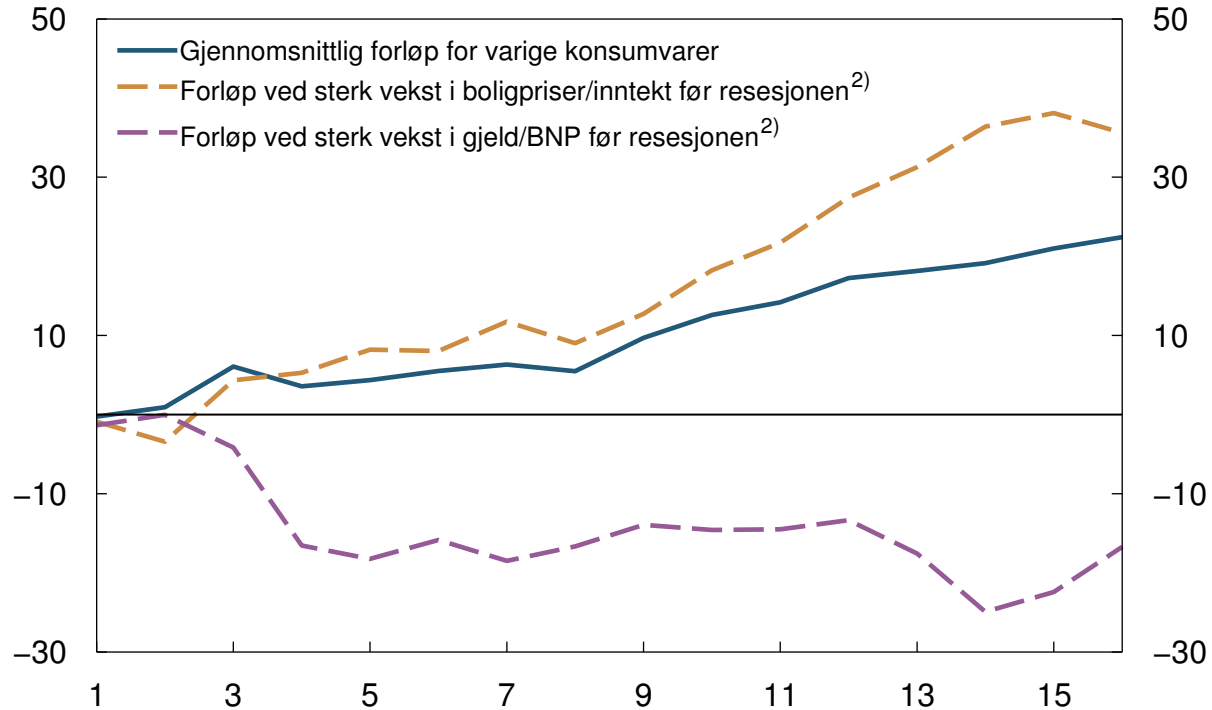

1) Forløpet er estimert med lokale projeksjoner.

2) Sterk vekst er definert som vekst over ett standardavvik høyere enn gjennomsnittet. Veksten er beregnet som gjennomsnittlig vekst siste fem år før start på resesjon.

Kilder: BIS, Federal Reserve Bank of Dallas, OECD, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2 Estimert forløp for varig konsum under resesjoner.¹⁾
Antall kvartaler fra start på resesjon. Prosent

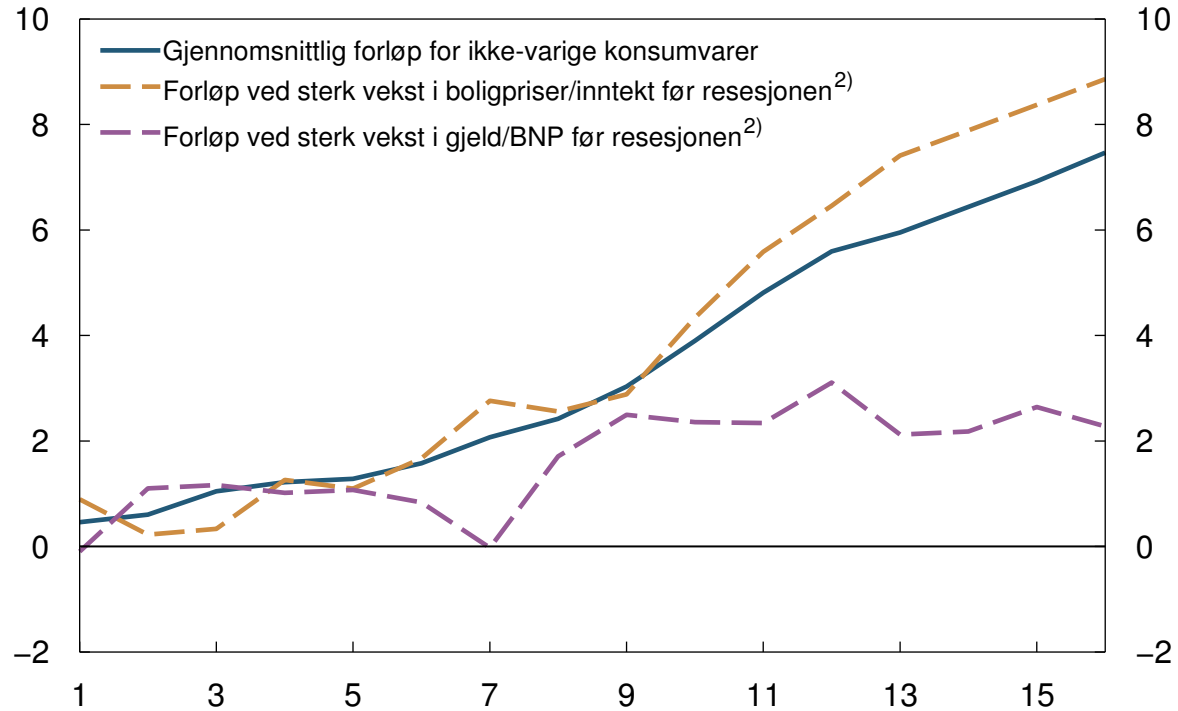

1) Forløpet er estimert med lokale projeksjoner.

2) Sterk vekst er definert som vekst over ett standardavvik høyere enn gjennomsnittet. Veksten er beregnet som gjennomsnittlig vekst siste fem år før start på resesjon.

Kilder: BIS, Federal Reserve Bank of Dallas, OECD, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3 Estimert forløp for ikke-varig konsum under resesjoner.¹⁾
Antall kvartaler fra start på resesjon. Prosent

1) Forløpet er estimert med lokale projeksjoner.

2) Sterk vekst er definert som vekst over ett standardavvik høyere enn gjennomsnittet. Veksten er beregnet som gjennomsnittlig vekst siste fem år før start på resesjon.

Kilder: BIS, Federal Reserve Bank of Dallas, OECD, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank